

Kameethari Ñaantsi Josankinatakeri Mateo

*Icharineyetari Jesucristo
(Lc. 3.23-38)*

¹ Jiroka ivairopayeeni ikaratzi icharineyetari Jesucristo. Tema iriitake icharine David-ni, ipoña eejatzi Abraham-ni.

² Ikanta pairani Abraham-ni, itzimake itomi ipaitakeri Isaac. Ikanta Isaac tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Jacob. Ikanta Jacob tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Judá. Tera aparoni ikanta itomi Jacob, osheki ikaratake itomipayeeni.

³ Ikanta Judá jovaiyantakaakero Tamar, ipaitakeri Fares, iriima pashine ipaitakeri Zara. Ikanta Fares tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Esrom. Ikanta Esrom tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Aram.

⁴ Ikanta Aram tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Aminadab. Ikanta Aminadab tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Naasón. Ikanta Naasón tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Salmón.

⁵ Ikanta Salmón jovaiyantakaakero Rahab, ipaitakeri Booz. Ikanta Booz jovaiyantakaakero Rut, ipaitakeri Obed. Ikanta Obed tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Isaí.

⁶ Ikanta Isaí tzimanake itomi irirori, ipaitakeri David. Iriitakera pinkatharitaintsiri. Ikanta pinkathari David jovaiyantakaakero iina Urías, ipaitakeri Salomón.

⁷ Ikanta Salomón tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Roboam. Ikanta Roboam tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Abías. Ikanta Abías tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Asa.

⁸ Ikanta Asa tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Josafat. Ikanta Josafat tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Joram. Ikanta Joram tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Uzías.

⁹ Ikanta Uzías tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Jotam. Ikanta Jotam tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Acaz. Ikanta Acaz tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Ezequías.

¹⁰ Ikanta Ezequías tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Manasés. Ikanta Manasés tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Amón. Ikanta Amón tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Josías.

¹¹ Ikanta Josías tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Jeconías. Irojatzí itzimantanakari irirentzi-payeeni eejatzí. Aripaitera ipokaiyakeni ovayirite poñaachari Babilonia, jaanakeri maaroni in-ampiki.

¹² Okanta ipiyeeyaani jaantaveetakariri maaroni Babilonia-ki. Tzimai itomi Jeconías irirori, ipaitakeri Salatiel. Ikanta Salatiel tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Zorobabel.

¹³ Ikanta Zorobabel tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Abiud. Ikanta Abiud tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Eliaquim. Ikanta Eliaquim tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Azor.

¹⁴ Ikanta Azor tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Sadoc. Ikanta Sadoc tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Aquim. Ikanta Aquim tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Eliud.

¹⁵ Ikanta Eliud tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Eleazar. Ikanta Eleazar tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Matán. Ikanta Matán tzimanake itomi irirori, ipaitakeri Jacob.

¹⁶ Ikanta Jacob tzimanake itomi irirori, ipaitakeri José. Iriitakera oimenthoritakari María. Iroka María iroora ovaiyantakeriri Jesús, irijatzi ipaitaitakeri eejatzi Cristo.

¹⁷ Iriitake ikaratzi icharinentayetakari. Jetanakaro Abraham-ni irojatzi David-ni, ikarataiyini 14. Ipoñaana David-niki irojatzi jaantaveetakariri Babilonia-ki, ikarataiyini 14. Ipiyeeyaanira jaantaveetakariri Babilonia-ki, irojatzi itzimantakari Cristo, ikarataiyini 14 eejatzi.

Itzimantakari Jesucristo

(Lc. 2.1-7)

¹⁸ Jiroka okanta itzimantakari pairani Jesucristo. Ikanta José, tzimatsi iinathori opaita María. Ikashiyakaro iinanyaaaro. Iro kantacha te iriñaamaityaaro intsipavaityaaro. Iro kantacha María motzitate, ikantakaakaro Tasorentsinkantsi.

¹⁹ Ikanta José, tampatzikashirera inake irirori, ikovake irovashaanteromi iromananeikiini, te inkove irovaariperovaitero inkemakoitero itzimashivaitaka eentsite.

²⁰ Ikanta ikinkishirevaitara José tsiteni, jomishimpyaakeri imaninkarite Pava jimayira, ikantakeri: “José, icharine David-ni. ¿Opaitama pikinkishiretantari povashaantero María? Payero, tema Tasorentsinkantsi kantakaarori omotzitantakari.

²¹ Aririka intzimake eentsika, pimpaiteri JESÚS. Iriitakera ovavisaakotairine isheninkapayeeni ikaariperoshirevaitake.”

²² Ari okanta omonkaratantakari maaroni josankinatakari pairani Kamantantaneri, ikantakeranki:

²³ Ari ovaiyantake tsinane kaari ñeerine shirampari, intzime otomi,

Impaitaiteri Emanuel, akantziri añaaneki aaka: “Itsipatai Pava.”

²⁴ Ikanta ikakitanai José, jimatakero okaratzi inintakaakeriri Pava, jaakero iinantyaari.

²⁵ Te irimaantamaityaaro irojatzitzi itzimantakari oponkitzitanakari otomi. Ipaitaitakeri JESÚS.

2

Ipokake iyotaneri iriñeeri Jesús

¹ Itzimake Jesús nampitsiki Belén saikatsiri janta Judea-ki. Tema itzimantakarira Jesús, iri pinkathariventantatsiri Herodes. Ari jareetakari nampitsiki Jerusalén iyotaneripayeeni ikenapaakero ishitovapiintzi ooryaatsiri.

² Josampitapaakeri: “¿Tsikama isaikika ivinkatharite Judío-payeeni ovakera tzimaintsiri? Janta nonampiki nopoñaaka, noñaakeri impokiro niyotantakari tzimake. Iro nopokantaiyarini noñaapinkathateri.”

³ Ikanta ikemavakera pinkathari Herodes, antaro ikinkishiretanaka, ari ikempitaakari eejatzi maaroni Jerusalén-satzi.

⁴ Opoña ikaimakaantakeri Herodes maaroni ijevare omperatasorentsitaari, eejatzi maaroni iyotzinkari, josampitakeri: “¿Tsika janta intzimeka Cristo?”

⁵ Ikantaiyanakeni irirori: “Intzime janta nampitsiki Belén saikatsiri Judea, tema ari okantzi irosankinare kamantantaneri, ikantake:

⁶ Ari osaikiri nampitsi Belén janta Judea-ki, tekatsi thainkerone.

Ari impoñeeyaari pinkatharijanori janta. Iri-itake jevatairine Israel-mirinkaite ikaratzi nashitaari naaka.”

⁷ Ipoña Herodes, ikaimakaantakeri pokayetaintsiri iriñeeri ovakera tzimaintsiri, josampitakeri: “¿Tsikapaite piñaakerika impokiro piyotantakari tzimake pinkathari?”

⁸ Ikamantakeri maaroni. Opoña ikantanakeri irirori: “Kameetha, pimatero piyaate Belén-ki, pamene tsika isaikajaantzi eentsika. Aririka piñaakeri, eejatzira pinkenapai jaka, pinkamantanaina. Niyaateeta eejatzi naaka, noñaapinkathatakiteri.”

⁹ Irojatzji jiyaatantanakari. Eejatzi iñaanairi impokiro iñaakeri chapinki ipoñaakanta. Iñaashitakari jaatzinkapaake, iro jiyotantapaakarori pankotsi isaikira eentsi.

¹⁰ Ikanta iñaakerira, kimoshire ikantaiyapaakani.

¹¹ Areetaiyapaakani pankotsiki, iñaapaakeri eentsi eejatzi iriniro María. Jotyeeerovashitapaakari, iñaapinkathatapaakeri. Jashitaryaakotapaakeri jamakeneriri, ipapaakeri oro, ipakeri

kasankaayetatsiri, ipakeri eejatzi paitachari mirra. Osheki ovinaro irokapayeeni.

¹² Ikanta jimagaiyapaakeni, jomishimpyaakeri Pava, ikantziri: “Eero pipiyashitari Herodes. Pinkenanai pashineki avotsi piyaatantaiyaari pinampiki.”

Jovamaitake eentsi

¹³ Aritake piyeeyaani iyotaneripayeeni. Japiitairo imaninkarite Pava jiñaanatziri José imishireki, ikantziri: “José, pishiyakayeri eentsi eejatzi iriniro, piyaate nampitsiki Egipto. Ari pisaikeri janta irojatzi nonkantantaiyaamiri: ‘Pimpiyee.’ Aatsikitake Herodes iroveri eentsika.”

¹⁴ Ikanta ikakitanake José, ikamantakero María, tsiteni ishiyaka Egipto-ki, jaanakeri eentsi.

¹⁵ Ari isaikakeri janta, irojatzi ikamantaari Herodes. Ari okanta omonkaratantakari josank-inatakeri pairani kamantantaneri, ikantake: Isaikavetaka notomi nampitsiki Egipto, ari nokaimairi impiyeeta eejatzi.

¹⁶ Ikanta Herodes, iyotake jamatavitakeri iyotaneripayeeni, te impiyashitairi. Otyaanakari imashirenka. Jomityaantake irovayiritepayeeni, ikantakeri: “Piyaate janta Belén-ki, paperoteri povamairi eentsipayeeni, pinthonkanakeri maaroni ovakera tzimaintsiri, eejatzi maaroni ikaratzi tzi-makotaintsiri apite irosarentsite.” Tema ari ikamantakeri chapinki jiñaantakaririranki iyotaneriite ovakeraini impokiro.

¹⁷ Irootake iñaanetakari pairani kamantantaneri paitachari Jeremías, ikantake:

¹⁸ Okaimaperotatzi Ramá-sato iragaiyaani.

Osheninkathorini Raquel onatzi irakotakariri eentsitepayeeni.

Iro ovashireneentantakari jovamaitzitaikero maaroni eenchaanite.*

¹⁹ Okanta osamanitake, kamai Herodes, eekero isaikake José nampitsiki Egipto. Ari iñaanatairiri imaninkarite Pava imishirekiini,

²⁰ ikantairi: “José, kantaira piyaatai pinampiki, paanairi peentsite pintsipataanairi iriniro. Tema kamai kovavetachari iroverimi.”

²¹ Ari ikantaka José, piyaa inampiki Israel.

²² Iro jareevetaa José inampiki, ikantaitavairi: “Iri pinkatharitaatsi Arquelao Judea-ki. Jimpoy-aataari iririni Herodes.” Ari ikinkishiretanaa José, eero ikenanai janta. Ari japiiyeetairi ikantaitziri imishireki: “Paamaiyaarira Arquelao.” Irootakera ikenantanaari José Galilea-ki.

²³ Ikanta jiyaatake, isaikapai nampitsiki Nazaret. Tema ari okanta omonkaratantakari josankinatakeri pairani kamantantaneri, ikantake:

Nazaret-satzi impaitaiteri.

3

*Ikamantantakeri Juan oviinkaatananeri
(Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)*

* **2:18** Iroka Raquel irootake iinani Jacob, iro inintaperotane. Rooma Ramá nampitsi onatzi, otzimi saikatsiri iipatsiteki Israel-mirinkaite. Jaka iroñaaka iñaaventatziro Mateo okarlatzi josankinatakeri pairani kamantantaneri paitachari Jeremías iñaaventziro Raquel eejatzi Ramá-satoite oñaashitaiaroni, tema athataatyaaro tsinaneete Jerusalén-satoite oñaashitaiyaani irooriite aririka irovamaitaitero ovaiyaneete.

¹ Okanta pairani janta Judea-ki, tsika te inampii-itaro, ipokake Juan oviinkaatanereri, ikamantantzi.

² Ikantantapaake: “Povashaantairo pikaariperoshirevaitake, tema irootaintsi impinkathariventantai jaka Inkitesatzi.”

³ Irootake iñaanetakari pairani kamantantanereri paitachari Isaías, ikantake:

Icheraacheraataitzi janta tsika te inampiitaro, ikantaitzi:

Povameethatainereri Pinkathari tsika inkenapaake. Pinkempitakaantero itampatzikaitziro avotsi.

⁴ Iithaaretakari pairani Juan, jontyeetziro ivitzi camello, jovathakitakari meshinantsimashi. Jañaantari jovayetari kentori, iri jimiretari iyaaki pitsi.

⁵ Oshekira pokashitakeriri pairani Juan, Jerusalén-satzi ipoña Judea-satzi, ipokashitakeri eejatzi ikaratzi nampiyetarori antaraaki jiña Jordán.

⁶ Ikamantakoyetapaaka ikaariperoshirevaitake, iroora joviinkaatanayeetakariri jiñaaki Jordán.

⁷ Ari ipokaiyavetaka Fariseo-payeeni, eejatzi Saduceo-payeeni, ikovi iroviinkaatyami. Iro kantamaitacha ikisathatavakeri Juan, ikantakeri: “Te pinkameethashiretaiyeni eeroka, pikempitashitakari maranke. ¿Piñaajaantakema eero jovasankitagaitaimi?”

⁸ Omaperorika povashaantairo tsika pikantaveta pairani, pinkameethashiretaiyeni, pinkempityaaro pankirentsi kithotatsiri.

⁹ Ero pikantashirevaitashita: ‘Aña naaka icharine Abraham-ni, te onkovaperotya no-vashaantairo nokaariperoshirevaitzi.’ Pinkeme nonkante: ‘Ero pikantakaaperovaitashita piñaajaante eeroka ikovaperotane Pava, aña kantatsi iratziritakairo iroka mapi, iro impoyaataiyarine incharineyetaiyaari Abraham-ni.’

¹⁰ Eerorika pikempitaro pankirentsi kithotatsiri, ichekakaitakaro chacha pankirentsi ponkitziki kaari kithotatsine, ompoña iragaitanakero impomeetero.

¹¹ Aririka iro vashaantanairo atziri ikaariperoshirevetaka, ari noviinkaantantakyaari jiña. Iro kantamaitacha, aatsikitake matzirori iñaapinkatharentsitzu, noñaapinkathatzitataikari naaka, te aritaajate inkempitakaantena iromperatane onkantya naantyaaniriri i-zapato-te. Iriitakera kempitakaantyaarone iroviinkaantantatyeerimi Tasorentsinkantsi, iroviinkaantantatyeerimi eejatzi paampari.*

¹² Tema aririka aavatero avankire, atekakitakero eejatzi. Atayiro opentakeereki. Iro aake okithoki, otekitakero kameetha, ovakoyetakero. Ari inkempitagaiyaari eejatzi aatsikitaintsiri, irinashiyetaiyaari atziri, irinashinonkayetaiyaari inkarate kempisantanaairine, iriima ikaratzi kaari

* **3:11** Ikantakotziri Juan jaka: “Osheki noñaapinkathataikeri naaka.” Ikantatzi: “Te arite nayeneri i-zapato-te.” Tema pairani iro jantayetaipiintziri aparoni omperataari jayiniri i-zapato-te omperatariri. Iro joshiyakaaventziri jaka Juan. Tema omaperotya Jesús jimatziro irirori janaakotantzi, tekatsi kempityaarine, te aritaajate inkempitakaantena naaka iromperatane.

ovashanterone ikaariperoshireyetake, intagairi paampariki kaari tsivakanetatsine.”

Joviinkaata Jesús

(Mr. 1.9-11; Lc. 3.21-22)

¹³ Opoña ipokake Jesús antaraaki jiña Jordán, ipoñaakaro Galilea. Ipokashitakeri Juan iroviinkaateri.

¹⁴ Te inkovavetya Juan iroviinkaateri Jesús, ikantavakeri: “¿Opaitama pipokashitantanari naaka noviinkaatemí? Aña eeroka oviinkaatenane naaka.”

¹⁵ Jakanakeri Jesús: “Nokovaperotatzi poviinkaatená. Irootake ikovakaakenari Pava.” Kovanake Juan, ikantziri: “Aritake noviinkaatakemi.”

¹⁶ Jaanakeri, joviinkaatakeri. Iro intonkaantanaiyaarimi Jesús, kempivaitaka ashitaryaanakityeeyaami inkite, iñaatziiri ipokashitapaakeri Tasorentsinkantsi ikenapaake inkiteki ikempitapaakari shiro.

¹⁷ Ikemaitatzi inkiteki ikantaitanake: “Notomi inatziira irika netakokitari, osheki nokimoshireventakeri.”

4

Inkaariperoshiretakaiterimi Jesús

(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

¹ Ikantakaanakarira Jesús Tasorentsinkantsi, jatanake janta tsika te inampiitaro, ari ikovavetakari kamaari inkaariperoshiretakairimi.

² Osheki kitaite isaikavaitake, itzitakaro ovanaronsi, ayimatakeri itashe. Okaratzi 40 kitaite isaikavaitake.

³ Ikanta kamaari, ipokashitakeri Jesús inkaariperoshiretakairimi. Ikantapaakeri: “Omaperotatyaarika Itomitami Pava, pimpeyero tanta iroka mapi, poyaaro.”

⁴ Jakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Tzimatsi os-ankinarentsi kantatsiri:

Tera intaani onkovityiimotai tanta oyaari, aña iroora kovaperotacha ankempisantairo maaroni ikantayetairi Pava.”

⁵ Ipoña kamaari jaanakeri nampitsiki tasorentsi-tatsiri, isaikakaakeri jenoki otavantoki tasorentsi-panko.*

⁶ Ikantavetapaari: “Omaperorika Itomitami Pava, pimitaye osaavikinta. Pinkinkishiretero josankinaitakeri pairani okantzi:

Irotyaantemiri Pava imaninkarite aamaakoven-temine.

Iri thomaavakemine eero pomposantavaitapaaka mapiki.”

⁷ Jakanakeri Jesús: “Okantzi eejatzi josankinaitakeri pairani:

Te onkameethate piñaantashivaityaari Pivinkatharite Pava.”

⁸ Japiivetakari kamaari jaanairi Jesús janta tonkaariki otzishi. Jamenakaakeri maaroni nampitsi ipinkathariyetzira atziriite, tema kameetha okanta ovaneenkayetaka.

⁹ Ikantziri: “Piñaakero okaratzi tzimatsiri. Aririka potyeerovashitakyaana piñaapinkathatena, ari nompakemiro maaroni.”

* **4:5** Iro ipaitaitzi Jerusalén nampitsi tasorentsitatsiri.

¹⁰ Jakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Piyaataveete intaina. Satanás pinatzi eeroka. Tema josankinaitake pairani, kantatsiri: Añaapinkathateri Avinkatharite, iri ankempisante apaniro.”

¹¹ Irojatzira jiyaatantanaari kamaari. Pokaiyapaakeni imaninkarite Pava, jampitakoyetapaakeri Jesús.

Jetanakari jantayetziri Jesús

(Mr. 1.14-20; Lc. 4.14-15; 5.1-11; 6.17-19)

¹² Ikanta Jesús ikemakoventakeri Juan jashitakoitakeri. Iroora ipiyantanaari irirori janta Galilea-ki.

¹³ Tera isaikapai Nazaret-ki, jantara ikenanai nampitsiki Capernaum, ari isaikapairi. Tema inkaarethapyaaki osaiki Capernaum, tsika inampivetaro charineyetariri Zabulón-ni ipoña Neftalí-ni

¹⁴ Ari okanta omonkaratantakarori okaratzi iñaaventakeri pairani kamantantaneri Isaías, ikantake:

¹⁵ Osaike inampitsite Zabulón eejatzi Neftalí janta inkaarethapyaaki,
Intatsikero antaraaki jiña Jordán,
Saikatsiri Galilea-ki, tsika ipiyotapaa atziri kaari asheninkatane.

¹⁶ Tsika itzimi kempitakarori isaikayetatyeeemi otsirenikitzi, iriitake ñaayetairiri ootamentotsi.

Otsimankakovetakari iraampare kathatayeri inkenayetaimi sarinkaveniki.

Iro kantamaitacha, kempitaa iroñaaka isaikaatyeeemi okitainkatzi.

17 Ari jetanakarori Jesús ikamantapaakeri atziripayeeni, ikantapaakeri: “Povashaantairo pikaariperoshirevaitake, tema irootaintsi impinkathariventantai jaka Inkitesatzi.”

18 Ipoña ipampithacheraatanakero inkaare saikatsiri Galilea, irojatzi iñaantapaariri Simón, ipaitaitziri eejatzi Pedro, itsipatari irirentzi ipaita Andrés, ikithataiyini. Tema shimaatzinkari jinaiyini.

19 Ikantapaakeri: “Poyaatena, onkempivaitaiyaaro iroñaaka iriimi atziri noshimaatak-agaiyaami.”

20 Arira joyaatanakeri, jookanakero iithamento.

21 Iro jovaanakityaani kapicheeni, iñaapaatziiri Jacobo, itsipatakari irirentzi Juan, isaikaiyini ipitoki jovaipatziro iithare itsipatakari eejatzi iriri Zebedeo. Jomiyaanakeri eejatzi irirori,

22 eeniro jookanakeri iriri ipitoki, joyaataiyanakerini Jesús.

23 Ari okantaka, ithonka janiitakero Jesús Galilea, jiyotaantake maaroni nampitsi tsika japatotapiintaita, ikamantantakero Kameethari Ñaantsi ñaaventakotzirori impinkathariventantai Pava. Jovashinchaayetake maaroni mantsiyayetatsiri nampitsiki.

24 Ikemakotaitanakeri Jesús intaina. Ikemaiyakeni eejatzi Siria-satzi, jamayetapaakeneri maaroni mantsiyayetatsiri isheninka, irovashinchaayeteneri. Jamakeri maaroni aayetziri kantashivaitachari mantsiyarentsi, katsivaitatsiri, kamanavaitatsiri, kisoporokivaitatsiri. Jamakeri eejatzi jaakayetziri peyari. Ari

ithonkiri jovashinchaayetavakeri Jesús.

²⁵ Joyaataiyakerini osheki Galilea-satzi, Decápolis-satzi, Jerusalén-satzi, Judea-satzi, poñaayetanainchari eejatzi intatzikero antaraaki jiña Jordán.

5

Ikinkithatzi Jesús tonkaariki, ikantakota kimoshiretaatsine
(Lc. 6.20-23)

¹ Ikanta iñaakerira Jesús osheki apatotzimentakariri, tonkaanake otzishiki, ari isaikapaake. Pokaiyapaakeni iriyotaane, ipiyotzimentapaakari.

² Ari jiyotaayetakeri, ikantziri:

³ “Kimoshirera inkantaiya eentashiretatsiri, tema iriitake ñagairone impinkathariventantai Inkitesatzi.

⁴ Kimoshire inkantaiya iraaneentavaitachari, tema iriitake imposhenkaitaiya.

⁵ Kimoshire inkantaiya tsinampashireri, tema iriitake saikaatsine kameetha kipatsiki ishine-taantaitziri.

⁶ Kimoshire inkantaiya kovakovatzirori inkameethashirete, tema aritake iriñeero ikokovatziri.

⁷ Kimoshire inkantaiya neshinonkashiretaneri, tema iri ineshinonkayeetaiya eejatzi irirori.

⁸ Kimoshire inkantaiya kiteshireri, tema iriitake ñagairine Pava.

⁹ Kimoshire inkantaiya oitsimariyirori mashirenkaantsi, tema iriitake intom-intayetaiyaari Pava.

¹⁰ Kimoshire inkantaiya inkarate inkemaantsitakaityaari ikameethashiretzi, tema iriitake ñagairone impinkathariventantai Inkitesatzi.

¹¹ Kimoshire pinkantaiya irimanintavaitaitemi, inkemaantsitakaityaami, eejatzi inthaiyakoityaami, okantakaantziro pikempisantaanara.

¹² Thaamenta pinkantayetanakya, tema Pava pinayetaimine inkiteki. Pinkinkishiretakotero iroka, tema ari ikempitaayeetakeriri eejatzi pairani etayetakarori Kamantantaneri.”

Kempitarori tzivi

¹³ “Pikempitakarora eerokaite tzivi. Aririka inkonovaitero tzivi tsika ompaitya, eerora apan-taro inkatyokantaityaaro. Ontzimatyete irimanintaitero, irookayeetakero iraatzikashivaityaaro.”

Kempitariri ootamentotsi

¹⁴ “Aririka osaike nampitsi tonkaariki, okoñaatzi maaroni aririka ootya tsirenipaite, te omana nampitsi. Kitainkatakotaneri pinayetanaatzi eeroka eejatzi, eerokatakera iyotaayetanairine maaroni atziri, eero pomanimotziri okaratzi piyoyetanairi.

¹⁵ Ari okempitari eejatzi, aririka oisheri ootamentotsi, te omanakoteri kantzirinaki. Tema avakotziri jenoki inkitainkatakotantyaari maaroni saikatsiri pankotsiki.

¹⁶ Ari pinkempitanaiyaari eejatzi eeroka, pisaikayetanai kameetha iriñaantayetyaamiri pisheninka okameethatzi maaroni pantayetanaairi. Iro iriyotantaiyaari irirori iriñaapinkathateri Ashitairi Inkitesatzi.”

Iñaaventakero Jesús Ikantakaantaitane

¹⁷ “Eero pikinkishiretashita iroora nopokantari novashaantakaayetaimiro pikempisantziro Ikantakaantaitane, te nonkove eejatzi novashaantakaimiro iñaaventakeri pairani Kamantantaneri. Aña iro nopokantakari nomonkaratero okaratzi iñaaventayeetakeri pairani.

¹⁸ Omapero onthonkaiya apaata kipatsi eejatzi inkite, iro kantamaitachari eero othonkimaitaatsi Ikantakaantaitane, irojatzi omonkaratantakyaari maaroni.

¹⁹ Eerorika pikempisantziro Ikantakaantaitane, eerorika eejatzi piyotaayetairi pisheninka inkempisantayetairo, eerora panintagaaro impinkathariventantai Inkitesatzi. Iriima tsika intzime matakero ikempisantayetairo, impoña iriyotaantairo, iriitakera iriiperotaatsine inkiteki.

²⁰ ¿Piñaaajaantakema kameethashire ikantayetaka iyotzinkari eejatzi Fariseo? Aña te. Tera irimonkarayetero kyaaryooperoini irirori inintakaavetariri Pava. Eerorika panaakoyetairi eeroka pinkameethashireyetai, eerora piñeero tsika ipinkathariventantai Inkitesatzi.”

Iñaaventakotziro Jesús kisaantsi

(Lc. 12.57-59)

²¹ “Piyotaiyironi eeroka okaratzi ikantayeetziriri pairani etakaantayetarori, ikantaitziri: Eero povantzi. Aririka povantake, irovasankitagaitemi eeroka.

²² Iro kantamaitacha nokantzi naaka: Eero pikishiri pisheninka, jovasankitaitzimikari. Eero pikantavaitziri eejatzi: ‘Tekatsi piyomatsite eeroka.’ Jovasankitaimikari pinkatharentsiite.

Te onkameethate eejatzi pinkisaneentavaiteri pisheninka piitamasonzivaiteri, papeshi-taarakari pintagaiya sarinkaveniki.

²³ Tema paapiintzi pipira tasorentsipankoki, pimpometeneri Pava, iro kantamaitacha aririka pinkinkishiretapaakero tzimatsi ikishimentzimiri pisheninka,

²⁴ ari pookanakeri pipira, piyaatashiteri kisakemiri. Pinkantairi: ‘Asheninká, thame aakameethatavakagaiya.’ Aririka paapatziyavakagaiya kameetha, pimpiyeera tasorentsipankoki, irojatzi pimpantapaiyaariri Pava pipira.

²⁵ Aririka intzime kishemineri, impoña iraanakemi pinkatharentsiki, pintharovakote eeroka avotsiki, pinkantairi: ‘Eero pikisavaita, thame aakameethatavakagaiya.’ Tema aririka irareetakaakyaami pinkatharentsiki, inkantaitakeri iromperatane: ‘Paanakeri irika.’ Ari irayeetanakemiri irashitakoitemi.

²⁶ Eerorika pipinatashitari okaratzi pireevetakeri, eerora piñagairo iroimishitovakaantaimi. Omap-erora.”

Iñaaventakotziro Jesús mayempitaantsi

²⁷ Piyotaiyironi eeroka ikantayeetakeri pairani, ikantaitzi:

Eero pimayempitzi.

²⁸ Iro kantamaitacha nokantzi naaka: Pineveshiretyaarorika piñiuro tsinane, matakamira, pimayempishiretakeri.

²⁹ Jiroka noshiyakaaventemiro: Iroorika pokipero pantanta kaariperori, povashaantairo, pinkempitakaantero pinkithoryaatyeeromi,

pookero. Tema te pinkovero poki atsipetak-agaiyaamiro sarinkaveni, iro kameethatatsi pisaikanarookitai.

³⁰ Iroorika pakopero pantanta kaariperori, povashaantairo pinkempitakaantero pinthatzinkatyeeromi, pookero. Tema te pinkovero pako atsipetakagaiyaamiro sarinkaveni, iro kameethatatsi pisaikaponthokitai.

Iñaaventziro Jesús ookavakagaantsi

³¹ “Ikantaitake eejatzi pairani:

Aririka irookavakaitya, ontzimatye impayeeteri tsika osankinatakota irookavakaantyaari.

³² Iro kantamaitacha nonkante naaka: Kaariperoshire jinake ikaratzi ookashitarori itsipatari. Tema aririka aavetaiya pashine oime, omayempitzimotakeri etavetari oimentari. Arira ikempitakari eejatzi agairori, mayempitake irirori. Temaita okaariperoveta irookeromi atziri itsipatari, aririka iriñeero omayempitzimoteri.”

Iñaaventziri Jesús pairyaashivaitariri Pava

³³ “Piyotaiyironi eejatzi ikantaitakeriri pairani etakaantarori:

Eero pipairyaashivaitari Pava.

Iro pinkante: ‘Irovasankitainaata Novinkatharite eerorika nomonkarayiro nokantayetziri.’ Aririka pinkantake, ontzimatye pimonkarayetero.

³⁴ Iro kantacha nokantzi naaka: Te arite pimpairy-eeri Pava, pimonkaratantyaarori pikantayetziri. Eero pipairyiuro inkite, tema ari isaikiri Pava janta.

³⁵ Eero pipairyiuro kipatsi, tema irojatzji jashitari Pava, ari jetsiyaryaakiitapiintari. Eero pipairyiuro Jerusalén, tema ari ipinkathariventantziri Pinkatharijanorentsi.

³⁶ Eero pipairyiuro piito, pinkante: ‘Eerorika nomonkaratziro nokantziri, inthatzinkaitenaroota noito.’ Tera eeroka materone pishookakairo pipai, ompoña pincheenkaishitakagairo eejatzi.

³⁷ Eerora pamatavitantzi. Omaperorika pantero pikantayetziri, ari pinkante: ‘Jee, nomatero.’ Eerorika pantziro, intaani pinkante: ‘Eero nomatziro.’ Tema te onkameethate poshekyeero piñaane.”

Iñaaventziro Jesús ikaminthaitziri kisaneentantziri

(Lc. 6.27-36)

³⁸ “Piyotaiyironi eeroka ikantaitakeri pairani:

Aririka pinkithoryiiteri irooki pashine atziri, okameethatzi impiyakoventaityaari, inkithoryiitaitemiro poki eeroka. Aririka pinkiryaakoteri pashine atziri, okameethatzi impiyakoventaityaari inkiryaakotaitemi eejatzi eeroka.

³⁹ Iro kantacha nokantzi naaka: Te okameethatzi pimpiyatyaari kisaneentzimiri. Aririka impasavorotemi kashetavoroki, pishinetaineri eejatzi pashinevoroki impasatemiita.

⁴⁰ Aririka inkovaite irapithaitemiro piithaare, pishineteneri iraanakero eejatzi piithaare poveviryaaotapiintantari.

⁴¹ Aririka iromperaityaami paanakero ovaakarontsi pookero niyanki avotsi, paanakero

ovaakaronsi panaakairo ikantavetakamira tsika pookero.

⁴² Aririka inkantaitemi: ‘Pimpenaro,’ okameethatzi pimperi. Aririka inkantaitemi eejatzi: ‘Pimpavakenaro, ari noipiyeemi,’ okameethatzi pimperi eero pithañaapithatari.

⁴³ Piyotaiyironi eeroa ikantaitakeri pairani: Pineshinonkateri pisheninkajanori. Iriima tsika itzimi kishimiri, pinkisheri irirori.

⁴⁴ Iro kantacha nokantzi naaka: ‘Petakotyaari kisayetzimiri. Pamanakoyetairi maaroni irinешinonkatantyaariri Pava irirori. Eero pipiyatari kisaneentzimiri, paakameethayetairi.’

⁴⁵ Irootake ikovakaayeetakeriri itomintayetaari Ashitairi Inkitesatzi. Iriitake ovetsikakeriri ooryaatsiri, oorentakotziriri maaroni atziri: kameethashireri, eejatzi kaariperoshireri. Iriitake ovetsikakerori eejatzi inkane, jovaryiiniri maaroni atziri: kameethashireri, eejatzi kaariperoshireri.

⁴⁶ Intaanirika petakotashityaari ikaratzi etakotayetamiri eeroa, ¿piñaajaantzima ari impinataimi Pava? Aña eero, iro jimatapiintakeri kaariperoshireri kovakotziriri isheninka kireeki.

⁴⁷ Intaanirika petakoyetakyaari pisheninka, ¿ame-naashivaitakara?. Tema iro jimayetapiintakeri eejatzi kaari pisheninkata irirori.

⁴⁸ Kameethashirera pinkantayetanaiya eeroa, pinkempitakotaiyaari Ashitairi Pava, tema omapero ikameethashireperotake irirori.”

6

Iñaaventziri Jesús pashitantachari

¹ “Povashaantairo poñaakayetapiintziri atziri pantayetziro pinkameethashiretantaiyaarimi. Eenirorika piyaatatyee pantero, tekatsira impinataimiri Ashitairi Inkitesatzi.

² Aririka pimpashitanyta, te onkameethate pikantantayetanake: ‘Nopashitantaka naaka.’ Irootakera jameyeteri kamataviri, ikoviro irirori iriñaapinkathayeeteri. Iro kantacha, intzimakerikami ñaapinkathaterine jaka, iro iriñaamatsite irirori iriñaapinkathaventaiteri.

³ Aririka pampitakoteri eeroka ashinonkainkari, eerora pikamantziri pitsipaminthare,*

⁴ omanaantsiini onkantakotyta pipashitankari. Jiyotake Pava irirori, iriitake pinataimine.”

*Iñaaventziro Jesús ñaañaataantsi
(Lc. 11.2-4)*

⁵ “Aririka piñaañaateri Pava, te apantaro pinkempitakotyaaari kantakaaperovaitachari. Ikatziyapiintayeta irirori janta japatotapiintaita, ikatziya eejatzi niyankineki nampitsi, onkantya iriñaantayetyaariri isheninka. Iro iriñaamatsite irirori iriñaapinkathaventaiteri. Omaperora.

⁶ Irooma eeroka, aririka piñaañaate, pashitakotyta apaniro pipankoki pinkovakoteri Ashitairi tsipatakamiri apaniroini. Iri ñiimiri apaniro, ari irineshinonkatakyaami, iriitake eejatzi pinataimine.

⁷ Tema aririka piñaañaate, te apantyaaro pa-piipiitero okaratzii pikantakeri. Iro jameyeteri

* **6:3** Pinkempitakaantero te iyotemi pampate tsika opaita antak-eri pakojanori.

irirori kaari asheninkata aaka. Iñaaajaantzi japiipi-itziro ikantayetakeri ari inkemakeri Pava.

⁸ Paamaventya pikempitakotarikari eeroka. Tekeramintha pinkovakoteri Ashitairi kovityiimoyetamiri, jiyotzitataikaro irirori maaroni.

⁹ Jiroka pinkante piñaañaatapiinte eeroka: Ashitanari, nampitarori inkiteki, Tasorentsi pinatzi eeroka.

¹⁰ Pimpinkathariventaina naaka. Pantakainaro jaka kipatsiki okaratzi pinintakaanari eeroka, Pinkempitakainari inkiteveri, pantakairi irirori maaroni pinintakairiri.

¹¹ Pimpapiintenaro kovityiimotanari noyaari.

¹² Pimpeyakotainaro nokaariperoshirevaitake, Tema nomatakero naaka eejatzi, nopeyakotairi ikaratzi ovaariperoshiretakenari.

¹³ Eero pishinetana iriñaantaityaana, inkovaite irantakaitenaro kaariperori. Ari pinkantaitatyeero pimpinkathariventante. Ari pinkantaitatyeero ontzimimotemi pishintsinka, eejatzi povaneenkaro. Ari onkantyaari.

¹⁴ Tema aririka pimpeyakotairi atziri kishimiri, ari imepyakotaimi eejatzi eeroka Ashitairi Inkitesatzi.

¹⁵ Irooma eerorika pipeyakotairi eeroka atziri kishimiri, eerora ipeyakotzitaami Ashitairi irirori.”

Iñaaaventziro Jesús tzitaantsi

¹⁶ “Aririka pintziventya pinkinkishiretakoteri Pava, eero pikamantantayetzi, pinkante:

‘Notzitaventatyaari Pava.’ Paamaiya eeroka pikempitarikari kamataviri. Itzitapiintaveta irirori, montyoryaa ikantayeta ivoroki iriyotantaityaari itziventatya. Iroora iñaamatsite irirori iriñaapinkathaventaiteri. Omaperora.

¹⁷ Irooma eeroka aririka pintzitaventyaari Pava pinkinkishiretantyaariri, pinkivaporotya, ipoña pinkishitakya kameetha,

¹⁸ iro eero jiyotantaitami pitziventatya. Apaniro iriyotemi Ashitairi Inkitesatzi, iriitakera pinataimine.”

Iñaaventziro Jesús inkitesato ovaakarontsi
(Lc. 12.32-34)

¹⁹ “Te apantaro povaarantashivaitya jaka kipatsiki, ovana opathayi, ari ipiyotapaari eejatzi koshintzi.

²⁰ Iro kameethatatsi pantayetanairo piñaantaiyaarori pisaikai kameetha inkiteki. Kempitavaitaka povaarantatyeeyaami inkiteki tsika te ompathaanetapai, tsika te intzimapai eejatzi koshintzi.

²¹ Tsikarika povaarantaka, ari pinkinkishiretapiinterori.”

Iñaaventziri Jesús ootamentotsi
(Lc. 11.33-36)

²² “Kameetharika onkantya poki, piñaantaro kameethaini, okempitaro pinkoñeetyaakotatyeeemi.†

† 6:22 Oshiyakaaventachari okitsi kameethari, aparoni piman-
taneri (kaari mashihatatsi), tsika itzimi ñeerone inkemathatairo
okaratzi irantakairiri Pava. Tema isaikanaatzi okitainkatzi.

23 Terika apantaro poki, eero piñaantaro kameethaini, kempitaka pintsirenikitakotaty-eemi.”‡

*Iñaaventziro Jesús ashaarantaantsi
(Lc. 16.13)*

24 “Tekatsi materone irantavaiteneri apite omperatanteneri. Tema aparoni inkovaperote irimonkarateneri jomperatariri, iriima pashine, inkisaneentanakeri. Ari okempitzitari eejatzi: Tekatsira materone iranteneri Pava ikovakaantziri irirori, aririka inkinkishiretakoyeetero eejatzi ashaarantaantsi inkempitakaantanakero iroorikami omperatyaarine.”

*Iñaaventziro Jesús kantzimoshiretaantsi
(Lc. 12.22-31)*

25 “Pinkeme nonkante: Tera apantaro onkantzimoshirevaityaami pinkante: ‘¿Opaitama noyaari, opaitama nomiretyaari, opaitama nonkithaatyari?’ Aña tzimataitatsi pashine ankinkishiretapiintairi añaantareki, iro kovaperotaitachari, anayiro okaratzi ovayetapiintari, okaratzi akithaayetapiintari eejatzi.

26 Thame ankinkishiretakoteri tsimeripayeeni. Te iriyote impankitanontya iroyaari, te irovetsike ipanko irovanontya ivankire. Iro kantamaitacha Pava, ipayetapiintakeri irovarite. Aakara jimaperotataitzi jetakotai Pava.

‡ 6:23 Oshiyakaaventachari eerorika apantaro oki, aparoni mashithari, tsika itzimi kaari ñeerone inkemathatairo okaratzi irantakairimi Pava. Tema isaikatzi tsika otsirenikitzi.

27 Aririka paakoventyaaro onkantzi-moshirevaityaami ¿arima pinkantakero povavineentavairo posarentsite?

28 Intsityaa ankinkishiretakotero inchatayapayeeni, te añeero antavaitanete, te ontyaanontya onkithaatyaaari. Iro kantamaitacha te onkantzimoshirevaityaaro, onkante: ‘¿Opaitama nonkithaatyaaari?’§

29 Ovaneenkata kameetha, anayiri jovaneenkaveta Salomón, pinkatharivetachari pairani.

30 Iriitakera Pava ovaneenkatayetzirori. Okantaveta kapiche añaaavetaro ovaneenkatapaintya, iro osamani, tekatsi apantyaarone aririka onkamateyatanake, tema inchekayeetakero, impoña intaayetakero. ¿Eeroma ikempoyaaventzimi eeroka Pava? Aritake, eero pikisoshiretzi.

31 Aritapaake okantzimoshirevaitami, pikantzi: ‘¿Opaitama noyaari, opaitama nireri, opaitama nonkithaatyaaari?’

32 Apatziro okantzimoshirevaitari ikaratzi kaari kempisantatsine. Irooma eerokapayeeni, jiyotakoyetzi Ashitairi Inkitesatzi opaiyetarika kovityiimoyetamiri.

33 Iroora kovaperotachari pinkokovatairi impinkathariventaimi, pinkokovatairi eejatzi irovameethashiretaimi, irojatzi piñaantaiyaarori impayetaimiro okaratzi kovityiimoyetamiri.

34 Ari okanta, eero okantzimoshirevaitami ompaityaarika avishimotemiri osaitekira.

§ 6:28 Iro ikantakoitzi jaka “inchatayapayeeni” paitachari “lirio.”

Tema maaroniki kitaite piñeero ompaitya avishimotemiri.”

7

Iñaaventziro Jesús kantzimataantsi (Lc. 6.37-38, 41-42)

¹ “Te apantaro ankantante: ‘Kaariperoshire inatzi nosheninka.’ Aririka ankantantake, ari irimayeetai aaka, inkantayeetai: ‘Kaariperoshire pinatzi eejatzi eeroka.’

² Aririka ankantakoteri asheninka, ari inkantakotanakai eejatzi aaka. Ontzimatyee aamaia, aririka ontzime antzimotantane, imaperoitaikari aaka apaata impiyatayeetai.

³ Okempivaitakaro aririka otyaakitaimi antaro inchapeto okiki, ¿kantatsima ameneri pashine otyaakitachari kapicheeni irookiki?

⁴ ¿Tema eero okanta ankanteri: ‘Pimpoke, nagaimiro otyaakitakemiri pokiki?’ Tema otyaakitakemi eeroka antaro inchapeto.

⁵ Pikempitakari kamataviri. Petavakyaaro eeroka paavairo inchato otzikaakemiri, irojatzi pamenantanaiyaari kameetha paantaiyaaniriri otyaakitakeri pashine.

⁶ Tera impayeetapiintaiteri otsitzi vathatsi tasorentsitatsiri. Ari okempitari eejatzi tera impayeeterimi chancho mareryaayetatsiri, tema ari iroipatsitakero iraatzikavaitavakero. Tera

impayeeteri ikovayevetari, osheki inkatsimate, ari iratsikantake.”*

*Iñaaventziri Jesús amanaperotziriri Pava
(Lc. 11.9-13; 6.31)*

⁷ “Pinkampitante, pinkokovate eejatzi, aritake piñaakero impayeetemiro pikovakotantziri. Pinkempitakaantero pareetya aparoni pankotsi, pinkantapaakeri ashitarori: ‘Pashitaryeenaro.’ Aritake irashitaryaakemiro ipanko.

⁸ Aritake impayeetairi kampitantayetatsiri. Inkarate amemenatairone, ari iroñaakaitairi. Aririka inkantaiteri: ‘Pashitaryeero.’ Aritake irimatakero.

⁹ Aririka inkampitemi pitomi, inkantemi: ‘Apa, pimpena tanta.’ ¿Arima pimpakeri mapi?

¹⁰ Aririka inkantemi: ‘Pimpena shima noya.’ ¿Arima pimpakeri maranke iroyaari?

¹¹ Iro kantacha eeroka petakotari pitomipayeeni, kaariperoshire pinaveta. Iriira ovatsiperotzirori Ashitairi Inkitesatzi, jetakotari irirori maaroni amanayetairiri.

¹² Aririka pinkove iretakotaityaami, petavakyaaro eeroka petakotantya. Irootakera okantakotziri Ikantakaantaitane, irojatzira ikantakeri eejatzi pairani kamantantaneri.”

* **7:6** Ikantaitziri jaka: “vathatsi tasorentsitsatsiri” ipoña “mareryaayetatsiri,” iro oshiyakaaventacha Kameethari Ñaantsi tasorentsitsatsiri. Tema iñaane Pava, okempitari ikaratzi mareryaayetatsiri. Iriima otsitzi ipoña chanco, irira oshiyakaaventacha, ikarayetzi kaari koverone inkempisantero Kameethari Ñaantsi, osheki ikisaneentakeri kamantantzirori. Tera arite impankiventayeetyaari, terika inkovero inkempisante.

Iñaaventaitziro avotsimanchaki
(Lc. 13.24)

13 “Aririka pinkove pinkyaavankotairi Pava, pinkempitakaantero pimpampithatatyeeeromi avotsimanchaki. Tema tzimatsi pashine avotsisaante, kaari pomerentsitachane inkenantaityaaro. Osheki pampithatakerori, irashinonkaayeetaiya sarinkaveniki.

14 Irooma avotsimanchaki, te iroshekite kenantyaarone, iriitake areetaachane Pavakinta, inkantaitaatyeeero irañagai janta.”

Iñaaventziri Jesús thairi
(Lc. 6.43-44)

15 “Pinkyaaryootaiyeni, jamatavitzimikari oshiyavetariri kamantantaneri, inkempitakota-paakyaari ikantaranki oisha te inkatsimatanete. Iro kantamaitacha kaariperoshire inayetatziira, ikempitakari piratsi katsimari.

16 Ontzimatyeeera ankempoyeeero jantayeetziri ayotantantyaari ikameethashiretzirika. ¿Añiiroma uva onkithotantyaaro ovaato kitochee? Tera. ¿Omatziroma higo onkithotantyaaro iroori? Te omata eejatzi.

17 Inchato saankanatatsiri oshooki, okithotzi kameetha. Irooma inchato sampiyashitaintsiri, te onkithokinete.

18 Tema inchato saankanatatsiri oshooki, te iriñeetero onkaariperote okithoki. Ari okempitari eejatzi inchato sampiyashitaintsiri, eero jiñheetziro onkameethate okithoki.

19 Tema itovaitziro inchato kaari kithotatsine, iragaitakero intagaitero.

20 Pinkempoyaakoyetairi iyotaayetaimiri. Ikempitakarorika okithotzi inchato saankanatatsiri oshooki, pimatero jiyotaayetzimiri.”

Jiñaaventziri Jesús iyotakoperotanairiri
(Lc. 13.25-27)

21 “Tzimavetachara osheki kantave-tanari: ‘Novinkatharite pini eeroka, noñaapinkathakitakemi.’ Iro kantacha eero jiñeero impinkathariventairi Pava. Intaani inkarate antayetanairori ikovakaantziri Ashitanari Inkitesatzi.

22 Aririka nompinkatharitari apaata napatotairi maaroni atziri. Tzimatsi kantayetaatsine: ‘Novinkatharite, nopairyaakemi naaka noñaaventayetzimi. Nopairyaakemi novav-isaakotziri jaakayetziri peyari. Nokantayetziri eejatzi nosheninka: Iro notasonkaventantari nopairyiiri Jesús.’

23 Iro kantamaitacha nonkantanakeri naaka: ‘Te niyotemi. Piyaataveete jantyaatziini, omapero pikaariperoshiretake.’ ”

Iñaaventaitziri apite ovatzikirori ipanko
(Lc. 6.46-49)

24 “Pinkeme, aririka pinkinkishiretero maaroni nokantakemiri, aririka pinkempisantanakero maaroni, ari okameethatzi. Irootake piyotanetyaari. Pinkempitakyaari ovatzikirori ipanko oshirantapathatzi kipatsi.

25 Oparyaaveta iniroite inkane, amaraniveta. Otampyaavetaka shintsiini, ookantavetapaakaro pankotsi, te aavyeero. Tema ovatzikakitya kameetha oshirantapathatzi kipatsi.

²⁶ Ari okempitari eejatzi, eerorika pikinkishiret-ziro nokantayetakemiri, eerorika pinkempisan-tanairo, eero piñiuro piyotanetyaaro. Pinkempi-takotakyaari ovatzikirori ipanko impanepathatzi.

²⁷ Oparyaapaake inkane, amaranitapaake. Opoña otampyaatapaake, ookantapaakaro, tyaanake pankotsi, aanakero. Te iñeetairo.”

²⁸ Irootake jiyotaayetakeriri Jesús ikaratzi apa-toventakariri. Ipampoyaaminthaitanakeri.

²⁹ Tera omaanta ishintsinka jiyotaantzira, janayiri jiyotaantzi iyotzinkariite.

8

Jovashinchagairi Jesús omatziri pathaarontsi (Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

¹ Ikanta joirinkaa Jesús ikinkithatakera tonkaari otzishiki, joyaatairi osheki atziri.

² Ari ipokashitakeriri aparoni atziri omatziri pathaarontsi, jotyeerovashitapaakari Jesús, ikan-tapaakeri: “Pikovirika, ari onkantake povashin-chagaina.”

³ Iroora jakotashitantanakariri, jantantakariri kapicheeni irako, ikantzi: “Nokovi, peshitakotai.” Eshitana ke ipathaavaiveta.

⁴ Ipoña Jesús ikantavetavaari: “Eerora pikamantakotana. Apatziro povanakero piyaatashiteri omperatasorentsitaari, pimonkaratantyaarori Ikantakaantane Moisés, pimperi pashitakaariri Pava, iriyotantaityaari eshitakotaimi.”

Jovashinchagairi Jesús irotzikatane ijevare ovayiriite

(Lc. 7.1-10)

⁵ Ikanta jovaanaa Jesús, areetaiyakani nampit-siki Capernaum. Ari ipokakeri ijevare ovayiriite Roma-satzi, iriñeeri Jesús,

⁶ ikantapaakeri: “Novinkatharite, tzimatsi notzikatane nopankoki, maperokitaka imantsiyatake, kisoporokitake.”

⁷ Jakanakeri, ikantziri: “Aritake niyaatake novashinchagairi.”

⁸ Iro kantamaitacha ikantanake irirori: “Osheki noñaapinkathatakemi eeroka, kaaripero nonake naaka, niyotzi eero okantzi pinkyaavankotena. Intaani nokovi pinkantakaanteri, ireshitakotai. Tema aritake omatakya pinkanteri.*

⁹ Tema tzimatsi omperatanari naaka, tzimatsi eejatzi ovayiripayeeni nomperatari naaka. Aririka nonkanteri: ‘Piyaate,’ aritake iriyaatake. Aririka nonkante pashine: ‘Pimpoke,’ aritake impokake. Aririka nonkanteri notzikatane: ‘Pantero iroka,’ jimatziro jantziro.”

¹⁰ Ipampoyaanakeri Jesús ikemakeri ikantake irika ijevare ovayiriite. Ikantanakeri oyaataiyirini: “Iriira matakero irika ikempisantzi, jaka Israel-ki te intzime aparoni asheninka kempityaarine. Omaperora.

¹¹ Pinkeme, aririka impinkathariventantai Inkitesatzi, ari intzimake osheki kaari asheninkata poñaayetachari pashineki nampitsi,

* **8:8** Irika ijevare ovayiriite Roma-satzi, kaarira Judío, pashine-satzi atziri jinatzi. Tema pairani aparoni Judío, te inkyaavankoteri pashinesatzi kaari isheninkata.

tsika intzime anintaayetaachane intsipataiyaari Abraham-ni, Isaac-ni eejatzi Jacob-ni.

¹² Iro kantamaitacha eerora itzimaperotai asheninka saikaatsineri janta. Iriitake ikovakaaveetakari impinkathariventairimi maaroni janta, oshekimaitaka ipiyathataka, irootake irookantaiyaariri otsirenikitake. Ari iriraavaitaiyaari, iratsikaikivaitya inkemaantsitaiya.”

¹³ Ipithokashitanaari ijevare ovayiriite, ikantziri: “Pimatairo pimpiye pipankoki. Tema pimatakero pikempisantzi eeroka, irootake ireshitakotantaiyaari potzikatane.” Aripaitera javisakotanake irotzikatane janta ipankoki.

Jovashinchagairo Jesús iriyote Pedro
(Mr. 1.29-34; Lc. 4.38-41)

¹⁴ Ikanta Jesús jatake ipankoki Pedro. Iñaapaatziiro iriyote, onoryaaka, aakero saavakirentsi.

¹⁵ Ipampitapaakero kapicheeni akoki, eshitakotanake. Piriintanaka, amenayetavakeneri ompaitya ompavakeriri.

¹⁶ Okanta osheetyaanake, jamaitapaakeneri osheki jaakiri peyari. Jovashinchaayetairi, ikisathatavakerira kapicheeni iveyarite. Jovashinchaayetairi eejatzi maaroni mantsiyayetatsiri.

¹⁷ Arira okanta omonkaraantakari iñaaventakeri pairani kamantantaneri Isaías, ikantakeranki:

Iriira aanakerori amantsiyare,
Irijatzi aanakerori eejatzi okaratzi ake-
maantsiyetari.

Oyaaterine Jesús
(Lc. 9.57-62)

¹⁸ Ikanta iñaakeri Jesús joshekiperotapaake atziri apatotzimentariri, ikantanakeri iriyotaane: “Thame amontyagai intatsikero.”

¹⁹ Ikantavetavaari iyotzinkari: “Iyotaantanerí, nokovi noyaatanakemi tsikarika pikenayetzi eeroka.”

²⁰ Jakanake Jesús, ikantziri: “Aparoni otsitziniro, tzimatsi imoro imaantari, eejatzi tsimeripayeeni tzimatsi iromayero. Iriima irika Itomi Atziri tera otzimi ipanko imaantapiintyaari irirori.”

²¹ Ari ikantanake aparoni iriyotaane: “Iyotaanarí, nokovavetaka naaka noyaatanakemi, iro kantamaitacha aririka noñaanairi nirintari nonkitatanairi, arira noyaatemiri.”

²² Ipoña ikantanakeri Jesús: “Poyaatena. Tema ikaratzi kamashireyetatsiri, ari inkitatairi irirori kaminkaripayeeni.”

Joimairentziro Jesús tampyaa
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

²³ Ipoña jotetanaa Jesús pitotsiki, itsipatanaari iriyotaane.

²⁴ Ikanta jimontyaakotanaka, maanake Jesús pitotsiki. Iro joveraakovetaiyakani niyankyaaki, omapokakeri iriyotaane otampyaatapaake antaroite, otetaatapaaka jiña pitotsiki, otamakaanakera inkaare.

²⁵ Jiyaatashiitanakeri, jovakiryetapaakeri Jesús, ikantapaakeri: “¡Iyotaanarí, ampiinkatye! ¡Povavisaakotaina!”

26 Ikantanakeri irirori: “¿Opaitama pitharovan-tari? ¿Tekerama pikempisantaperotziita?” Piriintanaka, joimairentakero tampyaa eejatzi ikempitakero otamakaane inkaare, avisanake, mairyaatanai kameetha.

27 Ipampoyaaminthaitanakeri Jesús, iñaapinkathatanakeri iniroite, ikantavakaayeta: “¿Ipaitama atziritatsiri irika? Joimairentziro tampyaa, eejatzi inkaare.”

Gadara-satzi jaakiri peyari
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Aritake areetaiyakani intatsikero, aatakotaiyapaakeni nampitsiki paitachari Gadara. Ari ishiyashitavakari apite atziri jaakiri peyari ipoñaakaro kitataariki. Katsimaki ikantakaakari peyari, osheki itharovakaitakari, te arite inkenayeete janta.

29 Ikantavakeri: “¡Jesús, Itomi Pava! ¿Irootaintsima povasankitaina? ¿Tsikama nokantakemi eeroke?”

30 Ari itzimi janta osheki chancho, ishintaraavaitaiyini.

31 Ñaavaitanake iveyarite, ikantanake: “Aririka povavisaakotairi irika naakane, potyaantena naaka ipiyotaka chancho.”

32 Jakanakeri Jesús, ikantziri: “Piyaate peyari.” Matanaka. Jatanake peyaripayeeni chanchoki, jaakapaakeri, iroora ishiyantaiyanakari imperetatzi otzishi, mitagaiyapaakani maaroni inkaareki, aperotaka ipiinkake.

³³ Ikanta iñaakerira aamaakoventariri, shiy-eeyanakani. Jatake nampitsiki, ikamantapaakeri maaroni atziri okaratzi iñaakeri.

³⁴ Iroora jiyaatashiitantanakariri Jesús, ikantaitapaakeri: “Te nonkovaiyeni pisaiki nonampiki, pamene tsika pinkene.”

9

Jovashinchagairi Jesús kisoporokiri (Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

¹ Ipoña jotetanaa Jesús pitotsiki, montyaakotaa, ipiya inampiki.

² Ari jamaitakeneri kisoporokiri, janatakoitakeri shitashintsiki jonoryaantapiintari. Jiyoshiretavakeri Jesús atziri amakotakeriri, iñaanatavakeri mantsiyari, ikantavakeri: “Tharomentashire pinkantanakya notomi, ari novashinchagaimi, tema ipeyakoitaimiro pikaariperoshirevetaka.”

³ Ikanta ikemavake iyotzinkariite, ikantashiretanake: “Ithainkatziiri Pava irikavé.”

⁴ Jiyotake eejatzi Jesús opaita ikantashiretak-eri, josampitanakeri: “¿Opaitama okaariperotantari pikantashiretziri?”

⁵ ¿Tema onkameethate nonkante: ‘Ipeyakoitaimiro pikaariperoshireveta?’ ¿Irooma pikovi nonkanteri: ‘Pinkatziye, paniitai?’

⁶ Iroñaakara piyoteri irika Itomi Atziri otzimi-motziri ishintsinka, ari impeyakotairi kaariperoshirevetachari.” Ipithokashitanakari mantsiyari, ikantziri: “Pinkatziye, paanairo ponoryaantavetari, piyaatai pipankoki.”

⁷ Ari ikatziyanaka mantsiyavetachari, jatai ipankoki.

⁸ Iñaakeri maaroni atziri apatotainchari, ipampoyaavakeri jiyaataira. Ikantaiyanakeni: “Omaperotatziiri Pava, iriitakera matakerori otzimi-motantakariri ishintsinka Jesús.”

Jagaitanakeri Mateo
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

⁹ Ikanta jovaanaka Jesús, irojatzira iñaantapaakariri paitachari Mateo, kovakotziriri isheninka kireeki. Ikantapairi: “Poyaatena.” Katziyanaka, joyaatanakeri.

¹⁰ Ipoña jaanakeri ipankoki irovakaiyaari, it-sipataanakeri iriyotaane. Osheki jatanaintsiri kovakotziriri isheninka kireeki, jiyaatake eejatzi osheki kaariperoshireyetatsiri. Ari itsipatakari Jesús jovaiyakani.

¹¹ Ikanta iñaakeri Fariseo-payeeni, ikaimakeri iriyotaane Jesús, josampitakeri: “¿Opaitama it-sipatantariri Jesús kovakotantatsiri kireeki, it-sipatakari eejatzi kaariperoshireyetatsiri? Te onkameethate.”

¹² Ikemavakera Jesús, ikantanake irirori: “Aririka irimantsiyate atziri ipokashitziri aaventantzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tekatsi inkove irirori.

¹³ Ontzimatye pinkinkishiretero Ikantakaan-tane Pava, kantatsiri:

Te nonkovajaantairo pamayetaina pipira pim-pometainari.

Iro nokovaperotairi pineshinonkayetaiyaari pisheninka.

Tera iro nopokantajaantakari naaka nonkaimashireyetairi kameethashireri, aña nopokashitatziiri kaariperoshireri nonkaimashiretairo irovashaantairo kaariperori.”

*Iñaaventziro Jesús itzitaita
(Mr. 2.18-22; Lc. 5.33-39)*

¹⁴ Ipoña ipokaiyakeni iriyotaane Juan, josampitapaakeri Jesús, ikantziri: “¿Opaitama kaari itzitaanta piyotaane? Notzitapiinta naaka, ari ikempitari eejatzi iriyotaane Fariseo-payeeni.”

¹⁵ Jakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Aririka inkempiyeetyaari aavakaachari, ¿arima irovashireneentaitakya? Aryaajaini apaata, aririka iragaitakeri iimentaitari, aripaitera intzitaitya.

¹⁶ Tema aparoni paisatori ikithaataitari, aririkami irovapatankaitantyaaro osape ovakerari, ari osaraaperotanake aririka ampithatanakyaarika ovakerari.

¹⁷ Eejatzi okempitari, te aritzi paisatori meshinantsinaki irovantayeetyaaro eeryaatatsiri jimiretairi. Aririka irovantayeetakyaaro, ari isanaryaanake, apaavaitashitakya jimireetari, eejatzi meshinantsinaki irirori. Iri aritatsi ovakerari meshinantsinaki irovantayeetyaaro, eero japaavaitanta apiteroite.”

*Irishinto Jairo opoña tsinane antzitakeriri
iithaare Jesús
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)*

18 Tekera inthonkero iriñaavaite Jesús, areeta-paaka aparoni jevari, iñaapinkathatapaakeri, ikan-tapaakeri: “Kamake nishinto, iro nopokantari piyaate nopankoki pantantaiyaaro kapicheeni pako, añagaita.”

19 Ari jiyaatanake Jesús, eejatzi iriyotaane joy-aatanakeri.

20 Okanta aparoni mantsiyatatsiri tsinane, os-heki osarentsi osokaavaitaka, tzimakotake 12 os-arentsi, okenashitapaakeri itaapiiki Jesús, antzi-takeri kapicheeni opatziki iithaare.

21 Tema okantashiretakitzi: “Aririka nantzitakeri iithaare, ari neshitakotai.”

22 Ipithokashitanakaro Jesús, ikantziro: “Tharomenta pinkantanaiya nishinto, ovashinchagaimi pikempisantake.” Apathakero eshitanake omantsiyare tsinaneka.

23 Ikanta jareetapaaka Jesús ipankoki jevari, iñaapaatziiri shoviriventzirori kamaintsiri, osheki atziri akivainkatainchari.

24 Ikantapaakeri Jesús: “Pisheke, te onkame pi-raakotaiyakarini, añã omakoryaatzi.” Thainkaya jovaitakeri Jesús.

25 Ipoña jomishitovapaakeri maaroni, kyaa-paake Jesús, joirikavakotapaakero, piriintanaa eentsika.

26 Te omanakotanakya jantakeri Jesús, ike-makoitanakeri maaroni.

Jovashinchagairi Jesús apite mavityaakiri

27 Ikanta jovaanaka Jesús, ipatzimatanakeri apite mavityaakiri, ikaimakotziri, ikantzi: “¡Icharine David-ni, pineshinonkataiyaana!”

28 Iroatzi jareetantapaakari pankotsiki, eejatzi mavityaakiri irirori. Ipokashitapaakari okariki-
ini, josampitakeri Jesús, ikantziri: “¿Pikinkishire-
tama eeroka ari novavisaakotaimi?” Ikantaiyini
irirori: “Jee, aritake pimatakeri novinkatharite.”

29 Jakotanake Jesús, ipampitaakitakeri,
ikantziri: “Ovashinchagaimi pikempisantaana.”

30 Apathakero amenanai kameetha.
Ishintsithavetavaari, ikantziri: “Tera nonkove
pinkamantakotena novashinchagaimi.”

31 Iro kantamaitacha jiyaataira, ikamantanta-
yetanake, ithonka ikemakoitanakeri Jesús.

Iñaavaitakaitziri kisoaanteri

32 Ipoña jamaitapaakeneri Jesús aparoni atziri
jaakiri peyari, kisoaante ikantaka.

33 Ari jovashinchaavakeri Jesús irika atziri,
ñaavaitanai ikisoaantetakaavetakari peyari, tema
jomityaantapithatakeri iveyarite. Maaroni ikem-
poyeetanakeri Jesús, ikantashiretitanake: “Tera
añaapiinte oshiyaarine irika anampiki Israel-ki.”

34 Iro kantamaitacha ikantaiyini Fariseo-
payeeni irirori: “Jimatakaatziiirira ijevare
peyariite jovashichaantariri irakane.”

Sampainkatake pankirentsi

35 Ithonka jiyaayetake Jesús maaroni
nampitsiki, jiyotaantayetake japatotapiintaita.
Iñaaventapiintakero Kameethari Ñaantsi
tsika onkantya impinkathariventantai.
Jovashinchaayetakeri maaroni, tekatsi aparoni
mantsiyarentsi pomerentsitzimotyaarine.

³⁶ Iñaayetzirira osheki apatotzimentariri, antaro Jesús jetakoshiretakari, ikantake: “Omapero jashinonkaayetaka irika atziripayeeni.

Ikempitakariri oisha eerorika itzimi aamaakoventyaarine.”

³⁷ Eekerora ikantanakitziiri iriyotaane: “Ikempitakarora irikapayeeni atziri, osampainkatzi pankirentsi, iro kantamaitacha te intzimaperote atziri aavatairone.

³⁸ Pamanairi Avinkatharite irotyaanteeta osheki jatatsineri atziriki, tema kapatacha osheki kempisantayetaatsine.”

10

Jiyoshiitake Jesús 12 Irotyaantajanore (Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

¹ Ipoña jiyoshiitake Jesús ikaratzi 12 iriyotaane, jimatanakero irirori irovashinchaayetairi mantsiyari, eejatzi ikaratzi jaakayetziri peyari, tema ipasavyaakari itasonkaventantzi.

² Jirika ikaratzi 12 jiyoshiitakeri Jesús: Etanakarori Simón, ipaitakeri Pedro. Ipoñaapaaka Andrés, irirentzi Pedro. Ipoñaapaaka Jacobo itomi Zebedeo itsipatakari irirentzi Juan.

³ Ipoñaapaaka Felipe, Bartolomé, Tomás, Mateo kovakovetariri kireeki isheninka, ipoñaapaaka Jacobo itomi Alfeo, Tadeo,

⁴ ipoñaapaaka Simón, ipaitaitakeri eejatzi Kisakotantaneri. Ipoñaapaaka ovekaraan-tapaakarori Judas Iscariote, iriitakera pithokashitainchari.

Jotyaantaitakeri karataintsiri 12
(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-6)

⁵ Opoña jotyaantakeri Jesús karataintsiri 12, ikantavakeri: “Eerora pikeni janta isaikayetzi atziri kaari asheninkata aaka, eero pikeni eejatzi inampiki Samaria-satziite.

⁶ Iri petapaintya piyaatashiteri ikaratzi icharineyeteri Israel-ni, tsika itzimi kempitakariri oisha itzipinavaita.

⁷ Tsikarika pinkenayetake pinkamantantayete, pinkante: ‘Irootaintsi impinkathariventantai Inkitesatzi.’

⁸ Povashinchaayetairi maaroni mantsiyari, povañaayetairi kamayevetachari, povashinchagairi pathaavaitatsiri, eejatzi jaakayetziri peyari. Tema neshinonkataari pinayetake, te piñe inkovakoitemiro. Iro pimatanairi eeroka pineshinonkatantaiya eejatzi.

⁹ Eerora paanake piireekite pitharateki,

¹⁰ eero paanake eejatzi pitharate, eero paanake apite piithaare, pi-zapato-te, piyotzikiiro, tekatsi aparoni paanake. Tema ikantaitzi:

Impinaiteri antavaitatsiri.

¹¹ Aririka pareetya nampitsiki, pamenapaake aakameethatamine, iri pisaikimotapaake, irojatzi pavisantakyaari pashineki nampitsi.

¹² Ari pareetakyaarika pankotsiki, povethatapaakyaari ikaratzi saikatsiri.

¹³ Aririka irakameethatavakemi irirori, ari iriñeero isaikai kameetha okaratzi povethatapaakari. Irooma eerorika jaakameethatavakemi, amenaashitakara povethatapaakari.

14 Eerorika jaakameethaitzimi, eerorika ikemp-
isantaitzimi eejatzi, pavisapithateri, potekanairo
piipatsikiite.

15 Tema iriitake irimaperoiteri apaata
irovasankitaiteri irika, ari anaanakero
ikantayeetairi Sodoma-satzi ipoña Gomorra-satzi.
Omaperora.”

Iriñaashitakaitatyeemi apaata

16 “Notyaantatziimi iroñaaka. Pikempivaitakari
jotyaantaitziri oisha tsika ipiyota piratsi katsi-
mari. Iro kantacha ontzimatye pinkempitakot-
yari koviyantzi maranke. Ontzimatye eejatzi
pinkempityaari aparoni shiro te ikatsimavaitzi.

17 Paamaventya. Tema irakaantaitatyeemi
jevaripayeeniki impasanavaitaitemi pankotsiki
japatotapiinta.

18 Imoña iraaheetanakemi isaikayetzira
pinkatharijanorentsi, okantakaantzirora
paventaana ari piñaaventayetainari, irojatzi
inkemantayetaiyaari, eejatzi pashinesatzi atziri
kaari asheninkata.

19 Aririka piñaakero iraaheetanakemi, eero
pikantashirevaitzi: ‘¿Opaitama nonkantapaakeri?’
Tema tzimatsi iyotashiretakaimirone ompaitya
piñaanetyaari.

20 Eerora piyotashitanakaro apaniro eeroka
ompaitya piñaanetyaari, Tasorentsinkantsi
poñaachari Ashitamiriki, iri iyotakaimirone
onkarate pinkantayetapaakeri.

21 Ari iriñeetake aakaanterine irirentzi irova-
maakaanteri. Piñe aakaanterine itomi. Piñe
ovakaanterine ashitariri ikisaneentanakeri.

22 Oshekira piñeero inkisaneentaitemi okantakaantziro pipairyaana pikempisantaanara naaka, iro kantamaitacha aririka pinkantaitanakityeero paventaiyaana, aritake novavisaakoshiretami.

23 Aririka inkisaneentaitanakemi aparoni nampitsiki, pavishe pashineki nampitsi. Tema tekera pinthonkeroota pinkenayete maaroni nampitsiki tsika isaikayetzi Israel-mirinkaite, irojatzzi impiyantaiyaari irika Itomi Atziri. Omaperora.

24 Tera iriñeete aparoni eenirora jiyotaitziri iranaakoteri iriyotanetya tsika itzimi iyotairiri. Te añee eejatzzi aparoni onampitaari iranaakoteri tsika itzimi onampitariri iñaapinkathateri.

25 Intaani añiuro kantatsi iyotaari inkempitakotyaari iyotairiri pairani. Ari ikempitari eejatzzi onampitaari. Tema ikisaneentayeetakena naaka iroñaaka, ikempikaantaitakena naakami Beelzebú ivinkatharite peyari. Eeroka ovatsipero inkisaneentaitemi pikempisantaanara.”

¿Niinkama añaapinkathateri?

(Lc. 12.2-9)

26 “Iro kantamaitacha eerora pipinkashivaiyetari irikapayeeni. Ontzimatyee onkoñaatakoyetai okaratzi omanakovetainchari, ooñaarontayetairo kaari ikemathaveeta pairani.

27 Apaniro niyotakaayetaimiro eeroka irokapayeeni, te iriyotakotzimaityaaro thainkaneri irirori, iro kantamaitacha eeroka kinkithatakaayetairine.

28 Eero pipinkashivaiyetari kovatsineri irovemi, tema eero jimatziro irirori irotyaantemi

sarinkaveniki. Iriira piñaapinkathatai Pava, tema iriitake matzirori irotyaantemi sarinkaveniki.

²⁹ Pamene, te impinaperotya tsimeripayeeni, iro kantamaitacha jiyotzi Pava aririka inkamakaante aparoni.*

³⁰ Jiyotzitaro Pava okaratzi tzimayetatsiri aishi.

³¹ Piñaakero, jaamaakotari Pava tsimeripayeeni, eerokara jimaperotataitzi jaamaakotami. Eero pipinkashivaitari kisaneentzimiri.

³² Aririka pinkanteri pisheninka: ‘Noñaapinkathatairi Jesús,’ aritake nonkantairi Ashitanari Inkitesatzi: ‘Apá, iñaapinkathataana irika, asheninkataari.’

³³ Irooma pinkanteririka pisheninka: ‘Te noñaapinkathateri Jesús,’ ari nokempitaiyaari naaka, nonkantairi Ashitanari: ‘Apá, te iriñaapinkathatena irika, te asheninkataari.’”

Iñaaventakota Jesús

(Lc. 12.49-53; 14.26-27)

³⁴ “Tera nokovi onkompitzimotyaami. Tema te iro aparoni nompokantyaari niyotaayetairi atziri irakameethatavakaiya. Aña nopokakera, kempivaitakami namatyeemi ovathaamentotsi pantaminthatavakaantyaari.

³⁵ Tema iro nopokantakari:

Inkisaneentantyaariri atziriite jiritari,

Onkisaneentantyaarori tsinane inirotori,

Onkisaneentantyaarori tsinane ayirotari.

* **10:29** Kantakotachari jaka “te impinaperotya tsimeripayeeni,” tema kantatsi iramanantaitantyaari aparoni kireeki inkaraterika apite tsimeri.

36 Iri pithokashitavakaachane atziriite
inkisaneentavakaanaiya ikaratzi
isaikavankotavakaiyani.

37 Tema iro onimotzimiri petakoyetyaari
piri, piniro, povaiyanepayeeni eejatzi.
Iro kantamaitacha aririka anaanakero
okaratzi petakotana naaka paventaana, tera
pinkyaaryoote pikempisantaana.

38 Ontzimatyepinkyaaryoovero
noñaaventayetakemiri, onkantavetya im-
paikakoitemi. Aririka povashaantakero, tera
pinkyaaryoovero pikempisantana.

39 Tema ikaratzi etakovaitachari apaniro jantayet-
ziro inevetashiyetari, ari impeyashitakya. Iri-
ima inkarate kamimentenane jantanairo noko-
vakairiri naaka, aritake iravisakoshiretai.”

Impinayeetairi

(Mr. 9.41)

40 “Tzimatsirika impaitya aapatziyaamineri,
naakara jaapatziyaka. Ari okempitari
eejatzi, tsikarika impaitya aapatziyeeyaanane
naaka, iriira jaapatziyaka Ashitanari itzimi
otyaantakenari jaka.

41 Tzimatsirika iyotemine kamantantaneri
pinatzi, ari opoña jaapatziyanakami, ari
pimonkaraiyaari impinataimi Pava apaata. Ari
okempitari eejatzi, tzimatsirika iyotakemine
kameethashireri pikantanaa pikempisantanai,
ari opoña jaakameethatanakemi, ari
pimonkaratyaari impinataimi Pava apaata.

42 Aririka iriyoitemi eerokatake niyotaane, irootake impayeetantyaamiri pimire, jiyotakero Pava, iriitake pinatairine irika etakotakamiri.”

11

Jotyaantziri Juan iriyotaane

(Lc. 7.18-35)

1 Ikaratakero Jesús jiyotaayetakeri 12 iriyotaane. Ovaanaka inkamantante maaroni nampitsiki saikayetatsiri janta.

2 Ikanta Juan oviinkaatananeri, jashitakoitakeri chapinki, ikemakotakeri jantayetakeri Cristo, jotyaantake apite iriyotaane irirori,

3 irosampiteri Jesús, inkanteri: “¿Eerokatakema ipaitaitziri, ‘Pokatsineri?’ Kaaririka eeroka, ¿Tzi-matsima pashine naamaiyaari?”

4 Ikanta jareetaiyakani, josampitapaakeri Jesús. Irootakera ikantantanakariri irirori: “Aririka piyaatai, pinkamantapairi Juan maaroni pikemakenari eeroka, okaratzi piñaayetakeri nantayetakeri eejatzi.

5 Tema namenakaayetairi mavityaakiri, naniitakaayetairi kisoporokiri, novashinchaayetairi maaroni pathaavaivetachari, nokemakaayetairi matayempiri, novañaayetairi kaminkari, noñaaventayetaineri Kameethari Ñaantsi ashinonkainkaripayeeni.

6 Irootake inkimoshireyetantaiyaari inkarate kaari kisoshireventainane.”

7 Ikanta ipiyeeyanaani iriyotaane Juan, josampitanakeri Jesús ikaratzi apatotzimentakariri, iñaaventziri Juan, ikantzi: “¿Ipaitama pikinkishiretari piñaakeri chapinki janta

tsika te inampiitaro? ¿Iriima piñaake aparoni kempitakarori savoro opiyonkatonkitakaaro tampyaa okantakaari te iminhashireta?

⁸ ¿Piñaapaakerima jovaneenkataka ikithaata? Aña tera. Tema ikaratzi ovaneenkatachari ikithaata, isaikavankotziri irirori pinkatharentsi.

⁹ Iro piyaatashitantariri piyotaiyakenira kamantanteneri jinatzi. Tema jimaperotatziiro irirori janaakeri kamantanteneriite.

¹⁰ Iriitake josankinatakoitakeri pairani, iñaanatziri Pava Itomi, ikantziri:

Notomí, ari notyaantake etyaarone inkamantakotemi,

Iriitake ovetsikanontemineri tsika pinkenapaake eeroka.

¹¹ Pinkeme nonkante naaka: Osheki atziri tzimavetainchari, tekatsimaita anayerine jiyotanetakari Juan. Iro kantamaitacha inkarate ipinkathariventairi Pava inkiteki, aparoni tsinampashiretatsiri janta, janaakotairira irirori Juan. Omaperora.

¹² Tema jetanakarora pairani Juan ikinkithatakaayetakemi, tzimatsi osheki atziri nevetanakarori shintsiiini iriñeero tsika ipinkatharitai Inkitesatzi. Iniroite ikovanake iriñeero kempivaitaka ishintsitaitzi aririka irovayiritaitya. Irojatzii ikantayeeta iroñaaka.

¹³ Pairani tekera intzime Juan, tzimavetacha Kamantanteneri ipoña Ikantakaantaitane eejatzi.

¹⁴ Iriima Juan, iriitakera ñaaventakotakeriri pairani, iriitakera Elías-tatsiri piyaatsineri.

¹⁵ Kovirori inkemathatero, inkempisante.

16 Nokempitakaantakemiri naaka koshekavairentzi eentsi aririka inkashiyavaite,

17 ikantaitziri: ‘Thame ashovirite amasheetantyaari.’ Temaita inkove. Ikantaitziri eejatzi: ‘Intsityaa ampanthai ovashiretantyaari.’ Te inkovero eejatzi.

18 Ari pikempitaiyakani. Piñaavetavakari Juan, itzitaapaakaro irirori irovarite, te jimiretaro kachori, pikantaiyakerini: ‘Jaakatziiri peyari, iro itzivaitantari.’

19 Ipoña ipokavetaka Itomi Atziri, te intzivetyaaro irirori ovaritentsi, jimiretaro kachori eejatzi. Pikantaiyakerini: ‘Kaariperori jinatzi irinta, niyavairentzi, shinkiryaaantzi jinatzi eejatzi. Jaapatziyari kovakotziriri kireeki isheninka, jaapatziyitari eejatzi kaariperoshireri.’ Tekatsi ompaitya, tema aparoni iyotaneri ari iriyoyeetairi apaata omapero jiyotaneta, aririka iriñaayetakero onkarate avisayetaatsine.”

*Ikantamacheetziri kisoshireri nampitsiiteki
(Lc. 10.13-16)*

20 Ipoña iñaaventakotanakeri Jesús ikaratzi ñaayevetakarori itasonkaventantayetake nampitsiiteki, iro kantamaitacha te irovashaantero ikaariperoshiretaiyini. Ikantanake:

21 “Ikantamacheetziri Corazín-satzi, eejatzi Betsaida-satzi. Osheki iñaayevetakana notasonkaventantayetake, temaita inkempisantaiyeni. Iriimi ñaakenane Tiro-satzi, eejatzi Sidón-satzi notasonkaventantzi, aritakemi irovashiretakotanakyaami ikaariper-

oshireyetake, irovashaantanakeromi. Impoña inkempisantayetaimi maaroni iriroriite.*

²² Apaata aririka iraayeetairi kameethashireyetaintsiri, eerora jimaperoitzi irovasankitaayeetairi Tiro-satzi, eejatzi Sidón-satzi. Iro kantamaitacha imaperoyeetairi irovasankitaiteri Corazín-satzi, eejatzi Betsaida-satzi, tema iñaavetakana notasonkaventantayetzi, temaita inkempisante.

²³ Eejatzi inkempiyetaiya Capernaum-satzi, ikinkishiretaiyakani irirori iriyaayetai inkiteki, iro kantamaitacha osheki ikisoshiretake, iriyaayetai ikenayetzi kaminkari. Iriimi ñaakeronemi Sodoma-satzi pairani okaratzi iñaayetakeri Capernaum-satzi, inkempisantaiyak-enimi irirori, eero japerotzirimi pairani Pava saikaiyatsinimi iroñaaka.

²⁴ Aririka iraayeetairi apaata kameethashireyetaintsiri, iriira imaperoyeetai irovasankitaaperoitairi Capernaúm-satzi, anaanakero jovasankitaitakeri pairani Sodoma-satzi.”

Pimpokashitaina naaka, ari piñero nomakoryaakaayetaimi

(Lc. 10.21-22)

²⁵ Ipoña jiñaañaatanakeri Jesús Ashitariri, ikantanakeri: “Apá, eeroka pinkathariventziriri maaroni inkitesatzi, eejatzi maaroni kipatsisatzi, osheki nopaasonketakemi. Tema eeroka

* **11:21** Tema irikaite Corazín-satzi ipoña Betsaida-satzi judío jinayetzi. Iriroma Tiro-satzi ipoña Sidón-satzi pashinesatzi atziri jinayetzi, te isheninkatari judío-payeeni.

iyotakaayetairiri eentsi tsinampashireri, kaari jiyoyetzi iyotaneriite.

²⁶ Tema irootake onimotakemiri.”

²⁷ Ipoña ikantanakeri piyotzimentakariri: “Iri Ashitanari iyotakaakenarori maaroni. Apanirora ikanta irirori jiyoperotana naaka tema Itomi jovana. Ari nokempitakari eejatzi naaka apanirora niyoperotziri. Impoña iriyoyetairi eejatzi inkarate niyotakaayetairi naaka.

²⁸ Aririka piñeero pimakoshirevaite, aririka piñeero ompaitya pimpakoovaityaari, pimpokashitaina naaka, pinkamantainaro, aritake piñeero nomakoryaakaayetaimi.

²⁹ Ero pimanintziro pimpakoovaiyetyaari, naakatake omperatamiri panatero. Tema tzimatsi nokoviri niyotaimiri, tera niyote naaka notsimaashiretantya, tsinampashire noni. Ari piñeero nomakoryaashiretakagaimi.

³⁰ Tema okaratzi nomperatantari naaka, tera opomerentsiperota.”

12

Iñaaventziro Jesús kitaite jimakoryaantaitari

(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

¹ Okanta aparoni kitaite jimakoryaantaitari, ikenanake Jesús pankirentsimashiki. Tema itasheeyaatzini iriyotaane, javiikitanake okithoki pankirentsi iroyaari.

² Iñaakeri Fariseo-payeeni, irootake ikantantakariri Jesús: “Pameneri piyotaane. Iroka kitaite jimakoryaantaitari onatzi, te oshinetaantsite iravikivaite.”

³ Ari jakanakeri Jesús ikantziri: “Tema piñaanatakoteri ikantakota David-ni, aantavetariri itashe itsipatayetakari ikarataiyini.

⁴ Ikyaaakeranki tasorentsipankoki, jovakaro tasorentsitanta, ipayetakeri eejatzi itsipatakari. Te oshinetaantsiveta, intaani jovayetapiintaro omperatasorentsitaari.

⁵ Josankinaitake eejatzi pairani Ikantakaantaitane, okantzi: ‘Eero pantavaitantaro kitaite jimakoryaantaitari.’ Iro kantamaitacha jiyaatapiintzi omperatasorentsitaari kitaite jimakoryaantairi janta tasorentsipankoki, jantavaitapiintzi. Tekatsi kishimenterine.

⁶ Nokantzi naaka, tzimatsira jaka iñaapinkathaperoiteri, iriira anayirori tasorentsipanko.

⁷ Iro josankinatantaitakari pairani, kantatsiri: Te nonkovajaantairo pamayetaina pipira pim-pometainari,

Iro nokovaperotake petakoyetaiyaari pisheninka. Ari pinkemathateromi iroka, eero pikantzi-mentzirimi irikapayeeni, tema te inkaariper-oshirete.

⁸ Irika Itomi Atziri ipinkathariperotzi irirori, janayiro kitaite jimakoryaantaitari.”

Atziri kisovakori
(Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

⁹ Ipoña jovaanaka Jesús, ikyaapai eejatzi japato-tapiintaita.

¹⁰ Ariya isaikakeri janta atziri kisovakotatsiri. Ikanta Fariseo-payeeni, josampitakeri Jesús, ikantziri: “¿Aritatsima povashincheeri kisovakori

kitaite jimakoryaantaitari?” Iro josampitantariri onantyaari inkantakoteri.

¹¹ Ipoña jakanakeri irirori, ikantziri: “Tera pamenaminthatashitari poishate aririka irotetya omoronaki kitaite jimakoryaantaitari, petakotari, pinoshikiri.

¹² Iriira jetakoperoyeeta atziri, janayiri oisha. Tema te onkaariperoshiretakaante ankaminthaante kitaite jimakoryaantaitari.”

¹³ Jiñaanatanakeri atziri kisovakori, ikantziri: “Pinthaaryaavakotai.” Matanaka atziri, akotsitanai, okempitanaaro pashine irako.

¹⁴ Iro kantamaitacha kisaiyanakani Fariseo-payeeni. Jataiyakeni, ikinkithavaitaiyakeni, ikantaiyini: “¿Tsika ankantakerika Jesús, ampeyakaantyaariri?”

Josankinatakotziyeetakari pairani Jesús

¹⁵ Ikanta Jesús, iyotake ikovaitatzi irovaiteri, irootake jovaantanaari. Ari joyaatanakeriri osheki atziri, jovashinchagairi maaroni mantsiyari.

¹⁶ Ikantayevetakari: “Eerora pikamantakotana.”

¹⁷ Ari omonkaratari josankinatakaayeetakeriri pairani kamantaneri Isaías-ni, ikantzi:

¹⁸ Jirika nomperatane, iriitake niyoyaakeri.

Netakotane inatzi, iri oimoshirenkanari.

Kiso iroveri Tasorentsinkantsi,

Iñaaventaineri kaari asheninkata, inkantairi kyaaryootatsiri.

¹⁹ Eero ishincheenkaventa irirori,

Eero ikemaitziri inchecheraate iriñaaventakotya,

²⁰ Eero jovatsitaperotziro irirori irisataaperotero sonkari sataavetaichari,

Eero joitsivakiri paamparimenki kapichevetain-
chari ipaampatake,
Irojatzí inkitsirinkayeetantakyaarori iriñeetairo
kyaaryootatsiri.*

²¹ Iriitakera iroyaakoneentairi ikaratzi kaari
asheninkata impairyagairi ivairo.

Kishimatziriri Tasorentsinkantsi
(*Mr. 3.20-30; Lc. 11.14-23*)

²² Ipoña jamaitakeneri Jesús jaakiri peyari,
imavityaakitakaakeri, ikisovaantetakaakeri ee-
jatzí. Jovashinchaavakeri, amenanai kameetha,
kantanai eejatzí iñaavaitai.

²³ Ipampoyaaminthatanakeri maaroni atziri,
ikantaiyanakeni: “¿Iriitaajakema irika charine-
tariri David-ni?”

²⁴ Ikanta ikemaiyakeni Fariseo, ikantaiyanake
irirori: “Irika atziri jovashinchaatziiri ashitariri
peyari Beelzebú, irootake jovavisaakotantariri
ikaratzi jaakayetziri peyari.”

²⁵ Iro kantamaitacha Jesús jiyotakotakeri
ikinkishireyetakari, ikantanakeri: “Aririka
irantaminthatavakaiya atziri ipinkathariven-
taitziri, ari iriñaakero irovapintavakaiya.
Eejatzí okempita aririka irantaminthatavakaiya
inampiki atziri, ari iriñaakero irovapintaavakaiya
inampiki. Aririka irantaminthatavakaiya

* **12:20** Oshiyakaaventachari sonkari ipoña paamparimenki
tsivakimataintsiri, iriitake atziriite ikaratzi kempisantavetachari
kapicheeni, ashinonkaashireyetachari, mantsiyashireyetatsiri,
shipetashireyetatsiri, tema aritake ineshinonkayetairi Jesús
irikaite, eero ishinetziri irashinonkaayetaiya, aña aavyaashire
inkantakaayetaiyaari, iroshireperoyetaiya.

atziri ikaratzi isaikavankotavakaa, ari iñaakero irovapintaavakaiya ipankoki.

26 Ari ikantari eejatzi peyari aririka irantaminthatavaiyaami. ¿Eeroma iñiuro inthonkya aririka irovapintaavakaanakya?

27 Iriirikami kamaari Beelzebú ovashincheenane naaka, ¿irijatzi kamaari ovashinchiiriri piyotaaneyetari eeroka jovavisaakotantariri kaakaneritatsiri? Aririka okanta pikamantakotatziiri piyotaane, ari inkishmentakemiro okaratzi pikantakeri.

28 Tema iri Tasorentsinkantsi poñaachari Pavaki ovashinchaanari naaka novavisaakotantariri jaakiri peyari. Tema irijatzi Pava omapokakemiri eeroka ipinkathariventantzi.

29 Aririka inkovaite inkoshiiteri shintsitatsiri kameetha atziri, ontzimatye iretaitavakyaari iroosoiteri, ari onkantya eero ikisakoventantaro jashivetari aririka irayitaiteri.

30 Tema ikaratzi kaari aapatziyanari naaka, iri-itake kisaneentanari. Inkarate kaari ampitakotenari iriyoyaakotena, japaatakotatyaana.

31 Iro kantamaitacha nokantzi naaka: Kantatsi impeyakotairi Pava inkarate kaariperoshirevetachaneri, eejatzi inkempitagairi maaroni ñaavaivetarori kaariperori ñaantsi. Iriima kishimatakerine Tasorentsinkantsi, eero ipeyakoitairi.

32 Ari okempitari eejatzi: Kantatsi impeyakotairi Pava inkarate kantzimavetyaarine Itomi Atziri, iriima inkarate kishimatakerine Tasorentsinkantsi, eero jiñeero impeyakoitairi.

33 Onkempivaityaaro aririka iriñeetero

kameethari chochoki, jiyotaitzi kameethari onatzi ovaato inchato tsika opoñaakara chochoki. Ari okempitari eejatzi aririka iriñeetero chochoki piyantatsiri, jiyotaitzi kaaripero onatzi ovaato inchato tsika opoñaaka iroori.

³⁴ Pikempitakari maranke, kaariperoshire pikantaiyakani. Tekatsi pinkenakairo piñaavaitero kameethari, te apantyaaro pikinkishireyeteri, irootake okaariperoyetantakari pikantayetziri.

³⁵ Aparoni kameethashireri ikinkishiretaro kameethari, irootake okameethatantari jantayetziri. Iriima kaariperoshiretatsiri te ikinkishiretapiintaro kameethari, irootake okaariperotantari jantayetziri.

³⁶ Irootake nokantantari naaka, aritake iramenakoyeetairo apaata okaratzi kaariperori iñaaneyetari.

³⁷ Kameetharika okaratzi piñaaneyetari, ari irakameethayeetaimi. Irooma terika onkameethate, inkantayeetaimi: ‘Kaariperoshire pinake, ontzimatyepinkemaantsitaiyaaro osheki.’ ”

Ikovaveta kaariperoshireri intasonkaventante
ite
(Lc. 11.29-32)

³⁸ Ipoña jakaiyanakeni Fariseo itsipatakari iyotzinkariite ikantanakeri: “Iyotaantanerí, nokovi noñeemi pintasonkaventante.”

³⁹ Ari jakanake Jesús ikantzi: “Kaariperoshire pinaiyini eeroka, pithainkane povakeri Pava, pikovaiyini piñeena nontasonkaventante. Iro kantamaitacha eero noñaakimiro, intaani piñeero

kempityaarone okaratzi avishimotakeriri pairani Jonás,

⁴⁰ tsika okanta jiniyantakariri kempitariri an-tari omani, tema mava kitaite isaikake imotziki. Ari inkempityaari eejatzi irika Itomi Atziri inki-tavetapaintya mava kitaite kipatsiki.

⁴¹ Apaata aririka iramenakotayeetairo okaratzi jantayeetziri, ari iriyakoventaimi Nínive-satzi, tema ikempisantairi pairani irirori Jonás jovashaantanairo ikaariperoshirevetaiyani. Tema irika saikimotakemiri eeroka iroñaaka janayirira Jonás.

⁴² Apaata aririka iramenakotayeetairo okaratzi jantayeetziri, ari iyakoventaimi tsinane pinkatharitatsiri pairani nampitsiki Sabá, tema opokashitakeri iroori iyotaneri pinkathari Salomón, okempisantairi. Irika saikimotakemiri iroñaaka eeroka janayiri Salomón.”

Ipiyashitanta peyari

(Lc. 11.24-26)

⁴³ “Okempivaitakarora isaikashiretantyaarimi peyari aparoni atziri, ipankotsitetakaro irañaantare. Aririka irookaveetakyaari, avisakovetaa atziri isaikantakari peyari. Jatavetaa inkenavaite tsika janta te inampiitaro, eero jiñii tsika isaike.

⁴⁴ Impoñaakya inkantashiretai peyari: ‘Nom-piyee nopankoki tsika nopoñaaka.’ Piyaa peyari, iñaapairi atziri kameetha opishitaka irañaantare, ovaneenka okantaka.

⁴⁵ Impoña iriyaatashitakeri maperotzirori ipeyaritzi, inkantakeri: ‘Thame aate nopankoki, pintsipatyaana ampinkatharite.’ Iramake

inkarate 7. Ari irashinonkaaperotyaari irika atziri, eero ikempitaa jashinonkaaveta pairani kapicheeni. Arira pinkempitaayetaiyaari iroñaaka eerokaite.”

Iñaaventziro Jesús iriniro ipoña irirentzi
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

⁴⁶ Eeniro ikinkithatakaayetatziri Jesús atziri apatotzimentakariri, ari areetapaaka iriniro otsipatakari irirentzipayeeni, okatziyapaaka jakakiroki, okaimakaantapaakeri.

⁴⁷ Ikantaveetakari: “Ari areeta piniro otsipatakari pirentzipayeeni, okovi oñeemi.”

⁴⁸ Ari jakanake ikantzi: “¿Otzimikama pikinkishiretaiyarini iro nonirontari, iri nirentzitari?”

⁴⁹ Jookotanakeri ikaratzi jiyotaayetapiintakeri, ikantzi: “Irikapayeeni iriitakera nokempitakaan-taari nirentzi, iriitake nokempitakaan-taari eejatzi noniro.

⁵⁰ Tema maaroni antanairori ikovayetziri Ashitairi Inkitesatzi, iriitake nirentzitaari, iriitake notsirotaari, iriitake nonirontaari.”

13

Joshiyakaaventziri Jesús pankivairentzi
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

¹ Ipoña ishitovanai Jesús pankotsiki, jatanai inkaarethapyaaki. Ari isaikapaake.

² Ipiyotzimentapaari eejatzi osheki atziri. Iñaake othataka pitotsi, otetapaaka, saikapaake. Katziyeeyakani atziri irirori inkaarethapyaaki.

³ Joshiyakaaventatziiniri okaratzi ikinkithatakaayetakeriri, ikantzi: “Tzimatsi aparoni pankivairentzi jatatsiri impankite.

⁴ Ikanta jookakitakero ivankire, tzimatsi ookakitapainchari avotsiki, ipokapaake tsimeri, jova-paakaro.

⁵ Tzimatsi pashine ookakitapainchari omapi-porokitzi tsika te ontzimaperote kipatsi, ari oshookavetanakari thaankiperoini. Tera ontontap-athatatye kipatsi,

⁶ sampiyashitanake pankirentsi ishintsitapaake ooryaa, tema te onkyaaperote oparitha inthomointa.

⁷ Tzimatsi pashine ookakitapainchari kitocheemashiki, anaanakero iroori oshookanake, kamanake pankirentsi.

⁸ Irooma pashine ookakitapainchari okameepathatzi kipatsi, saankana oshookanake, kithokitanake maaroni. Tzimayetanai okitho aparopayeeni okaratzi shookapaintsiri. Aparoni shookapaintsiri oshekiperotanake okitho, pashine osheki piyokineentanake, pashine eepiyokiini okithokitanake.*

⁹ Kovatsiri inkemathatero, irovayempitatya inkempisante.”

*¿Opaitama joshiyakaaventantarori Jesús?
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)*

¹⁰ Ipoña josampitakeri iriyotaane, ikantziri: “¿Opaitama poshiyakaaventantaniriri atziripayeeni okaratzi piñaaventayetzi?”

* **13:8** Kantakotajaantachari jaka “okaratzi shookapaintsiri,” aamaaka okaratzi 100 okithoki, pashine okaratzi 60 okithoki, pashine okaratzi 30 okithoki.

¹¹ Jakanake Jesús, ikantzi: “Ishineyeetaimiro eerokaite piyotairo tsika ikanta ipinkathariventantai Inkitesatzi, iriima irikaite te irishineyeeteneri irirori.

¹² Tsikarika itzimi otzimimotakeri, ari ontzimimoperotairi osheki. Iriima kaari otzimimotzi, eekero iriñaatyero eero otzimimoperotairi.†

¹³ Irootakera noshiyakaaventantarori iroka, onkantya iramenavetya irikaite, eero iñaamaitaro. Ari inkemavetyaaro, eero ikemathatavakero nokantayevetakari.

¹⁴ Iriiyetakera iñaaventake pairani Isaías-ni, ikantake:

Pinkemaiyavetakya, eeromaita pikemathatayavakero.

Pamenaiyavetya, eeromaita piñagaiyironi.

¹⁵ Tema kisoshire ikantaiyakani irikaite.

Matayempi jinaiyake.

Mavityaaki jinaiyake eejatzi.

Irootake kaari iñaantaiyaroni,

Kaari ikemantaiyani,

Kaari ikinkishiretantaiyani.

Tera inkempisantaiyeeni, eero novavisaakotairi.

¹⁶ Irooma eeroka kimoshire pinkantaiyaani, tema piñagairo, pikemayetairo eejatzi.

¹⁷ Tema iro ikovaiyavetakarini pairani kaman-taneriite eejatzi kameethashireri, iriñeeromi irirori okaratzi piñaayetairi eerokaite. Ikovavetaiyakani inkemeromi pikemaiyakerini eeroka.

† **13:12** Okaratzi ñaaventakotachari jaka, jiroka okantakota: Kapicheenirika pinkempisantavakero nokantakemiri, kapicheenira piyotairo. Irooma pinkempisataperotavakerika, osheki piyotavakeri, eekero niyotakaaperotanakityeemiro.

Tema te iriñaatyeeena, te inkemaiyenani. Omapero.”

*Iñaaventziro Jesús joshiyakaaventziri
pankivairentzi*

(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

¹⁸ “Pinkeme noñaaventemiro okaratzi
noshiyakaaventakeri pankivairentzi.

¹⁹ Tzimatsi kemirori noñaaventziro
ipinkathariventantai Pava, temaita ikemath-
atziro. Ikanta ipokake ovaariperoshiretantatsiri
jovashaantakaapaakeri ikempisantavetana.
Iriitake kempitakarori pankirentsi ookakita-
painchari avotsiki.

²⁰ Tzimatsi eejatzi tharomentaventarori
noñaane, ikempisantzi thaankiini. Iri
kempitakarori pankirentsi ookakitapainchari
omapiporokitzi.

²¹ Tera iriyotakoperotatyero ñaantsi, te ik-
isashitaro ikemaantsiventanakaro ikempisantzi,
jovashaantanakero. Ikempitakaro pankirentzi
sampishitaintsiri tera onkyaaperotaty e oparitha
inthomointa kipatsiki.

²² Tzimatsi eejatzi kemavetarori noñaane,
iro kantamaitacha inevevaitaro intharomen-
tavaiya, osheki eejatzi ikinkithashiretakotziro
irovaakaro, irootake ipeyakotantakarori noñaane,
te inkempisante. Ikempitakaro pankirentsi
ookakitapainchari kitocheemashiki, kaari
kithokitatsine.

²³ Tzimatsi pashine kemirori noñaane,
ikempisantanakero. Ikyayoventanairo.
Iri oshiyakarori pankirentsi shookapaintsiri
okameepathatzi kipatsi, oshekiperotanake

okitho, pashine osheki piyokineentanake, pashine eepiyokiini okithokitanake.”‡

Iñaaventakotziri Jesús pankitzirori trigo

²⁴ Ipoña joshiyakaaventakeneri eejatzi Jesús, ikantake: “Jiroka oshiyari eejatzi ipinkathariventantai Inkitesatzi, oshiyari aparoni atziri pankitzirori kameethakiri trigo.

²⁵ Okanta tsirenipaite jimagaiyini iratziritepayeeni eejatzi irirori, pokake kisaneentziriri jamake okitho trigo-niro, ipankitakeneri irovaneki, ikonovakero trigo-perori, piyanaka.

²⁶ Ipoña oshookanake trigo-perori, kithokitanake. Ari okempitakari eejatzi trigo-niro ikonovaitakerori.

²⁷ Ikanta jiyotaitakero, jiyaatashitakeri ashitarori, ikantaitakeri: ‘Kempitaka te apantyaaro okitho trigo apankitakeri povaneki, ¿opaitama okonovantarori oshookake trigo-niro?’

²⁸ Ikantanake ashitarori irovane: ‘Aña iri pankitakerori kisaneentanari.’ Ikantzi iratzirite: ‘¿Pikovima niyaate nonthokayetairo trigo-niro?’

²⁹ Jakanake, ikantzi: ‘Eero, aamaashitya, ari pinthokakotakero trigo-perori.

³⁰ Ari okantavaka onkonovyaaroota oshooke, irojatzi osamptantakyaari trigo-perori. Aripaitera nonkantemiri: Pinthatzinkero trigo-niro, pinyayero. Paviikitairo trigo-perori, povayetairo.’”

Joshiyakaaventaitziro okitho iryaanitatsiri

(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

³¹ Ipoña japiitakero Jesús joshiyakaaventakeneri, ikantzi: “Jiroka oshiyari eejatzi

‡ 13:23 Pamenero kantakotachari janta versículo 13.8.

ipinkathariventantai Inkitesatzi, okempi-vaitakari pankitzirori iryaanitatsiri okitho pankirentsi. §

³² Iryaani okantaveta okitho, iro kantamaitacha aririka oshookanake, anayiro pashine pankirentsi, antaro ontevayetanake ari irimavoshiyetyaari tsimeripayeeni ontsimankat-apeshitake.”

*Joshiyakaaventaitziro shineyakairori tanta
(Lc. 13.20-21)*

³³ Jiroka pashine joshiyakaaventakeri Jesús, ikantzi: “Aririka ipinkathariventantai Inkitesatzi, oshiyakotaro aparoni tsinane ovetsikirori tanta. Aakero trigo-pane, okonovakero shineyakairori. Aritake oñaake oshineye otantanepathate.”

*Tsika okanta joshiyakaaventantarori Jesús
iñaaventayetakeri
(Mr. 4.33-34)*

³⁴ Ari ikantapiintatya Jesús joshiyakaaventziro okaratzi jiyotaantayetziri. Tekatsi aparoni kaari iroshiyakaavente.

³⁵ Ari omonkarataakari iñaaventakeri pairani kamantantaneri iñaaventakotziro ikantakeri Pava: Noshiyakaaventatyeeneri atziri maaroni noñaaventeneri. Nooñaarontaineri kaari jiyoveeta pairani ovakera ovetsikantakari kipatsi irojatziri iroñaaka.

Jooñaarontziro Jesús kempitarori trigo-niro

§ 13:31 Iro ikantakoitzi jaka okitho iryaanitatsiri pankirentsi, paitachari mostaza, shookatsiri inampiki pashine atziri.

³⁶ Ipoña jiyaatanai Jesús, jookayetanairi atziri apatotzimentakariri, jatanake pankotsiki. Ari josampitakeri iriyotaane, ikantziri: “Piyotainaro okaratzi poshiyakaaventakeri. ¿Opaitama oshiyakaaventachari trigo-niro ikonovaitakerori ipankiitziro trigo-perori?”

³⁷ Ikantzi Jesús: “Irika Itomi Atziri iriitake kempitakariri ashitarori irovane ipankiitakero trigo-perori.

³⁸ Iroka ovaantsitatsiri irootake oshiyakaaventarori kipatsi asaikantayetari. Iroka trigo-perori iri oshiyakaaventacha ikaratzi ipinkathariventairi Pava. Irooma trigo-niro iri oshiyakaaventacha ikaratzi jashiyetari Kaariperori.

³⁹ Irika kisaneentantatsiri pankitakerori trigo-niro iri oshiyakaaventacha kamaari. Kempityaarone jaavataitziro okitho trigo, oshiyakaaventa aririka onthonkaiya apaata kipatsi. Irikapayeeni aavayetakerori okitho iri oshiyakaaventacha maninkariite.

⁴⁰ Piñaakero, japatotakaantaitakero trigo-niro, itagaitakero. Iroora oshiyakaaventacha aririka onthonkaiya apaata kipatsi.

⁴¹ Irika Itomi Atziri irotyaantairi maninkariite, irapatotakaantairi kaariperoshiretatsiri, tema te inkove inkonovaiyaari ikaratzi kempisantayetak-eriri.

⁴² Impoña intaayeetairi kaariperoshireri, ari iri-raavaityaari iratsikaikivaitya inkemaantsitaiya.

⁴³ Iriima ikaratzi kameethashireyetaintsiri, shipakiryaa inkantaiya inkempitayetaiyaari ooryaatsiri. Isaikimoyetairi Ashitairi tsika ipinkathariventantzi irirori. Povayempitayaa.”

Iñaaventziri Jesús omanachari kireeki

⁴⁴ Ipoña ikantake eejatzi Jesús: “Jiroka pashine noshiyakaaventemiri. Tzimatsi osheki kireeki jomanaitziri ovaantsiki. Ikanta aparoni atziri iñaakeri, te arite iraanakeri, eejatzi jomananairi, tekatsi inkamante, ikantashiretanake irirori: ‘Ontzimatyé namanantero iroka kipatsi, ari onkantya nashitanyaariri ikaratzi tzimatsiri janta.’ Ipoña ipimantakero okaratzi tzimimovetariri, jamanantakero kipatsi. Kimoshire ikantaka, tema jamanantakotakeri osheki kireeki. Ari okempitari eejatzi aririka impinkathariventantai Inkitesatzi.”

Iñaaventziro Jesús mareryaari pinaperotachari

⁴⁵ Ikantzi eejatzi Jesús: “Aririka impinkathariventantai Inkitesatzi, ikempitari aparoni atziri kovaintsiri iramanante mareryaari.**

⁴⁶ Jiñaake mareryaari, osheki ikovake irayeri. Ipoña ipiyanaa inampiki, ipimantapaakero okaratzi tzimimotziriri, jamanantakero iroñaaka mareryaari.”

Iñaaventziro Jesús kithare

⁴⁷ Ikantake eejatzi Jesús: “Aririka impinkathariventantai Inkitesatzi, ikempitari aparoni kithatatsiri. Jaake osheki kantavaiyetachari shima.

** **13:45** Iro ikantakoitzi jaka mareryaari, okarayetzi mareryaayetatsiri kempiyetarori mapi ipaitaitziri “perla,” osheki inintaitziro. Iro kantamaitacha kimota okanta ovinaro.

48 Ipoña jinoshikakotakeri othapyaaki, ikoyaayetakeri kameethatatsiri. Ikaratzi kaari kameethayetatsine, jookayetakeri.

49 Ari onkempitaiyaari apaata aririka onthonkaiya kipatsi. Impokake maninkariite, irinashiyetaiyaari kameethashireri, ari inkempitaakeriri eejatzi kaariperoshireri.

50 Impoña intaayeetairi kaariperoshireri, ari iriraavaitaiyaari, iratsikaikivaitya inkemaantsitaiya.”

Iñaaventziri Jesús ovakerari ovaakarontsi ipoña paisatori

51 Ari ikantzi Jesús: “¿Pikemathatakeroma okaratzi nokantayetakeri?” Ikantaiyini iriyotaane: “Noke-mathatakeroma.”

52 Ipoña ikantanake eejatzi Jesús: “Noshiyakaanteri aparoni ashitaanitachari, tzimatsiri irovaakaro pinayetachari. Jaapiintziro paisatori irovaakaro, jaapiintziro eejatzi ovakerari. Aritake inkempitaiyaari eejatzi iyotzinkariite aririka impinkathariventairi Inkitesatzi, iriyotaantairo okaratzi etarori jiyotaantaitziro pairani, iriyotaantairo eejatzi ovakerataatsiri.”

*Ipiyaa Jesús Nazaret-ki
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)*

53 Ikaratakero Jesús joshiyakaaventakero okaratzi iñaaventakeri, ari jiyaatanai.

54 Ikenanai inampiki. Jiyotaantayetapai jap-atotapiintaita. Ipampoyaaminthatakeri ikaratzi

kemayetakeriri, ikantaiyini: “¿Ipaitama matakaakeriri irika jiyotanetantakari, ipoña itasonkaventantzi eejatzi?”

⁵⁵ ¿Kaarima irika itomi osheronkapiintzirori in-chakota, otomitari María? ¿Kaarima irirentzipayeeni irika: Jacobo, José, Simón, ipoña Judas?^{††}

⁵⁶ ¿Tema ari akaratziro iritsiropayeeni anampitaro jaka, ipaitama pinkatharentsitakaakeriri?”

⁵⁷ Osheki ithainkaitakeri, ikisaneentaitanakeri. Irojatzzi ikantantanakari Jesús: “Ari ikantatya kamantantaneri te iriñaapinkathaiteri inampikira irirori.”

⁵⁸ Tema osheki ithainkimavaitaitakeri Jesús in-ampiki, irootake kaari itasonkaventanta.

14

Ikamantakari Juan oviinkaatananeri

(Mr. 6.14-29; Lc. 3.19-20; 9.7-9)

¹ Ikanta pinkathari Herodes paitachari Tetrarca, ikemakotakeri Jesús.

² Ikantziri iromperatane: “Irika Jesús iriitakera Juan oviinkaatananeri. Iriitakera añagaatsi, piñeeri otzimi ishintsinka.”

³ Tema iri Herodes aakaantzitaririri Juan, joosotakaantakeri, jominkyaakeri. Iro kantakaantziro iinavetari irirentzi Felipe paitachari Herodías.

⁴ Tema ikaminaavetatyaari Juan irika Herodes, ikantavetari: “Te arite paapithatantziro.”

⁵ Ari ikovavetaka irovakaanterimi, iro kantamaitacha osheki ñaapinkathatakeriri

^{††} 13:55 Jacobo, irijatzi ikantaitziri eejatzi Santiago.

Juan, jiyotaiyini kamantantaneri inatzi. Itharovakaanakari Herodes atziri, ikantashiretzi: “Aririka novakaantakeri, ari inkisaneentaitakena.”

⁶ Okanta omonkarataka kitaite joimoshirenkavetaro itzimantari Herodes. Ipiyotaiyaka osheki isheninka, joimoshirenkaiyirini. Ari opokapaake ishinto Herodías, amasheetapaake. Osheki ookimotanakari Herodes.

⁷ Ikantakero: “Tzimatsirika ompaitya pinkampitenari, ari nompakemiro. Omapero, jiyotzi Pava eero namatavizimi.”

⁸ Ipoña okantziro iniro: “Pinkanteri inthatzinkakaanteri Juan.” Iro okantantakariri: “Nokovi pamakotakenaro iito Juan matzitaki.”

⁹ Ari jovashiretanakari Herodes, te inkovavetya. Iro kantamaitacha ikemaiyakeri isheninka ikantakerori inkaaranki.

¹⁰ Irootake ithatzinkakaantantakariri Juan.

¹¹ Jamaitakero iito, ipakoitakero aanakenero iniro.

¹² Ipoña ipokaiyapaakeni iriyotaane Juan, ikitairi. Arira jiyaataiyanake isaiki Jesús, ikamtakeri.

Jovakaari Jesús 5,000 atziri

(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

¹³ Ikanta ikemake Jesús kamake Juan, otetanaka pitotsiki iriyaatero tsika te inampiitaro. Iro kantamaitacha ikemakoitakeri tsika iriyaate, shiyeyanakani ikenaitake avotsiki, joyaataitanakeri.

¹⁴ Iro jaatakotapaakitziini Jesús, iñaapaatzi osheki piyotzimentakariri. Jetakoshiretapaakari, jovashinchaake osheki mantsiyayetatsiri.

¹⁵ Okanta osheetyaanake, ikantzi iriyotaane Jesús: “Pamene, asaikatziira tsika te inampitaro, aritake sheetyaake eejatzi. Pinkaratero pikinkithatzi, iriyaataita atziri nampitsiki irovapaiya.”

¹⁶ Jakanakeri, ikantziri: “¿Opaita iratsipetantyaarori iriyaayetai? Pimperer eeroka irovarite.”

¹⁷ Ikantanake iriyotaane: “Tekatsi nomperinaaka. Intaani otzimi okaratzi 5 tanta ipoña apite shima.”

¹⁸ Ikantzi Jesús: “Pamakenari jaka.”

¹⁹ Ari ikantziri maaroni atziri: “Pisaikaiyeni.” Thointaiyanake atziriite. Ipoña jaakero tanta, eejatzi shima, amenanake jenoki inkiteki, iñaañaatanake, ikantzi: “Paasoonke Ashitanarí, eerokatake pakenarori iroka noyaari.” Ipoña ipitharyaakero, ipayetakeri iriyotaane, jovavisaitakaniri irirori atziripayeeni apatotainchari.

²⁰ Ari ikaratzi jovaiyakani maaroni, kemaiyakani. Ipoña japatotairo tzimakaaran-tapaintsiri, joteyetairo kantziriki, okaratzi 12 jaikitaachari.

²¹ Aamaaka ikaratzi 5,000 shirampari ovainchari. Tzimitacha eejatzi tsinane ipoña eentsipayeeni ovainchari.

Janiitantaro Jesús inkaare

(Mr. 6.45-52; Jn. 6.15-21)

²² Ipoña ikantairi Jesús iriyotaane: “Thame petaiyaaro pimontyagai intatsikero.” Ikantakeri eejatzi piyotzimentakariri: “Kantatsi piyaataiyeeene.”

23 Iro ikenantanakari irirori tonkaariki, iñaañaateri Ashitariri. Okanta otsirenitanake, saikake apaniroini Jesús janta.

24 Overaakotaiyaani iriyotaane niyankyaaki, antaro otamakaane inkaare, oipiyapiyatakotakeri tampyaa.

25 Okanta okitaitzimatake, pokai Jesús janiitantaaro inkaare.*

26 Te iriyotavairi, itharovaiyanakeni iriyotaane, ikaimaiyanakeni: “¡Kaakitake shiretsivé!”

27 Iñaanatapairi irirori, ikantziri: “Naaka pokaatsi, tontashire pinkantya eero pitharovavaitzi.”

28 Ari ikantanake Pedro: “Eerokama Novinkatharité, pinkantakaiyaaro naniitanyaaaro naaka inkaare.”

29 Ikantzi Jesús: “Pimpokanake.” Aniiitanake Pedro inkaareki jiyaatashitanakeri isaikakera.

30 Iro kantamaitacha ikinkishiretanakero Pedro antaro otamakaane inkaare, itharovanake, iro itsitsiyantanakari, ikaimanake: “Pinkatharí paavaina.”

31 Jakotashitanakeri Jesús, jaavairi. Ipoña ikantziri: “Kapiche pikempisantakena. ¿Opaitama pikisoshiretantari?”

32 Ikanta jotetapaa pitotsiki, avisainkatanake

* **14:25** Kantakotachari jaka: “Okanta okitaitzimatake,” irootake oshiyarori jametari jantayetapiintziro ovayiriite jaamaventa tsirenipaite, onkantya eero japaatashitantaro inkakivaite aparoni ovayiri maaroni tsireni, ontzimatye intzime cuatro ovayiri aamaventachaneri. Aparoni etanakyaaarone ovakera ontsirenitanake, pashine aririka oniyankiitzimatake tsireni, pashine aririka oniyankiitake tsireni, overaantapaakyaaroni iri kitaitakotatsine.

tampyaa.

³³ Iniroite iñaapinkathatanakeri iriyotaane, ikan-taiyanakerini: “Omaperotatya eerokatake Itomi Pava.”

Jovashinchaantake Jesús Genesaret-ki

(Mr. 6.53-56)

³⁴ Ikanta areetaiyaani intatsikero nampitsiki Genesaret.

³⁵ Iro jaatakotapaakitziini Jesús, jiyotaitavakeri. Ikamantaitakeri maaroni nampitarori janta, jamayetapaakeri mantsiyayetatsiri.

³⁶ Ikantaitakeri Jesús: “Pishineteri mantsiyari irantzitavakemiro kapicheeni piithaare, ireshi-takoyetantaiyaari.” Ari okantamaitaka, ikaratzi antzitakeriri kapicheeni iithaare, eshitakoyetai.

15

Ovaariperoshiretziriri atziri

(Mr. 7.1-23)

¹ Ipoña ipokaiyakeni Fariseo itsipatakari iyotzinkariite. Ipoñaayetaka nampitsiki Jerusalén. Ikantapaakeri Jesús:

² “Judío anaiyini. Iro ametaiyari akivaakota tekera ovanakyaata, ari okanta jiyotaayetairi pairani acharineete. ¿Opaitama kaari jimatantaro piyotaane? Jovapiintaiyani te inkivero irako.”

³ Jakanake Jesús, ikantzi: “Irojatzii paakoventa eerokaite jiyotaayetairi pairani acharineete, temaita pimatantaro jiyotaayetairi Pava.

⁴ Jiroka ikantziri Pava:

Piñaapinkathateri ashitamiri.

Ikantake eejatzi:

Ontzimatyē irovamaiteri kishimatziriri
ashitariri.

⁵ Iro kantamaitacha pikantashitapiinta
eeroka: ‘Aritatsi ankanteri ashiyetairi:
“Nokashiyakaakeri Pava maaroni noireekite,
eero okantzi nonkaminthaimi eeroka.” ’

⁶ Piyotaantashiyetakaro jameyeetari pairani, te
piyotaantero ikovakaajaantairi Pava. Irootakera
kaari jetakotantaari asheninka ashitariri.

⁷ Kamataviri pinaiyini. Eeroka iñaaventake pairani
Isaías, ikantake:

⁸ Iñaapinkathavaantevetashitana atziripayeeni.

Iro kantacha te inkinkishiretakotena kameetha.

⁹ Amenaashivaita jotypeerovayeta
iñaapinkathavetana,

Tema jiyotaantashitaro jameyetari irirori.”

¹⁰ Ikaimakeri Jesús maaroni piyotzimentakariri,
ikantziri: “Pinkempisantaiyeni, pinkemath-
atantyaarori noñaaventeri:

¹¹ Ikaratzi ovayetari te jovaariperoshiretantzi,
irooma okaratzi añaavaiyetziri, iroora matzirori
ovaariperoshiretantzi.”

¹² Ipoña ipokashitapaakeri iriyotaane okarikiini,
ikantapaakeri: “Te onimoteri Fariseo-payeeni ike-
makemi pikantake.”

¹³ Ikantanake Jesús: “Ashitanari Inkitesatzi, ari
inthonkairo okaratzi kaari ipankitzi irirori.

¹⁴ Piñaashityaari, te iriyotaiyeni irirori, joshiyakari
aparoni mavityaakiri. Ikempitakotakari eejatzi
jakathatavakaa mavityaakiri, te iriyote tsika
inkene, apiteroite imparyee omoronaki.”

¹⁵ Ari ikantzi Pedro: “Pooñaarontenaro okaratzi
poshiyakaaventakeneriri irikapayeeni.”

16 Ikantzi Jesús: “¿Tekerama ontzimimotoemi eeroka piyotane?”

17 ¿Tema piyote okaratzi ovayetapiintari okenayetzi asheetoki, impoña amishitovairo?”

18 Irooma añaavaitero kaariperori akinkishireyetaryi, irootake ovaariperoshiretantatsiri.

19 Tema ashireki opoñaayeta kaariperori kinkishiretaantsi, ovantaantsi, mayempitaantsi, kaari kinataantsi, koshitaantsi, thaiyakotaantsi, kishimataantsi.

20 Irootakera iroka ovaariperoshiretantatsiri. Irooma eerorika akivaakota ancoverika oya, te ovaariperoshiretantzi iroori.”

Okempisantzi tsinane Canaán-sato
(Mr. 7.24-30)

21 Ipoña ikenanake Jesús nampitsiki paitachari Tiro irojatzi Sidón-ki.

22 Ari opokashitakeri janta aparoni tsinane Canaán-sato, te judío onatye iroori. Okantapaakeri: “Novinkatharite, eeroka icharine pinkathari David-ni. Nokovi pinkaminthagaina osheki oñaashitakaro nishinto, jaakiro peyari.”

23 Ari jimairetake Jesús, te irakero. Ipoña ikantaiyini iriyotaane: “Pomityaantairo iyaataita, osheki oñaashirenkakai.”

24 Ikantanakero Jesús: “Intaani jotyaantakena Ashitanari nonkaminthaayetairi nosheninka Israel-mirinkaite, ikaratzi oshiyakariri oisha ipeyayetaka.”

25 Iro kantamaitacha tsinaneka, otyeerovashitanakari Jesús, okantanakeri: “Pinkatharí, pinkaminthagaina naaka.”

26 Ikantanakero irirori: “Apaata tsinane. Tema ikantaitakeranki: ‘Te aapithateri irovarite eentsite amperi otsitzi iroyaaro.’ ”*

27 Akanakeri iroori, okantziri: “Omapero pikantakeri Pinkatharí. Iro kantamaitacha, jovapiintamatsitaro otsitzi jovaryaayeetziro ovaritentsi otapinaki.”

28 Jakanairo Jesús, ikantziro: “Tsinané, omapero pikempisantai eeroka. Irootake nomatantyaarori pikovakotakenari.” Apathakero avisakotai ishinto.

Jovashinchaake Jesús osheki atziri

29 Ipoña jovaanaka Jesús ikenayetake othapyaaki inkaare Galilea. Irojatzitsonkaantanakari otzishiki, ari isaikapaakeri janta.

30 Ari ipokashitakeriri osheki atziri, jamayetakeri kantavaiyetachari imantsiyare: ethorivaitatsiri, mavityaakiri, kisoaanteri, pesaponthokiri, maaroni. Ithonkiri jovashinchaayetairi.

31 Ipampoyaaminthaitakeri Jesús jiñeetakerira iñaavaitakagairi kisoaanteri, janiitakaayetairi kisoporokiri, ethorivaitatsiri eejatzi, jamenakaayetairi mavityaakiri. Ikantaiyini atziiriite: “Omapero ikameethatataike Pava, iriitake pinkathariventairiri Israel-mirinkaite.”

Jovakaari Jesús 4,000 atziri (Mr. 8.1-10)

* 15:26 Iriira joshiyakaaventzi judío-payeeni ikempitakaari eentsi. Iriima kaari judío-tatsi joshiyakari otsitzi.

³² Ipoña Jesús japatotakeri iriyotaane, ikantakeri: “Osheki netakotakari atzirite, tema mava kitaite isaikaiyakeni jaka ikempisantana, tekatsi irovaiya. Aririka iriyaatashitaiya eero jovanaa, ari aakeri itashe avotsiki.”

³³ Ikantaiyini iriyotaane: “Pamene, asaikatzi-ira jaka tsika te inampiitaro. ¿Tsikama ayeka ovakaiyaariri? Osheki ikarataiyini.”

³⁴ Ari josampitziri Jesús iriyotaane: “¿Tsikama okaratzi tanta tzimatsiri?” Ikantzi iriyotaane: “Tzimatsi okaratzi 7, tzimitacha eejatzi shimaaniki.”

³⁵ Ipoña ikantaitakeri ikaratzi piyotainchari: “Pisaikaiyeni.”

³⁶ Jaakero tanta ipoña shimaaniki, ipaasonkeventakero. Ipoña ipetoryaakero tanta, ipayetakeri iriyotaane, jovavisaakeneri piyotainchari atziri.

³⁷ Ovaiyakani maaroni, kemaiyakani. Ipoña japatotairo tzimakaantapaintsiri, ijaikitai okaratzi 7 kantziri.

³⁸ Kempitaka ikaratzi 4,000 shirampari ovainchari. Tzimitacha eejatzi tsinanepayeeni ipoña eentsipayeeni ovainchari.

³⁹ Ipoña ikantanai Jesús: “Ari avaiyakani, kantatsi piyaayetai.” Ari jotetanaa Jesús pitotsiki, montyaanaka iipatsiteki Magdala-satzi.

16

*Ikovakoitziri Jesús intasonkaventante
(Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)*

¹ Ipoña ipokaiyakeni Fariseo itsipatakari Sadoce, ikovavetaiyatyaani intzipishiretakairimi

Jesús onantyaari iriyakoventerimi. Ikantave-tapaakari: “Intsityaa pintasonkaventante niy-otantyaari omaperotatya opoñaaro pitasorenka inkiteki.”

² Jakanake Jesús ikantzi: “Pikantapiintaiyini eeroka aririka piñero onkityonkaiyyee os-heetyaanai: ‘Osaryaamaanaatyee onkitaitamanai.’”

³ Irooma piñaamanairo menkori onkityonkaiyyee inkiteki, pikantzi: ‘Omparyaatye inkane.’ Ñaakero, piyotakovetaro inkite, piyotakotziro eejatzi aririka omparyee inkane. Iro kantamaitacha te piyotzimaityaaro okaratzi piñaayevetari jaka kipatsiki.

⁴ Te pinkameethataiyeni eeroka, thainka povakeri Pava, irootake pikovantaiyarini piñeena nontasonkaventante, iro kantamaitacha eero noñaakimiro. Intaani piñero oshiyaarone okaratzi avishimotakeriri pairani Jonás.” Ari jiyataanai Jesús.

Shineyakaarori itantane Fariseo
(Mr. 8.14-21)

⁵ Ikanta jareetaiyakani iriyotaane Jesús intat-sikero, te iraanake itantane, imaisantanakero.

⁶ Ikantzi Jesús: “Paamaiyaaro shineyakairori itantane Fariseo eejatzi irashi Saduceo-payeeni.”

⁷ Ipoña josampitavakaanaka iriyotaane, ikantavakaiyani: “¿Opaitama ikantantairori iroka? ¿Irooma ikantantairi tera amake tanta?”

⁸ Iyotake Jesús ikantavakaari iriyotaane, ikantziri: “Tera pinkempisantaperotaiyeni eeroka, irootake pikinkishirevaitantari, pikantaiyini: ‘Te amake tanta.’”

⁹ ¿Tekerama pinkemathataiyeroni? Chapinki otzimaveta tanta okaratzi 5, iro kantamaitacha novakaayetaka 5,000 shirampari. Paviitayetairo eeroka tzimakaarantapaintsiri. ¿Tsikama okaratzi kantziri paviitairi?

¹⁰ Eejatzi okempita tzimatsiriranki 7 tanta, novakaayetaka 4,000 shirampari. ¿Tsikama okaratzi kantziri paviitairi?

¹¹ ¿Opaitama kaari pikemathatantaro eeroka? Tera iro noñaavente jovaitari tanta. Aña nokantatziimi: ‘Paamaiyaaro shineyakairori itantane Fariseo eejatzi irashi Saduceo.’”

¹² Arira ikemathataiyanakero iriyotaane, tera iro iriñaavente Jesús shineyakairori tanta, joshiyakaaventatziiro okaratzi jiyotaantayetziri Fariseo eejatzi Saduceo.

*Jiyotake Pedro: Cristo inatzi irika Jesús
(Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)*

¹³ Ipoña ikenanake Jesús janta Cesarea-ki, irootake inampitsite Filipino. Ari josampitakeri iriyotaane, ikantziri: “¿Opaitama ikinkishiretakoitariri Itomi Atziri?”

¹⁴ Jakaiyanakeni, ikantzi: “Tzimatsi atziri kantatsiri, ‘Juan oviinkaatananeri piriintaacha.’ Ikantzi pashine, ‘iri koñaataatsi Elías.’ Ikantzi pashine ‘iri Jeremías-ni.’ Tzimatsi kantayetatsiri eejatzi, pashine kamantantaneri pinatzi.”

¹⁵ Ipoña ikantziri iriyotaane: “Eeroka. ¿Tsikama pikantaiyini?”

¹⁶ Jakanake Simón Pedro, ikantzi: “Eerokatake Cristo Itomi Pava Kañaaneri.”

¹⁷ Ikantzi Jesús: “Omapero pikantake Simón itomi Jonás, kaari atziri iyotakaakemirori iroka, iri Ashitanari Inkitesatzi iyotakaakemirori.

¹⁸ Ari nompaitaimiri naaka Pedro, iro mapi oshiyakaaventacha pivairo. Tema mapi pinkempitaiyaari, ari novetsikairori nopanko. Inkarate kempisantaatsine apaata, iri oshiyayetyaarone pankotsi. Ero jimatziro impeyakaashitaiyaari ikaratzi nampitarori sarinkaveni.

¹⁹ Iri poshiyeeya aamaventarori ashitakoro pankotsi, kantatsi irashitaryeero, irashitero, irantsiriitero shintsiini. Iroora pankotsi oshiyakaaventacha tsika impinkathariventantai Inkitesatzi. Tema inkarate pishineyetairi eeroka jaka, iriitake ishineyetzti janta inkiteki. Iriima inkarate kaari pishineyetai eeroka jaka, iriitake kaari ishineyetzti janta inkiteki.”

²⁰ Ipoña ikantanakeri Jesús maaroni iriyotaane: “Apaatara pikamantantzi, pinkante: ‘Iriitake Cristo irika Jesús.’ ”

Iñaaventziro Jesús inkame
(Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

²¹ Ipoña Jesús ikamantakeri iriyotaane, ikantziri: “Irootaintsi aate nampitsiki Jerusalén, iniroite inkemaantsitakaiyaana janta ijevajanore omperatasorentsitaari, ijevare iyotzinkariite ari irovakaantaitenari. Iro kantamaitacha avisavetakya mava kitaite ari nañagai eejatzi.”

²² Ipoña Pedro, jaanakeri Jesús jantyaatziini, ikantakeri: “Pinkatharí, te onimotena naaka pikantziri, te nonkove avishimotemi iroka.”

²³ Ari ipithokanaka Jesús, ikantanake: “Piyaate Satanás. Tema te poshiretaro eeroka ikovakaanari Pava, intaani poshiretaro ikovapiintakeri atziriite.”

²⁴ Ikantanakeri Jesús maaroni iriyotaane: “Tzimatsirika kovatsiri intsipatyaana, irovashaantairo ikovashiyetari irantero, onkantavetya impaikakoiterimi, intsipatyaana.

²⁵ Tema ikaratzi etakovaitachari apaniro jantayetziro inevetashiyetari, ari impeyashitaiya. Iriima inkarate kamimentenaneri jantayetanairo nokovakairiri naaka, aritake iravisakoshiretai.

²⁶ Tema amenaavaitashita jiñeetziro otzimi-motantzi osheki ovaakarontsi tzimayetatsiri jaka kipatsiki, ompoña iriñeetero impeyashitaityaaro añaaantarentsi. ¿Kantatsima impinakoventaitya eero iñaantaitaro impeyashitaitya?

²⁷ Ari impiye apaata irika Itomi Atziri iramairo irovaneenkaro Ashitariri, intsipataiyaari maninkariite, iri pinatapairone okaratzi jantay-eetakeri.

²⁸ Kyaaryoora, tzimatsira pikaratzi jaka, tekerera pinkameeta ari piñaakeri Itomi Atziri tsika inkantya impinkathariventante.”

17

Ishipakiryiimotziri Jesús iriyotaane (Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

¹ Okanta avisake okaratzi 6 kitaite, ipoña Jesús jaanakeri Pedro, Jacobo, ipoña Juan, irirentzira Jacobo. Itonkaiyanakeni otzishiki.

² Ari ipashinetzimotakeri iriyotaane, ishipakiryaanake iporo, joshiyanakari

ooryaatsiri, ari okempitanakari iithaare kitamaroki okantanaka.

³ Iñaatziiri Moisés-ni, ipoña Elías ikinkithavaitakairi Jesús.

⁴ Ikanta Pedro, ikaimakotanakeri Jesús, ikantzi: “Pinkatharí, omapero okameethatzi pamakena jaka. Kameetha novetsikemi mava pankoshetantsi: aparoni pashitya eeroka, aparoni irashitya Moisés, irashitya aparoni Elías.”

⁵ Iñaavaiminthaitzi, opamankapaakeri menkori, shipakiryá okantapaaka. Ikematzi iñaavaitaitanake menkoriki, ikantaitzi: “Notomi inatziira irika netakokitakari, osheki nokimoshireventakeri. Pinkempisantairi.”

⁶ Ikanta ikemaiyakero iroka ñaantsi, oyooyaiyanakani osaaviki, iniroite itharovaiyanake.

⁷ Iro kantamaitacha Jesús ipokashitapaakeri iriyotaane, ipampitapaakeri, ikantziri: “Pinkatziyayetanai, eero pitharovaiyini.”

⁸ Jamenavetaiyanaani, tekatsi iriñaanai, apaniro ikatziyaka Jesús.

⁹ Ikanta joirinkaiyaani otzishiki, ikovakotakeri eero ikamantantziro iñaakeri irojatzí apaata aririka irañagai. Tema irika Itomi Atziri ari irañagai inkamavetakyaarika.

¹⁰ Ipoña josampitantzi iriyotaane, ikantziri: “¿Opaitama ikantakotziri iyotzinkariite ikantaiyini: ‘Aririka impokimatake Cristo, iriira eevatapaintsine Elías impoke?’ ”

¹¹ Jakanake Jesús, ikantzi: “Omaperotatya ikantziri, iriitakera eevatapaintsine Elías impoke, irovameethashiretantapaake.

¹² Pinkeme nonkante naaka: Areevetaka Elías,

iro kantamaitacha te iriyotaiyavakerini atziri, osheki jovasankitaavaitakeri. Ari inkempitaiteri eejatzi Itomi Atziri, osheki irovasankitaiteri.”

¹³ Ari jiyotaiyanakeni iriyotaane iri jiñaaventzi Juan oviinkaatanerani.

*Jovavisaakotziri Jesús evankari jaakiri peyari
(Mr. 9.14-29; Lc. 9.37-43)*

¹⁴ Ikanta jareetaiyaani ipiyotaiyani atziri. Ari ipokashitakeriri Jesús aparani atziri. Jotyeerovashitapaakari, ikantziri:

¹⁵ “Pinkathari, petakotaiyaanari notomi osheki ikamanavaitake, iniroite ikemaantsivaitaka, osheki itaavaitapiintaka, ipiinkavaitzi jiñaaki.

¹⁶ Namavetakaniri piyotaane, irovavisaakotainari. Iro kantamaitacha te irimateri.”

¹⁷ Ari jakanake Jesús, ikantanake: “Tetya pinkempisantaiyeni eeroka, pikenashivaitaka. ¿Tsikapaitema piyotaiyeni? Pamakenari eentsi.”

¹⁸ Ikisathanakeri peyari, jatanake. Ari jeshitakotanairi evankari.

¹⁹ Ikanta iriyotaane Jesús, josampitairi apaniro, ikantairi: “¿Opaitama kaari nomatantaro naaka novavisaakoteri?”

²⁰ Ikantzi Jesús: “Iro kaari pimatantari tema tekera pinkempisantaperote. Pinkeme nonkante: Onkantavetya pinkempisaneeronkavetya, kantatsi pinkantero otzishi: ‘Pishirinke.’ Ari oshirinkake. Tema tekatsi kompitzimotyaamine aririka pinkempisantaperote. Omaperora.

²¹ Iro kantachari pinkoverika povashincheeri oshiyakariri irika evankari, ontzimatyepamaneri kyaaryooperoini Pava, pintziventyaari.”

*Japiitairo Jesús iñaaventziro inkame
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)*

²² Ikanta isaikaiyini Jesús nampitsiki Galilea, ari ikantakeri iriyotaane: “Irootaintsi impithokashitaityaari Itomi Atziri.

²³ Ari irovaiteriri. Iro avisavetakya mava kitaite, aritake irañagai eejatzi.” Iniroite jovashiretaiyanakani iriyotaane ikemakeri ikantake.

Ipinaitzirori ashi tasorentsipanko

²⁴ Ikanta jareetaiyaani Jesús nampitsiki Capernaum, ari ipokakeri kovakotantatsiri kireeki ashi tasorentsipanko, josampitapaakeri Pedro: “¿Ipinatapiintziroma iyotaimiri ashi tasorentsipanko?”

²⁵ Ikantanake Pedro: “Ipinatapiintziro.” Ikanta ipiyapaa pankotsiki, iri thaavakotavainchari Jesús josampitavairi: “¿Opaitama pikinkishiretari eeroka Simón? ¿Ipaitama ikovakotapiintziri pashinesatzi pinkathariite? ¿Iriima ikovakoyetzi isheninkajanori? ¿Iriima ikovakoyetzi areetzinkari atziri kaari isheninkata?”

²⁶ Ari jakanake Pedro, ikantzi: “Iri ikovakoyetzi areetzinkari atziri.” Ikantzi Jesús: “Ari okanta. Tema te onkovajaantya impinayetairo ikaratzi isheninkajanoyeetari.

²⁷ Iro kantamaitacha te nonkove inkisaneentavaitya kovakotantatsiri kireeki. Piyaate pinkachaate inkaareki. Aririka pinoshikake aparoni, pamenavaanteteri, ari piñeeri kireeki. Paanakeneri kovakotantatsiri, pimperi. Iriitake pimpinaventyaari eeroka eejatzi naaka.”

18

Tsika itzimi iriiperotatsiri

(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

¹ Ikanta japatotaiyakani iriyotaane Jesús, josampitakeri, ikantziri: “Aririka impinkathariventantai Inkitesatzi. ¿Itzimikama iriiperotatsine intsipatyaari impinkatharite?”

² Ipoña Jesús ikaimake aparoni eentsi, jovatziyakeri niyankineki isaikaiyakeni irirori,

³ ikantzi: “Eerorika paventaanaari Pava, poshiyakotaiyaari ikantara irika eentsi, eerora piñiuro impinkathariventantai Inkitesatzi. Omapero.

⁴ Tema irika eentsi te iriyote ishamevaite. Maa-roni inkarate oshiyakotaiyaarine, iriitakera iri-iperotaatsine aririka impinkatharitai Inkitesatzi.

⁵ Inkarate pairyaanari ikempisantaana, im-poña irakameethatanairi aparoni oshiyaariri irika eentsi, naakatakera jaakameethatake.”

Ari irantakaantaitero kaariperori

(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

⁶ “Intzimerika antakaakerine kaariperori kempitaariri irika eentsi ikempisantaana, kameethavaitakemi inthatayeeteneri mapi ikentsiki, iroviinkaitakeri inthomoyaaki inkaare.

⁷ Omapero onkoveenkate jaka kipatsiki. Iriñeete osheki antayeterone kaariperori. Iro kantacha ari irovasankitaayetairi inkarate antakaantakerone.

⁸ Iroorika pako, iroorika piitzi pantanta kaariperori, povashaantairo, pinkempi-takaantero pinthatzinkakityeeromi, tema iro

kovaperotacha pavisakoponthokitai. Te arite otzimaveta apite pako, apite piitzi, impoña piñero apaata pinkantaitatyeeni pintagaiya.

⁹ Iroorika poki pantanta kaariperori, povashaantairo, pinkempitakaantero pinkithoryaakityeeromi, tema iro kovaperotacha pavisakopityaakitai. Te arite otzimaveta apite poki, impoña piñero apaata irookaitaimi opaampatzi sarinkaveniki.”

Jiñaaventaitziri oisha peyachari
(Lc. 15.3-7)

¹⁰ “Paamaventya pimanintavaitzirika oshiyanaariri irika eentsi. Tema ikempoyaaventari maninkariite nampiyetarori Ashitanariki Inkitesatzi.

¹¹ Tema iro ipokantakari Itomi Atziri irovav-isaakoshireyetairi ikaratzi peyavetainchari.

¹² Pinkeme noshiyakaaventemiro. Tzimatsi aparoni piratachari ikaratzi 100 oisha. Impoña impeyakaantakya aparoni, karatanai 99 iroishate. Ari irookanakeri pashine, jatake otzishimashiki inkokovatairi peyeenchari.

¹³ Inkantya iriñeeri iniroite intharomentya jagairira peyavetainchari. Iniroite inkimoshirete, anaanakero ikimoshireventziri karavetachari 99 kaari peyachane.

¹⁴ Ari ikempitari eejatzi Ashitairi Inkitesatzi, te inkove impeyakaantavaitya aparoni ikaratzi oshiyanaariri irika eentsi.”

Tsika okanta ipeyakotantaitzi

¹⁵ “Aririka piñeeri pisheninka irantzimotemiro kaariperori, piyaatashiteri, pinkinkithavaitakairi

apaniro, poñaakeri okaratzi ikenakaashitakari. Aririka inkempisantakemi, pimatakeri, pikempitakaantaari iriirikami pirentzijanori.

16 Irooma eero ikempisantzimi, paanake pashine kempisantzinkari, eerorika apite, iri pinkarateri pinkaminairi. Iro pimonkaraantyaarori ikantaitziri:

Intzimerika aparoni iyakoventaari, ontzimaty-eera intzime mava atziri, terika, apite ñaakotakerine okaratzi ikenakaashitakari, aritatsira irovasankitaayeeteri.

17 Eerorika ikempisantzi irika, pinkamanteri japatotapiintaita maaroni. Eerorika ikempisantashita, poshiyakaanteri kaari pisheninkata, tema ikempitakotakari kovakotziriri kireeki isheninka.

18 Tema inkarate pishineyetairi eeroka jaka, irijatzi ishineyeetziri janta inkiteki. Iriima inkarate kaari pishineyetai eeroka jaka, iriitake kaari ishineyeetzi janta inkiteki. Omapero.

19 Pinkeme nonkante eejatzi: Aririka pinkarate apite, aririka oshiyavakaiya pinkinkishiretane, impoña pinkovakotakeri Ashitairi Inkitesatzi, ari irimatakemiro.

20 Tsikarika japatoyeta apite atziri, eerorika mava, ipairyaana ikempisantaana, ari nosaikitari naaka nokempiyari.”

21 Ari ipokapaake Pedro, josampitapaakeri Jesús, ikantziri: “Pinkatharí, aririka ontzime irantzimotenari nosheninka, ¿tsikama onkarate nompeyakoteri? ¿Arima onkarate 7?”

22 Ipoña jakanake Jesús, ikantanakeri: “Tera aritzi pimpiyatantya. Tema te intaani pimpeyako-

teri onkarate 7, osheki onkarate papiipiitero.”*

Ikantakota apite atziri ireevetatsiri

²³ “Aririka impinkathariventantai Inkitesatzi, iroovaitake jantziri pinkathari ikovakoyetziri iromperatane impinatairi jireevetziri.

²⁴ Ikanta ikovakoyetziri ireeveyetatsiri, ari ipokapaake aparoni ireeveperotatsiri osheki kireeki.†

²⁵ Tekatsi iraye impinatairiri. Ari ikantanake pinkathari: ‘Paanakeri irika shirampari, iina, ito-mipayeeni, eejatzi okaratzi tzimimotziriri, pimpi-manteri. Ari onkantya naantaiyaari kireeki ikaratzi jireevetanari.’

²⁶ Ikanta ikemavakera irika omperataari, jotyeerovashitanakari pinkathari, ikantanakeri: ‘Eero pipimantana, poyaakotavakena kapicheeni, aritake nompinataimi.’

²⁷ Ikanta irika pinkathari jineshinonkatanakari iromperatane, ikantzi: ‘Aritake, te pireevetaana.’ Ipeyakotairi okaratzi jireevetziri.

²⁸ Ikanta jiyaatai omperataari, jotonkyotaka irirori avotsiki ireevetziriri kapicheeni, ikaratzi 100 denario. Joirikakentsitavakeri, ikantziri: ‘Pimpinatena iroñaaka pireevetanari.’

²⁹ Ari jotyeerovashivetanakari, ikantziri: ‘Poy-aavakena kapicheeni aritake nompinataimi.’

* **18:22** Ikantakoyeetziri jaka “osheki onkarate papiipiitero,” aririka apiitapiintakero ampeyakotante onkarate 7, apiitairo 7, impoña apiitairo 7, irojatzi areetantakyaari onkarate 70. † **18:24** Ikaratzi 10 mil talento. Ari onkantavetya irantavaite osheki osar-entsi, eero ipinakoventa.

³⁰ Te inkove, jaanakeri, jominkyaakaantakeri, ikantzi: ‘Aririka pimpinataina pireevetana, ari nomishitovakaantaimi.’

³¹ Iro kantacha jiñaakeri ikarataiyini, te onimotanakeri, jatake ikamantakeri pinkathari.

³² Ikanta pinkathari ikaimakaantakeri, ikantziri: ‘Kaariperoshire pinatzi eeroka. Nopeyakotaimiro eeroka pireevetanari pikampitakenara.’

³³ Ari pinkempitantemi eeroka, pinkaminthaantayete.

³⁴ Antaro ikisanaka pinkathari, jominkyaakaantakeri, ikantziri: ‘Aririka pimpinataina eeroka, ari nomishitovakaantaimi.’

³⁵ Iroora irantairi eejatzi apaata Ashitanari Inkitesatzi, eerorika pineshinonkayetaari pisheninka.”

19

Jiyotaantzi Jesús ikantzi: te apantyaaro pookero piina

(Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

¹ Ikanta ithonkanakero Jesús jiyotaantzi Galilea-ki, jatake ikenanakero intatsikero Jordán-ki irojatzi Judea-ki.

² Ipiyotzimentaitavaari. Jovashinchaapai osheki mantsiyari janta.

³ Ari ipokashitakeriri Fariseo-payeeni, ikovi inkompitakaiyaarimi Jesús, josampitapaakeri ikantziri: “¿Shinetaantsitatsima aparoni atziri inkove irookashivaityaaro iina?”

⁴ Ari jakanakeri irirori, ikantanakeri: “¿Tema piñaanatakotero ovakera jovetsikantaitakari atziri.

Tema jovetsikaitakeri shirampari ipoña eejatzi tsinane?”

⁵ Ikantaitakeranki:

Ari irookaventairi shirampari ashitariri, iraye iina,

Aparoni inkantanaiya ivathaki jaavakaanara.

⁶ Irootakera eero okantanta intsiparyeeyaaro shirampari itsipataakaakeriri Pava, tema aparoni jinanaatzi, eero okantzi irookavakaiya.

⁷ Ipoña josampitziri ikantzi: “¿Opaitama josankinatantari pairani Moisés, ikantake:

Aririka irookavakaitya, ontzimatyete impayeeteri tsika osankinatakota irookavakaantyaari?”

⁸ Ikantzi Jesús: “Okantakaantziro te pinkempisan-tanete, irootake ishinetantamirori Moisés. Iro kantamaitacha te ari onkanya pairani ovakera opoñaantanakari maaroni.

⁹ Pinkeme nonkante naaka: Ikaratzi ookashivaitarori iinantari impoña iragai pashine, imayempitake. Irooma omayempitakerika iinantaitari, kantatsi irookaitero. Itzimirika ayirori tsinane ookaaro, imayempitake irirori.”

¹⁰ Ipoña ikantaiyini iriyotaane: “Aririka okanta, eerotyaa jaayeeztimi iinantaitari.”

¹¹ Ari jakanakeri Jesús, ikantziri: “Iriirika Pava kovakayemirone, aritake pinkemathatakeri.

¹² Tzimatsi kantachari eero okantanta iraayete iina atziri. Tema tzimatsi atziri ari ikantzita itzimapaake eero okantzi iraye iina. Tzimatsi pashine jaathokitaitziri, eero okantzi iraye iina. Tzimatsi eejatzi kovatsiri isaikashivaitya, tema ikyaaaryooventatziiri irika pinkathariventantat-

siri inkiteki. Kovatsiri irimatero nokantakeri, irantero.”

Itasonkaventziri Jesús eentsipayeeni
(Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

¹³ Ipoña jamaitapaakeneri Jesús eentsipayeeni, ikantaitapaakeri: “Nokovi pamanakotenari neentsite, potzimikapatziioteri pintasonkaven-teri.” Ari ikantzi iriyotaane Jesús: “Eero poñaashirenkiri Avinkatharite.”

¹⁴ Ipoña ikantzi Jesús: “Eero pikantziri, nokovi iramayeetenari eentsipayeeni. Tema inkarate kempitaiyaarine irikapayeeni eentsi, iriitakera ñagairone tsika impinkathariventantai Inkitesatzi.”

¹⁵ Ikanta Jesús ipampipatzii toyetakeri eentsipayeeni, jatanai.

Ashaarantachari evankari
(Mr. 10.17-31; Lc. 18.15-17)

¹⁶ Ikanta aponi evankari ipokashitakeri Jesús, josampitapaakeri, ikantziri: “Kameethari iyotaantaneri. ¿Opaitama nantairi noñaantaiyaarori kantaitaachane añaaantarentsi?”

¹⁷ Ari jakanake Jesús, ikantzi: “¿Opaitama pikantantanari ‘kameethari?’ Tekatsira aponi kameethatatsine, apaniro ikantakaaro Pava ikameethatzi. Pinkoverika piñagairo añaaantarentsi, pimonkarayetairo Ikantakaantaitane.”

¹⁸ Ikantzi irirori: “¿Otzimika?” Ikantzi Jesús:

Eero povantzi.

Eero pimayempitzi.

Eero pikoshitzi.

Eero pithaiyakotanta.

¹⁹ Piñaapinkathateri ashiyetamiri.

Petakotaiyaari pisheninka pinkempitakaanteri petakotapiinta eeroka.

²⁰ Ari ikantzi evankari: “Nomatakero maaroni irokapayeeni, irojatzi netanakaro pairani eeniro neentsitapaakeni. ¿Opaitama kovityaachari iroñaaka?”

²¹ Ikantzi Jesús: “Pikovirika pinkameethashirete, piyaate pipankoki, pimpimantero maaroni tzimimotzimiri, pimpayeteri ashinonkainkari, tema inkiteki piñero panintaayetaiya. Aririka pimatakero pimpokanake, poyaatena.”

²² Ikanta ikemake evankari, ovashire ikanta ipiyanaa, tema ashaarantzinkari inatzi.

²³ Ipoña Jesús ikantanakeri iriyotaane: “Iniroitera ompomerentsitzimotyaaari ashaarantachari impinkathariventairi Inkitesatzi. Omapero.”

²⁴ Eekero ikantatzi: “Oshekira ompomerentsitya inkyaantyaarimi piratsi camello imoroki kithapi. Iro ovatsipero ompomerentsitya inkye ashaarantachari tsika impinkathariventantai Pava.”

²⁵ Ikanta ikemaiyakeni iriyotaane, ipampoyaavakaanaka, ikantaiyini: “¿Impaityaakama avisakoshiretaatsine?”

²⁶ Ari jamenayetanakeri Jesús, ikantzi: “Eerotya jimatziro apaniro atziri, iriima Pava tekatsi pomerentsitzimotyaaarine.”

²⁷ Ipoña jakanake Pedro, ikantanake: “Jirikayetakena nokaratzi nokovi noyaatemi, nookayetanakero maaroni tzimimotanari. ¿Opaitama impinayeetainari apaata?”

²⁸ Jakanake Jesús, ikantzi: “Aririka ovakeratai apaata kipatsi, ari impinkathariventantai Itomi

Atziri, inkempitaiyaari ikantaranki aparoni pinkathari isaikantaro ovaneenkatachari isaikamento. Ari pinkempitaiyaari eejatzi eerokapayeeni pimpinkathariventayetairi maaroni charinentayetyaarine Israel-ni, ikaratzira 12 jinashiyeta. Omapero.

²⁹ Tema ikaratzi oyaatakenari, jookaventayetanakero ipanko, irirentzi, iritsiro, ashitariri, iina, ireentsite, iipatsite. Aritake iriñaayetairo ontzimimoyetairi osheki, tema iriitake pairyaayetanari. Irijatzi ñaayetairone kantaitaachaneri añaaantarentsi.

³⁰ Tema tzimayetatsi etayetarori iroñaaka, iriira ñeerone irimpoiyyetai. Tzimayetatsi eejatzi impoiyyetatsiri iroñaaka, iriira ñaayeterone iretayetaiyaaro.”

20

Antavaitatsiri chochokimashiki

¹ “Aririka impinkathariventantai Inkitesatzi, iriivaitake ikantaranki aparoni atziri tzimatsiri ichochokimashite. Jiyaatake okitaityaamanai iramene antavaitatsine ivankiremashiki.

² Ikanta jiñaake kovatsiri irantavaite, ikantakeri: ‘Aririka petanakyaaro pantavaite iroñaaka irojatzi sheeteeni, nompinatemi aparoni denario.’ Ikantaiyini antavairentzi: ‘Kameethatake.’ Jotyaantaitakeri pankirentsimashiki.

³ Ikanta ijenokiityaapaake ooryaatsiri eejatzi ipiyanaa ashitarori ivankiremashi nampitsiki. Jiñaapai pashine ikatziyeeyaani tekatsi irantavaire.*

* **20:3** Iri ikantaitziri pairani ooryaatsiri 3.

⁴ Ikantapaakeri: ‘Aririka piyaate pantavaite novankiremashiki, ari nompinaperotakemi.’ Ari jiyaataiyakeni irantavaite.

⁵ Ari ikempitaakero itampatzikatapaake ooryaatsiri, eejatzi itainkanake ooryaa.†

⁶ Ari ikempitakerori eejatzi osheetyaanake, jiñaapai atziri isaikaiyini, tekatsi irantavaire, josampitapaakeri: ‘¿Tekatsima pantavaire pisaikashivaitantari kitaiteriki?’‡

⁷ Ari jakaiyanakeni, ikantzi: ‘Aña tekatsi antavaitakainane.’ Ikantzi irirori: ‘Piyaate eejatzi eeroka pantavaite novankiremashiki, ari nompinaperotakemi.’

⁸ Okanta otsirenitanake, ashitarori ivankiremashi, ikantakeri kempoyiniriri iireekite: ‘Pinkaimeri maaroni antavairentzi pimpinateri. Iriira petavakya pimpinateri impoitapaintsiri jantavaitake, irojatzi pimatantakyaariri etakarori kapichekitaite jantavaitake.’

⁹ Ikanta ipokake impoitapaintsiri jantavaitzi, kapiche jantavaitake, iro kantacha ipinaitakeri aparoni denario.

¹⁰ Ipoña ipokaiyakeni etakarori jantavaitake kapichekitaite, jiñaajaantzi iri impinaperoite. Aña te, aparonimacheeni denario ipinaitakeri eejatzi.

¹¹ Ikanta jaavetakari ipinaitakeriri, ikisanakeri ashitarori irantavaire,

¹² ikantanakeri: ‘Trikapayeeni impoitapaintsiri jantavaitzi, te irantavaiperote, iro kantacha jimonkaraakana ikaratzi pipinatakenari, aña

† 20:5 Ikantaitziri pairani ooryaatsiri 6, eejatzi ikantaitziri ooryaatsiri 9. ‡ 20:6 Ikantaitziri pairani ooryaa 11.

naaka kemaantsiperotakariri ooryaatsiri.’

¹³ Ari ikantzi ashitarori ivankiremashi: ‘Asheninká, nopinatakemi kameetha, ¿tema nokantzitakami kapichekitaite nompinatemi aparoni denario?’

¹⁴ Jirika piireekite nompinatemiri, piyaatai p-pankoki. Naaka nintashitacha nompinateri aparoni denario impoitapaintsiri jantavaizti,

¹⁵ ¿Eeroma okantzi nompinateri irika nonintashitari naaka? ¿Pikisaneentakotyaanaroma nokaminthaantzi?’

¹⁶ Tema tzimayetatsi etayetarori iroñaaka, iri ñeerone irimpoiyyetai. Tzimayetatsi eejatzi impoiyyetatsi iroñaaka, iri ñeerone iretayetaiyaaro.”

Japiitairo Jesús iñaaventziro irovamaiteri
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

¹⁷ Ikanta itonkaanake Jesús iriyaatero Jerusalén-ki, jaanakeri 12 iriyotaane ikenakaanairi avotsiki, ari ikantakeri:

¹⁸ “Aatatziira Jerusalén-ki. Ari irakaantaiteriri Itomi Atziri, irayeri ijevare omperatasorentsi-taari, intsipatakyaari iyotzinkariite, iri iyakoven-terine irovaiteri.

¹⁹ Irootake iraantanakyaariri atziri kaari asheninkata. Ari impasavaitaiteri. Impoña impaikakotaitakeri. Iro avisavetakya mava kitaite, ari irañagai eejatzi.”

Ikoviri Jacobo ipoña Juan
(Mr. 10.35-45)

²⁰ Okanta iina Zebedeo opokashitakeri Jesús, otsipatakari otomipayeeni: Jacobo ipoña Juan.

Otyeerovashitapaakari, okantapaakeri: “Nokovi pinkaminthayena.”

21 Ipoña Jesús josampitanakero, ikantziro: “¿Opaita pikovakotanari?” Okantzi iroori: “Tema irootaintsi pimpinkatharentsite, nokovi intsipatyaami notomi impinkathariventante, isaikimotemi aparoni pakojanoriki, iriima pashine isaike pampateki.”

22 Ipoña ikantanake Jesús: “Tetya piyotero opaita pikovakotanari. Osheki nonkemaantsityaari naaka. ¿Arima pamavetakero eeroka pinkemaantsitya osheki? ¿Arima poshiyakaana nonkame naaka?” Ari ikantaiyini: “Aritake nomatakero.”§

23 Ipoña ikantanake Jesús: “Omapero, irootaintsi pimatero onkarate nonkemaantsityaari. Irooma pintsipatyaana ampinkathariventante pisaie aparoni nakojanoriki, pashine nampateki, tera naaka kanterone tsika intzime nontsipatyaari, intaani jiyotzi Ashitanari tsikarika itzimi ikashiyakaayetakari.”**

24 Ikanta ikemaiyavakera pashine iriyotaane, ikisaitanakeri Juan eejatzi Jacobo.

25 Ipoña japatotakeri Jesús maaroni iriyotaane, ikantziri: “Piyotaiyini eeroka tsika ikanta ivinkatharite kaari asheninkata, osheki jomperatanta. Ari ikempitari eejatzi

§ 20:22 Iro ikantakotzi Jesús jaka: “¿Arima pimatakero eeroka pirero kepishaari onkarate nireri naaka? ¿Arima poshiyakaana nompiinkaate naaka?” ** 20:23 Iro ikantakotzi Jesús: “Omapero, aritake pimatakero pirero nireri naaka, aritake pinkempitakyaana nompiinkaate naaka.”

iriiperoyetatsiri iñaapinkathayeetziri irirori.

²⁶ Irooma eerokaite, aririka pinkove piriiperote, iri poshiyakoty ikantara otzikataari.

²⁷ Iroorika pinkove pijevatakaante, iri poshiyakoty ikantara omperataari.

²⁸ Tera iro impokantyaari Itomi Atziri iromperatantya, aña iro ipokantakari iroshiyakotyaaari otzikataari, inkamimentante, iri pinakoventantatsine, irovatsinaryaakoventairi maaroni.”

Jamenakaitziri apite mavityaakiri
(Mr. 10.46-52; Lc. 18.35-43)

²⁹ Ikanta javisaiyanake Jericó-ki, osheki atziri oyaatanakeriri.

³⁰ Ari isaikake avotsinampiki apite mavityaakiri. Kemake irirori, ikantaitzi: “Ari inkenapaake Jesús jaka avotsiki.” Irootake ikaimantanakari, ikantzi: “¡Pinkatharí, icharine David-ni, pineshinonkataiyaana naaka!”

³¹ Osheki ikisathaveetanakari. Te irimairete, eekero ikaimanakitzi shintsiini: “¡Pinkathari, icharine David-ni, pineshinonkatyaana naaka!”

³² Ari jaatzinkapaakari Jesús, ikaimakeri, ikantziri: “¿Ipaita pikoviri nantzimotemiri?”

³³ Ikantaiyini irirori: “Pinkatharí, nokovi name-navaitai naaka kameetha.”

³⁴ Iniroite jineshinonkashiretanakari Jesús irika mavityaakiri, ipampitakeneri irooki. Arira jamenavaitanairi kameetha, joyaatanakeri eejatzi Jesús irirori.

21

Areetaa Jesús Jerusalén-ki

(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

¹ Ari okarikitimatapaake irareetantyaari Jerusalén-ki. Areetaiyakani Betfagé-ki omontenampitari otzishi Olivos. Ari jotyaantakeri Jesús apite iriyotaane,

² ikantakeri: “Piyaate nampitsiki amontetakari, ari piñeeri onthatakotya aparoni burro ontsipatakyaari iryaani. Pinthataryaakotero, pamakenaro.

³ Tzimatsirika osampitavakemine, pinkanteri eeroka: ‘Ikovatziiro pinkathari. Aritake iroipiy-eemiri.’ ”

⁴ Ari omonkaratari josankinatakeri pairani kamantantaneri, ikantake:

⁵ Pinkamantayetairi maaroni Jerusalén-satzi:

Kaakitataike Pivinkatharite ipokashitakemi,

Tsinampashire ikantaka, ikyaakotakari aparoni burro

Evonkiro onatzi burro, ovaiyane piratsi jaakaitziri tenari.

⁶ Ikanta jotyaantakeri apite iriyotaane, jimatakero okaratzi ikantakeri Jesús.

⁷ Jamakero burro otsipatakari iryaanite. Jovankeetakeneri manthakintsi imitzikaraki inkene inkyaakoityaaro. Ipoña Jesús ikyaakotanakaro.

⁸ Ikanta atziripayeeni piyotainchari janta, jomaronkashiyetakeri imanthaki avotsiki tsika inkenanakera. Tzimatsi pashine chekayetaintsiri inchashi iromaronkashiteriri eejatzi.

⁹ Ikaratzi atziri eevataintsiri, ikaratzi eejatzi oyaatakeriri itaapiiki, ikaimaiyini, ikantzi:

¡Thame añapinkathatairi icharine David-ni!

¡Tasonkaventaari inatzi, tema Pinkathari apaitziri otyaantakeriri!

¡Kaakitataike Avinkathariperotyaari!

¹⁰ Irojatzi jareetantapaakari Jesús nampitsiki Jerusalén. Ari josampitavakaanaka nampitarori, ikantaiyini: “¿Niinka irika?”

¹¹ Tzimatsi atziri kantanaintsiri: “Iriitake Jesús kamantantneri inatzi, iri poñaachari Nazaret-ki saikatsiri janta Galilea-ki.”

Jomishitoviri Jesús pimantayetatsiri tasorentsi-pankoki

(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

¹² Ikanta Jesús, kyaapaake osaikira tasorentsipanko. Jomishitovapaakeri pimantayetatsiri eejatzi ikaratzi amanantayetatsiri. Jotatsinkayetapaakero jovantayeetariri kireeki, ari ikempitaakero eejatzi tsika jovayeetziri shiro.

¹³ Ikantapaakeri: “Okantzi osankinarentsi, iñaavaitziri Pava, ikantzi:

Nopanko onatzi iroka, ari iramanapiintaitenari.

Iro kantacha eerokaite pamatavitantapiintake jaka pipimantayetzira, pikempitakaantakero koshintzipanko.”

¹⁴ Ipoña Jesús, ipokashitapaakeri janta tasorentsipankoki osheki mavityaakiri, kisoporokiri, jovashinchaayetairi maaroni.

¹⁵ Tema osheki okameethatake jantakeri Jesús. Ikanta iñaakeri evankariite jantakeri, ikaimaiyanake, ikantzi:

¡Thame añaa pinkathatairi icharine David-ni!
Iro kantamaitacha ijevarepayeeni omper-
atasorentsitaari, itsipatakari iyotzinkariite,
ikisaiyanakani, tema te onimoteri.

¹⁶ Ari josampiitanakeri Jesús, ikantaitziri: “¿Pike-
makerima ikantaiyirini evankariite?” Ari ikantzi
Jesús: “Nokemakeri. ¿Tema piñaanatero eeroka
osankinarentsi? kantatsiri:

Iri evankariite eejatzi eentsipayeeni thotayet-
zirori itene,

Pikantakaakari iriñaapinkathayetaimi.”

¹⁷ Ipoña Jesús, piyanaka ikenanairo Betania-ki.
Ari jimaapairi.

Jiyakataitziro kaari kithotatsi pankirentsi

(Mr. 11.12-14, 20-26)

¹⁸ Okanta okitaitamanai eejatzi ipiyaaro Jesús
nampitsiki. Ari itashaapaake niyanki avotsi.

¹⁹ Jiñaapaake avotsinampiki okatziya
pankirentsi, jiyaatashitanakero, iñaapaatzi te
ontzime okithoki, iyoshiita oshi. Ikantanakero:
“Ari pashi povero eero otzimai pikithoki.” Okanta
pankirentsi, kamashitanake.*

²⁰ Ikanta iñaakerora iriyotaanepayeeni,
ipampoyaaminthatanakero, josampitaiyanakeri:
“¿Tsika okantaka okamashitantanakari
pankirentsi?”

²¹ Ari jakanakeri Jesús, ikantziri: “Omapero
nonkantemi, kyaaryoorika paventaiyaana,
eerrorika pikisoshirevaitzi, ari pimatakero
eeroaka, ari anaanakero okanta piñaakero

* **21:19** Kantakotachari jaka “pankirentsi,” iroora ipaitaitzitari
higuera.

pankirentsi. Kantatsi pinkantemi: ‘Oshirinke otzishi, ompiinke inkaareki.’ Kantatsi omatya.

²² Tema onkarate pinkovakoyetairiri Pava, aririka paventaaperotanakyaari, aritake impakemiro.”

Ishintsinka Jesús

(Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

²³ Ikanta ipiyaara Jesús tasorentsipankoki, jiyotaantapai eejatzi. Ari ipokashitapaakeriri ijevare omperatasorentsitaari, itsipatakari antarikonapayeeni, josampitapaakeri: “¿Niinkama otyaantakemiri poñaakantero pishintsinka?”

²⁴ Ari jakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Eejatzi naaka tzimatsi nosampitemiri. Aririka pakakenaro, aritake nonkantakemi ipaita otyaantakenari.

²⁵ Tema joviinkaantantake Juan-ni, ¿Niinkama otyaantakeriri? ¿Pavama? ¿Atzirima?” Ipoña ikantavakaiyanaka: “Aririka ankantakeri Pava otyaantakeri, ari inkantanakai: ‘¿Opaitama kaari pikempisantantari?’

²⁶ Aririka ankante: ‘Atziri otyaantakeri,’ ari inkisanakai atziripayeeni.” Tema ikantaiyini atziri kamantantaneri inatzi Juan-ni.

²⁷ Ari jakaiyini, ikantzi: “Te niyotero.” Ari inkantanake eejatzi Jesús: “Ari nokempita naaka, eero nokamantzimiro ipaita otyaantakenari.”

Iñaaventaitziri apite itomintaitari

²⁸ Ipoña josampitantake Jesús, ikantzi: “¿Tsika okantzimotamika eerokaite iroka? Tzimatsi aparoni atziri tzimatsiri apite itomi. Okanta aparoni

kitaite ikantakeri itomi: ‘Notomi, piyaate pantavaite pankirentsimashiki.’

²⁹ Ari jakanakeri itomi, ikantanakeri: ‘Te nonkove.’ Iro kantacha osamaniityaake, opiyimoshiretaari itomi, jatake irantavaite.

³⁰ Ipoña jiyaatashitakeri pashine itomi, ikantakeri eejatzi. Ikantanake irirori: ‘Ari nomatakeri, Apá.’ Iro kantacha te iriyaate.

³¹ ¿Tsikama itzimika apite itomi antakerori ikovakeri ashitariri?” Ari jakaiyanakeni, ikantzi: “Iri antakerori pashine jomperatakari.” Ipoña ikantzi Jesús: “Iriira etyaarone iranaakotemi impinkathariventairi Pava ikaratzi kovakoyetziriri kireeki isheninka, eejatzi okaratzi mayempiroyetatsiri. Omaperora.

³² Tema ipokakeranki Juan oviinkaatananeri, ikamantavetakami tsika pikantya pinkameethashiretantaiyaarimi, iro kantacha te pinkempisantavakeri. Iriima ikaratzi kovakoyetziriri kireeki isheninka, ipoña mayempiroyetatsiri, okempisantavakeri. Piñaayevetavakari eerokaite, iro kantacha te povashaantero tsika pikantaiyani, onantyaari pinkempisantavakeri.”

Kaariperoshireri antavairyantzi

(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

³³ “Pinkeme pashine noshiyakaaventemiri. Tzimatsi aparoni atziri pankitzirori chochokimashi, jotantakotakero maaroni othapiki, jovetsikashitakero iroveronta ovaaki apaata, jovetsikake eejatzi pankoshetantsi inkene

iramenakoitero. Ipoña jamenake atziri amenerone ivankiremashi. Jatake irirori intaina.

³⁴ Okanta okithopaitetake chochoki, jotyaaantake iromperatane iragaate.

³⁵ Ikanta antavairyaantzi amenirori pankirentsimashi, jiñaavakerira ipokaiyake omperataari, jaavakeri jomposavaitavake aparoni, jovakeri pashine, ishemyaantakari mapi pashine.

³⁶ Ipoña jotyaaantake pashine iromperatane, osheki ikarataiyakeni. Ari ikempitaitavakeri eejatzi irirori.

³⁷ Ovekaraantapaakarori, jotyaaantakeri itomijanori irirori, ikantzi: ‘Ari iñaapinkathaitavakeri notomi naaka.’

³⁸ Ikanta irikapayeeni antavairyaantzi, jiñaavakerira itomi, ikantavakaanaka: ‘Iri ashitaiyaarone apaata iroka pankirentsimashi. Thame averi, ayeroota aaka.’

³⁹ Joirikavakeri, jaanakeri othapiki pankirentsimashi, jovakeri.

⁴⁰ Aririka impokanake ashitarori ivankiremashi, ¿tsikatya inkanterika irikapayeeni antavairentzi?”

⁴¹ Ari jakaiyanakeni, ikantzi: “Ontzimatye irovamagaiteri irikapayeeni kaariperori, iramenai pashine kameethari amenairone pankirentsimashi, tsika intzime otyaantapiinteneriri okithoki ivankire.”

⁴² Ipoña ikantzi Jesús: “Tema piñaanatero okantziri Osankinajanorentsi:

Imanintavetakaro mapi ovetsikirori pankotsi,

Iro kantamaitacha jovatziyeetairo mapi
 pankotsinampiki, ikempitakagaitaaro
 iroorikami tzinkamintsi.

Iriitakera Avinkatharite Pava ovairori onamp-
 inaki,

Irootake apampoyaaminthatantakariri osheki.”

⁴³ “Iro nokantantari: Eero piñeero eeroka
 impinkathariventaimi Pava, iri impinkathariven-
 tai pashinesatzi atziri ikaratzi oshiyaarone
 pankirentsi okithokitzi ikempisantanaaira.

⁴⁴ Jiroka okantakota mapi: Intzimerika parya-
 sine osaiki iroori, ari iñaakero intankavaite. Iriima
 inkarate anavyeeri, ari iriñaakero oshemyeeri.”

⁴⁵ Ikanta ijevare omperatasorentsitaari
 itsipatakari Fariseo-payeeni jiyotavakero iriitake
 joshiyakaaventake Jesús.

⁴⁶ Ari ikovaiyavetanaka irakaantanakerimi,
 iro kantacha osheki itharovakaakari atziripay-
 eeni. Tema ikantashiretaiyini atziri kamantanta-
 neri inatzi Jesús.

22

Joshiyakaaventaitziri aavakaachari

¹ Ipoña japiitakero Jesús joshiyakaaventziro jiy-
 otaantziri. Ikantzi:

² “Aririka impinkathariventantai Inkite-
 satzi, joshiyakotakari aparoni pinkathari
 oimoshirenkiriri itomi jaavaka.

³ Jotyaantakeri iromperatane, inkamanteri
 inkarate pokatsine iroimoshirenkya. Iro
 kantacha irikapayeeni, te impokaiyeni.

⁴ Ipoña jotyaantake pashine iromperatane,
 ikantavakeri: ‘Pinkanteri nokaimane impoke

iroya, novamaakeri vathayetatsiri nopira, tema noimoshirenkatziri notomi iraavakaiya.'

⁵ Iro kantacha eekero jiyaatatzi ipiyathataiyani. Jatayetzi aparoni irovaneki, pashine ikenayetanake ipimantayetzi.

⁶ Tzimatsi pashine ovasankitaavakeriri omperataari, ipoña jovakeri.

⁷ Ikanta ikemake pinkathari, jotyaantake irovayirite, japerotakeri jovakeri ovariantisiri, itaakero inampitsite.

⁸ Ipoña ikantairi pashine iromperatane: 'Aritake ovetsikayetaka ovaritensi oimoshirenkantyaari, te arite impokemi nokaimakaanayevetakari.

⁹ Piyaate avotsiki ikenapiintayeetzi, pinkantayeteri inkarate piñeeri impokeeta oimoshirenkya.'

¹⁰ Ikanta jiyaayetake omperataari, japatotakeri ikaratzi jiñaakeri: kameethari eejatzi kaariperori. Piyotaiyakani osheki oimoshirenkachane.

¹¹ Ari jiyaatanake pinkathari irameneri ikaratzi pokaintsiri. Jiñaatzi osatekainchari aparoni te inkithaatashitapaakyaari aavakaachari.

¹² Ikantapaakeri: 'Asheninka, ¿tsika pikanta pikyaantakariki jaka te pinkithaatzimentyaari notomi?' Ari jimairitake, te irake.

¹³ Ipoña pinkathari inkantakeri iromperatane: 'Poosovakoteri, poosokiiteri, pookeri otsirenikitake, ari iriraavaityaari iratsikaikivaitya inke-maantsivaitya.'

¹⁴ Tema oshekira inkaimaveetya, iro kanta-maitacha kapiche inkarate iriyoshiiyetairi."

*Iñaaventaitziri kireeki impinayeeteriri pinkathari
(Mr. 12.13-17; Lc. 20.20-26)*

¹⁵ Ipoña ipiyeeyanakani Fariseo-payeeni. Ikinkithavaitaiyakeni, ikantavakaiyani: “¿Tsika ankenakairoka ankompitakaantyaariri Jesús?”

¹⁶ Ipoña jotyaantakeri iriyotaane irirori itsipatakari irapatziyaneete Herodes, ikantapaakeri Jesús: “Iyotaanterí, okaratzi piyotaantziri omapero onatzi. Arira onkanya iriyotakoyeetantyaariri kyaaryooperoini Pava. Tema tekatsi pintharovakaiya.

¹⁷ Pinkantena eeroka opaita pikinkishiretari: ¿Okameethatzima amperi kireeki ikovakotakaantane Pinkathari César?”

¹⁸ Iro kantacha Jesús, jiyotavakeri ikinkishiretari, ikantziri: “Kamatavirí. ¿Ipaitama piñaantantanari?”

¹⁹ Poñaakenari kireeki pipinatantapiintariri Pinkathari.” Ari jamaitapaakeri aparoni kireeki ipaitaitziri “denario.”

²⁰ Ipoña josampitziri: “¿Niinkama ashitarori ivairo jaka? ¿Niinkama irika oshiyakaantainchari?”

²¹ Ikantaiyini: “Irashi César.” Ari ikantzi Jesús: “Tema iri César ashitari, pantantyaanari okaratzi ikovakayimiri, pimpinateri. Iriima maaroni okaratzi jashitari Pava, pantantyaanari ikovakayimiri irirori.”

²² Ikanta ikemaiyavake ikantake Jesús, ipampoyaaminthatanakeri, jovashaantanakeri. Jataiyeeni.

*Josampitakoventaitziro irañagai kamayetatsiri
(Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)*

²³ Ipoña ipokaiyakeni Saduceo iriñeeri Jesús. Iritake Saduceo kantapiintatsiri: “Eero jañagai kamayetatsiri.” Josampitapaakeri Jesús,

²⁴ ikantapaakeri: “Iyotaantaneri, josankinatake pairani Moisés, okantzi: ‘Aririka inkame aparoni atziri, eerorika jovaiyantakaanakero iina, oshine-taantsitzi iragairo irirentzi, irovaiyantakagairo. Iro kantacha ontzimatye inkempitakaanteri iri-irikami ashitakyaarine irirentzi kamaintsiri.’

²⁵ Thame ankantavake: Tzimatsi 7 irentzi-tavakaachari. Etarori itzimi iraaake iina, tekera irovaiyantakairo iina, ikamake jagairo pashine irirentzi.

²⁶ Ari ikempitakari eejatzi apitetanaintsiri irirentzi. Ipoñaapaaka pashine mavatanaintsiri. Ari ikempitakari maaroni ikaratzira 7.

²⁷ Okanta osamanitake kamai eejatzi iroori tsinane.

²⁸ Aririkami irañaaayetaimi apaata kamayetatsiri, ¿itzimika oimentaperotaiyaari tsinaneka? Tema maaroni ikaratakera 7 jiiinantavetakaro.”

²⁹ Ipoña jakanake Jesús, ikantziri: “Pikenakaashitakaro eeroka, te piyotakotero Osankinajanorentsi, te piyotakotairo eejatzi ishintsinka Pava.

³⁰ Tema aririka irañaaayetai apaata kamayetatsiri, eero itzimayetai aavakaayetachaneri. Iroshiyapaiyaari imaninkarite Pava Inkitesatzi.

³¹ ¿Tema piñaanatakotero tsika onkantya aririka irañaaayetai kamayetatsiri? Tema ikantake Pava, iñavaitzi:

³² Naakatake Pava iñaapinkathatziri Abraham, Isaac, eejatzi Jacob.

Ari ayotaiyini añaaayetatsi irirori, tema te onkante aparoni kaminkari ñaapinkathateri Pava, intaani jimatziro añaaayetatsiri.”

³³ Ikanta ikemaitakerira Jesús ikantayetakeri, ipampoyaaminthaitanakeri, ikantayeetzi: “Omapero okameethatzi jiyotaantziri.”

*Ñaaventaitziro ikovakaaperotantziri Pava
(Mr. 12.28-34; Lc. 10.25-28)*

³⁴ Ipoña japatotaiyakani Fariseo, tema ikemake kameetha jakakeri Saduceo josampitakeriri.

³⁵ Ikanta aparoni, irijatzi iyotakoperovetarori Ikantakaantaitane, ipokashitakeri Jesús irosampiteri, tema ikovi inkompitakaiyaarimi, ikantapaakeri:

³⁶ “Iyotaantaneri, ¿tsikatya otzimika Ikantakaantaitane anayirori pashine?”

³⁷ Ari jakanake Jesús, ikantzi: “Pivinkatharite inatzi Pava, ontzimatye petakoperotaiyaari, petakoshiretaiyaari, pampithashire povairi eejatzi.

³⁸ Irootakera etarori Ikantakaantaitane ikovap-erotakaantaitziri.

³⁹ Ari oshiyaro apitetanaintsiri: Ontzimatye petakotaiyaari pisheninka, pinkempitakaantairi pikaminthairo eeroka pivatha.

⁴⁰ Aririka pimonkaraakero iroka apitetanaintsiri, pimatakerora maaroni josankinayetakeri Moisés-ni, eejatzi maaroni josankinayetakeri kamantantaneri.”

*¿Ipaitama charinentariri Cristo?
(Mr. 12.35-37; Lc. 20.41-44)*

⁴¹ Ipoña jimatanakero irirori Jesús, josampitakeri Fariseo-payeeni itsipatari japatoiyani.

⁴² Ikantziri: “¿Ipaitama pikinkishiretakotariri eeroka Cristo? ¿Ipaitama charinentariri?” Ikan-taiyini Fariseo: “Icharine David-ni inatzi.”

⁴³ Ipoña ikantzi Jesús: “¿Opaitama iñaavaitakaantariri pairani David-ni Tasorentsinkantsi, okanta joshiyakaantakariri Ivinkatharite? Tema ikantakeranki:

⁴⁴ Iñaavaitake Pinkathari, ikantavairi novinkatharite: Pisaikapai Nakojanoriki ampinkathariventante, Irojatzí apaata novasankitaantaiyaariri kisaneentakemiri, Ari paatzikantaiyaariri piitzi.

⁴⁵ Aña imatzitataikaro David-ni ikantziri: ‘Novinkatharite jinatzi.’ ¿Tsikama inkene incharinentyaari?”

⁴⁶ Ari imairetaiyanake te irake. Tharovashire ikantaiyakani, tekatsira kovanaatsine irosampitanairi.

23

Iñaaventaitziri iyotzinkariite ipoña Fariseo-payeeni

(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ipoña ikinkithatakaakeri Jesús ikaratzi apatotzimentakariri, eejatzi iriyotaanepayeeni, ikantzi:

² “Pameneri iyotzinkariite ipoña Fariseo, iro jaakoventa jovaakakoyetziro okaratzi josankinayetakeri pairani Moisés-ni.

³ Okameethatzi pinkempisanteri onkarate inkantayetemiri, iro kantamaitacha te

onkameethate poshiyakotyaari okaratzi jantayetziri, tema te jimonkarayetziro irirori.

⁴ Omapero opomerentsita okaratzi ikovakayimiri pimayetairimi. Te iñaamaitaro impomerentsitzimentyaaro irirori irimayetero.

⁵ Jantashiyetaro ikoviri irirori onkantya iñaantaityaariri. Osheki inebetaro meshinantsimonki tsika joteyeetziro Osankinajanorentsi jontarekakotziro ishempaki, eejatzi itamakoki. Osheki eejatzi jovaneenkaponkitziyetziro iithaare irishirikake manthakintsi.

⁶ Iro ikovapiintake irosatekaiteri niyanki aririka irovaiyaani isheninka. Ari ikempitari eejatzi aririka iriyaate pankotsiki japatotapiintaita.

⁷ Ikovi ñaapinkatha irovethatapiintaityaari aririka iriñeeteri. Ikovi eejatzi inkantayeeteri: ‘¡Iyotaantanerí!’

⁸ Te okameethatzi pimatero eeroka, eero pikovashita inkantaitemi: ‘¡Iyotaantanerí!’ Tema maaaroni eerokaite kempivaitaka pirentzitavakaatyeyya. Aparoni ikanta iyotaantatsiri, iriitake Cristo, tekatsi pashine.

⁹ Jaka kipatsiki, te onkameethate pinkantashivaityaari pisheninka: ‘¡Ashitanarí!’ Tema aparoni ikanta Ashitamiri Inkitesatzi.

¹⁰ Te onkameethate eejatzi inkantayeetemi: ‘¡Novinkatharité!’ Tema aparoni ikanta pivinkatharite, iriitake Cristo.

¹¹ Inkarate kovatsiri iririiperote, iroshiyakotyaari ikantaranki otzikataari.

¹² Tsikarika itzimi kovashivaitachane iriñaapinkathayeeterimi, aritake iriñaakero

intsinampashiretakaitairi. Iriima tsika itzimi tsinampashirevaitatsiri, iriitake ñeerone iriñaapinkathayeetairi.

¹³ ¡Ikantamacheetzimi eeroka iyotzinkariite ipoña Fariseo, kamataviriri pinake! Osheki potzikakeri ikaratzi kovatsiri impinkathariventairi Pava. Tema eero piñeero eeroka impinkathariventaimi, teya pinkove impinkathariventairi pashine.

¹⁴ ¡Ikantamacheetzimi eerokaite iyotzinkariite ipoña Fariseo, kamataviriri pinake! Pampotakaro kamaimetzinkaro pashitaro opanko, iro posamaninkantarori pamanapiintaveta eero jiyotantaitami. Iro kantamaitacha antaro irovasankitaayeetaimi.

¹⁵ ¡Ikantamacheetzimi eerokaite iyotzinkariite ipoña Fariseo, kamataviriri pinake! Osheki pipomerentsiventakari atziriite kaari asheninkata iroshiyakotai aaka a-judío-tzi, piyotaakeri inkamatavirite irirori. Iro inkempitakotantyaamiri eeroka iratsipetaiyaaro sarinkaveni.

¹⁶ ¡Ikantamacheetzimi eerokaite, oshiyariri mavityaakiri jakathatavakaiyani! Tema aririka impairyeeetero tasorentsipanko, ikantayeetzi: ‘Irovasankitaina Pava eerorika nomonkaratziro nokantziri.’ Iro kantacha pikantapiintaiyake eerokaite: ‘Eerorika jimonkaraitziro, tekatsi ompaitya.’ Irooma aririka impairyeeeteri oro saikatsiri tasorentsipankoki, pikantapiintake: ‘Ontzimatye irantaitero ikantaitakeri.’

¹⁷ ¡Masontzishirerí, mavityaakishirerí! ¿Ipaitama kovaperotachari, iriima oro? Kaari, tema iro irooperotatsi tasorentsipanko otasorentsitakairi

oro.

¹⁸ Ari okantari eejatzi aririka impairyeeetero pomepirinimentotsiki, ikantayeetzi: ‘Irovasankitaina Pava eerorika nomonkaratziro nokantziri.’ Iro kantacha pikantapiintaiyake eerokaite: ‘Eerorika jimonkaratziro, tekatsi ompaitya.’ Irooma aririka impairyeeeteri piratsi itaayeetziri pomepirinimentotsiki, pikantapiintake: ‘Ontzimatye irantaitero ikantaitakeri.’

¹⁹ ¡Masontzishirerí, mavityaakishirerí!, ¿Ipaitama kovaperotachari, iriima piratsi? Kaari, tema iro irooperotatsi pomepirinimentotsi otasorentsitakairi itaayeetziri.

²⁰ Ikaratzi pairyirori pomepirinimentotsi, arira okaratzi ipairyaakero maaroni ikaratzi itaayeetziri janta.

²¹ Eejatzi joshiyari ikaratzi pairyirori tasorentsipanko, arira okaratzi ipairyaakero ikaratzi tzimantarori.

²² Ikaratzi pairyirori inkite, ipairyaakero maaroni janta tsika isaikinta Pava, ikempitakaan-takaro iriimi Pava impairyaake.

²³ ¡Ikantamacheetzimi iyotzinkariite ipoña Fariseo, kamataviri pinake! Pinashitapiintaniri pashitakaariri Pava, pipayetapiintziri inchashaaniki. Temaita pantayetero kovaperotachari ikovakayimiri: Pinkameethashireyete, pineshinonkashiretante, paventaashiretaiyaari. Irootake kovaperotachari pantayetairo, eero povashaantamaitaro panteneri pashinera.*

²⁴ ¡Mavityaakiri, akathatavakaachari! Pikempi-

* **23:23** Iro ikantaitzi jaka inchashaaniki: menta, eneldo, comino.

takari aparoni pankiventariri shikiryaaniki eero jirakotantari, iro kantamaitacha jirakotakeri antari piratsi.†

²⁵ ¡Ikantamacheetzimi eeroa iyotzinkariite ipoña Fariseo, kamataviri pinake! Pikempitakotakaro iramentotsi eejatzi ovamentotsi, okiteveta kameetha jakakiroki, irooma inthomointa kipatsi okantaka. Ari pikantayetakari eeroa kantatsi iriñeetemi kameethashire pinatzi, aña koshintzi pinake, pikovapiintakero apaniro panintaavaitya.

²⁶ ¡Mavityaakiri Fariseo! Pinkempitakaantya poshetapiintziro inthomointa piraamento eejatzi povamento, onantyaari onkitetai jakakiroki eejatzi.

²⁷ ¡Ikantamacheetzimi eeroa iyotzinkariite ipoña Fariseo, kamataviri pinatzi! Poshiyakaro okitamaroveta jovantaitariri kaminkari, ovaneenka okantaka jakakiroki. Iro kantacha inthomointa, ari isaikake itonkiporoki kaminkari, shityeenkatakake.

²⁸ Ari pikempitayetakari eeroa, iñaayevetakami atziri pantakero kameethari, iro kantamaitacha inthomointa kamatavishireri pinake, kaariperoshiretakemi.

²⁹ ¡Ikantamacheetzimi eeroa iyotzinkariite ipoña Fariseo, kamataviri pinake! Opaitama povetsikapiriniyetantarori tsika ikitayeetakeri kamantantaneri, ipoña povaneenkayetakero inkene inkinkishiretakoyeetapiintaiteri, inkantaite: ‘Kameethashire jinake irika.’

† 23:24 Kantakotachari jaka “antari piratsi,” iriira ipaitatzitari “camello.”

³⁰ Ipoña pikantaiyini eejatzi: ‘Arimi nontzim-ityaami naaka eerotyá novamaayetzirimi, eero noshiyakotari nocharineni ikaratzi ovamaakeriri kamantantaneri.’

³¹ Eerokatake kamantakotacha apaniro, iri poshiyakoyeta eeroka picharineni ikaratzi ovamaayetakeriri pairani kamantantaneri.

³² ¡Intsityaa pimónkaratero eeroka kaariperori okaratzi jetakaantanakari pairani picharineete!

³³ ¡Tema poshiyakari pisheninkatyaarimi maranke! Kaariperoshire pikantaka. ¿Tsikama pinkantaiyaaka pishiyapithatantaiyaarori pashinonkagaiya sarinkaveniki?

³⁴ Irootake notyaantantyaamiriri kamantantaneri, iyotaneri, impoña iyotzinkari. Iriitake povamaakaante aparopayeeni, pimpaikakotakaanteri. Iriima pashine, pimpasatakaantavaiteri tsika japatotapiintaita, osheki povasankitaayeri maaroni nampitsiki.

³⁵ Iro piñaantyaarori eeroka irovasankitaaventaitemiri ikaratzi kamayetaintsiri pairani, jetanakaro kameethashireri Abel irojatzi Zacarías itomini Berequías. Iriitake jovamaayeetake pairani iriyaateromi pomepirinimentotsiki ipoñaanakaro tasorentsipankoki.

³⁶ Omapero nokantzimi ari irovasankitaaventaitakemiri irikapayeeni nosheninka.”

Jiraaneentakotaro Jesús Jerusalén
(Lc. 13.34-35)

³⁷ “¡Jerusalén-satzí! Osheki povake Kamantantaneri. Pishemyaayeri ikaratzi jotyaantaveetakamiri. Tema nokovavetapiintaka nonkem-

pityaarimi tsimeri isamoronkiitziri iriryaanite, ari nonkanterimi naaka maaroni ikaratzi notom-intaari. Iro kantacha te pinkovaiyeni.

³⁸ Jaka tsika pisaikapiintaiyavetaka eero iñeetai impaitya nampitaiyaarone.

³⁹ Tema eero okantaitatya piñaapiintaina jaka, irojatziri apaata pinkantantaiyaari:

Tasonkaventaari inatzi, tema Pinkatharentsi apaitziri otyaantakeriri.”

24

Iñaaventziro Jesús imporokaitero tasorentsi-panko

(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

¹ Ipoña ishitovanake Jesús ipoñaanakaro tasorentsi-pankoki, irootake iriyaatai. Ari ikantziri iriyotaaneete: “Pamenero tsika okanta jovetsikayeetziro tasorentsi-panko.”

² Jakanakeri irirori, ikantanakeri: “Maaroni piñaakeri, eerora piñeero apaata tsika okanta mapi opeviryaayeta iroñaaka, iro iraperoitero imporokayeetero. Omaperora nokantzimi.”

Iriñeeteri aririka onthonkimataiya

(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24)

³ Ikanta itonkaanake otzishiki Olivos, ari isaikapaake. Ari josampitziri iriyotaaneete, ikantziri: “Intsityaa pinkantena, ¿tsikapaitema omonkaratya pikantakeri? Aririka pimpiyimatai, aripaitema onthonkimatantaiyaari, ¿tsika onkantya niyotantyaari?”

⁴ Ari jakanakeri Jesús, ikantanakeri: “Ontzimatye paamaventya jamatavitaitzimikari.

⁵ Tema osheki kovatsine iramatavitemi apaata, impairyapaakena, inkante: ‘Cristo nonatzi naaka.’

⁶ Tema ari pinkemakoyetakero ovayiritaantsi, paamaiya omintharovashiretzimikari. Ontzimatye avisayete irokapayeeni, tema tekeraatara omonkaratya onthonkantaiyaari maaroni.

⁷ Irantaminthatavakaayetya maaroni nampit-siki inkarate iromityaantayeteri pinkathariyetat-siri. Iriñeete mantsiyarentsi, tashetsi, onikayetya kipatsi tsikarikapayeeni.

⁸ Irootakera etanakyaarone inkemaantsitay-eetyaaro irokapayeeni.

⁹ Impoña irakaantayetanakemi eeroka, irimaimaneyeetemi irojatz irovamaantay-eetyaamiri. Osheki inkisaneentayetanakemi atziri okantakaantziro pipairyana paventaa-nara.

¹⁰ Ari iriñeetake atsipetashitarori ikempisan-tavetaka, iriñeete kisaneentavakaachane, iriñeete eejatzi aakaantavakaachane.

¹¹ Osheki pokapaintsine iroshiyaveta-paakyaarimi kamantantaneri, iramatavitapaak-eri inkarate kempisantavakerine.

¹² Irantayeperoitero kaariperori, eero ikaminthaavakaanaa atziri.

¹³ Iriima tsika itzimi kyaaryootaintsine, iriitak-era avisakoshireyetaatsine.

¹⁴ Aririka othotyaakya inkemayeetairo maaroni kipatsiki Kameethari Ñaantsi ñaaventakotzirori ipinkathariventantai Pava, aripaitera omonkarataiya onthonkantaiyaari maaroni.

15 Iro kantacha ari piñaakeri ipaitayeetziri ‘Pinkaari Aperotantaneri,’ iñaaventakeri pairani kamantantaneri Daniel, isaikapaake tsika otasorentsitzi. (Maaroni ñaanayeterone iroka, okovaperotatya inkemathatairo.)

16 Inkarate nampitaiyaarone apaata jaka Judea-ki, ontzimatye irishiyayetai tonkaari otzishiki.

17 Pisaikirika jakakiroki pipanko, ari pimpoña pishiyanake, eerora pikyaapanaatzi paapanaate tsikarika ompaitya.

18 Povanekirika pisaiki, pishiyanake tsika pikantara, eero paapanaatziro piithaare.

19 ¡Inkantamacheetero apaata onkarate thomonteyetatsine, eejatzi onkarate tzimayetatsine eentsite eeniro ithoyetzi!

20 Pamaneri Pava, onkantyaama aririka pishiyayetake, eero pomonthaantaro kyaaronsi, eero pishiyanta eejatzi kitaiteriki jimakoryaantaitari.

21 Tema antaro iriñeetero irashinonkaiya apaata. Pairani ovakera jovetsikayeetakero kipatsi, irojatzi iroñaaka, te iriñeetero oshiyaarone iroka ashinonkaantsi. Eerora apiita iriñeetairo oshiyaarone.

22 Eeromi ishintsitaitzi iroimairentaitero iroka ashinonkaantsi, tekatsimi avisakotaatsine. Ikamintha intzimayete jiyoshiitayeetairi, aventaayetaariri Pava, irootakera joimairentantaitakarori thaankiini iroka ashinonkaantsi.

23 Aririka pinkeme inkantaitemi: ‘Jirika Cristo.’ Pashine kantatsine: ‘Jirinta Cristo,’ eerora pikempisantziri.

24 Tema impokayetapaake oshiyakotyaarine

Cristo, oshiyakotyaarine kamantantaneri. Ari intasonkaventantashiyetapaakya, inkovavetya iramatavitemi, ikaratzi jiyoshiitayetakeri Pava.

²⁵ Aritakera nokamantziyetakamiro.

²⁶ Impoña inkantaitakemi: ‘Areetaka janta tsika te inampiitaro.’ Eeromaita piyaatashitziri. Inkantaite eejatzi: ‘Ari isaiki inthomointa pankotsiki.’ Eeromaita pikempisantziri.

²⁷ Tema aririka impiye Itomi Atziri, iroshiyapaiyaaro okantaranki ookatharontsi. Etanakyaaro omporekanake ishitovapiintzi ooryaatsiri, irojatzi tsika ikyaapiintzi.

²⁸ Tsikarika isaiki aparoni shitzivari, ari ipiy-
oventariri amempori.”*

Impiyantaiyaari Itomi Atziri

(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-36; 17.25-36; 12.41-48)

²⁹ “Aririka onkaratapaake apaata jashinonkaita antaro, ari intsivakake ooryaa, eero joorenta kashiri eejatzi. Impoña inthopiryaayetake inkiteki impokiro, maaroni ikaratzi oorentayetachari inkiteki inthonkya imporokayete eejatzi.

³⁰ Aripaite inkoñaatapai Itomi Atziri inkiteki. Antaro intharovayetanake atziri jaka kipatsiki. Tema iriñeetavairo irovaneenkaro eejatzi ishintsinka, inkenantapaiyaaro menkori.

³¹ Intyootapaake shintsiini maninkariite, irapatotapairi ikaratzi jiyoshiitayeetakeri nampitarori

* **24:28** Ikempitara añaapiintziri amempori jevotaiyani, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okempitari eejatzi aririka añaayetakero okaratzi iñaaventayetakeri jaka Jesús, ayotzi irootaintsi impiyimatai.

maaroni tsikarika jaka kipatsiki, irojatzi tsika ochentetapaa.

³² Okempitaranki aririka piñaapiintziro eereshiyetai pankirentsi, piyotzi irootaatsi osarentsitzimatai.†

³³ Iroora piyoteri eerokapayeeni, aririka piñaayetakero nokantayetakemiri, okarikitzi-mataana.

³⁴ Omaperora nonkante, eerora ikamayetzita irika asheninkapayeeni, irojatzi iriñaantayeetakyaarori nokamantayetakemiri.

³⁵ Eerora okantaitatyaani piñeero inkite eejatzi kipatsi irooma okaratzi noñaaneyetakari omaper-oitaatyeeni iroori.

³⁶ Iro kantacha tekatsira iyotatsine tsikapaite, iri ovatsipero inkiteveri maninkariite, te jiyotzi. Tema apaniro ikantakaaro Ashitanari jiyotziro irirori.

³⁷ Arira oshiyaaro pairani isaikantavetari Noé, ari onkantaiyaari eejatzi aririka impiye Itomi Atziri.

³⁸ Tema pairani tekera areeta oonkaro, on-
imovaitziri atziri, jovavaitaiyani, jiravaitaiyini,
pashine aayetatsiri iina. Irojatzi jotetantanakari
Noé pitotsiki.

³⁹ Tekatsi inkinkishiretakote, irojatzi
omapokantakariri oonkaro, ari japerotakari
maaroni. Arira onkempitagaiyaari aririka impiye
Itomi Atziri.

⁴⁰ Tema isaike apite antavaitatsiri irovaneki,
aparoni iraaheetanai inkiteki. Iriima pashine
irookaitanairi.

† 24:32 Ikantakoitziri jaka “pankirentsi” higuera onatzi.

⁴¹ Osaike apite tsinane ontononkavaite, aparoni iraayeetanai inkiteki. Irooma pashine tsinane, irookaitanairo.

⁴² Paamaventaiya eeroka, tema te piyote tsikapaite impiye Pivinkatharite.

⁴³ Pinkinkishiretakoteri aparoni atziri, aririkami iriyote impokatye koshintzi tsireni, arimi iramaventakyaami, eero ikoshitaarantaitzirimi ipankoki.

⁴⁴ Ari onkantyaari, ontzimatyete paamaventayetaiya eejatzi eeroka. Tema tekatsi iyotatsine tsikapaite impiye Itomi Atziri.

⁴⁵ Poshiyakotyaari aparoni otzikataari kameethashireri, kinkishiretachari kameetha. Jookanakeri ipankoki omperatariri, ikantanakeri: 'Pamenenari ikaratzi saikatsiri pankotsiki.'

⁴⁶ Kimoshirera inkantaiya irika omperataari, aririka impiye omperatariri, tema iriñaapairi jimonkarataakero ikantanakeriri.

⁴⁷ Aritake irishinetaakeneri iramaakoventyaaniri maaroni okaratzi jashitari.

⁴⁸ Iriima aparoni kaariperoshireri omperataari, ikantzi: 'Eero ipiyita omperatanari.'

⁴⁹ Impoña irovasankitaavaitakeri pashine omperataari. Jatake inkempiyayetyaari shinkiryaaantzi.

⁵⁰ Onimovaitziri irika omperataari, iromapokashitaiyaari irareetaiya omperatariri.

⁵¹ Irimaperoteri irovasankitaapairi, irookapaakeri janta tsika ikashiyakaitakari kamataviriri. Ari iriraavaityaari, iratsikaikivaitya inkemaantsitaiya."

25

Iñaaventaitziro 10 evankaro

¹ “Aririka impinkathariventantai Inkitesatzi, oshiyatyaaro 10 evankaro jatatsiri tsireni omonthaiyaari aavakaachane. Aayetanake ootamentopayeeni.

² Tzimatsi okaratzi 5 evankaro kyoshiretaintsiri, tzimatsi eejatzi okaratzi 5 evankaro kaari kyoshiretatsine.

³ Irokapayeeni 5 evankaro kaari kyoshiretatsine aavetanakari ootamento, iro kantachakapiche aanake iyaaki.

⁴ Irooma pashine kyoshiretaintsiri, aayetanake iroori ootamento, aanake eejatzi osheki iyaaki.

⁵ Tera impokitayeeya thaankiini aavakaachane, ayimatapaakero ovochoki, magariyanakeni.

⁶ Okanta niyankiite tsireni, okematzi ikaimaitzi, ikantaitzi: ‘¡Kaakitake aavakaachaneri, pomonthaavakyaari!’

⁷ Kakitaiyanakeni evankaro, ojaikiyetanairi iyaaki ootamentopayeeni.

⁸ Evankaropayeeni kaari kyoshiretatsine, okantavetanakaro kyoshiretaintsiri: ‘Pimpena iyaaki pootamento, irootaintsi intsivake nootamento naaka.’

⁹ Ari okantanake: ‘Eero nopimi, ari inkovityi-imotakyaana naaka, piyaate pamanantapainte.’

¹⁰ Iyaaminthaitapaintzi amanantzi, areetapaaka aavakaachaneri. Irokapayeeni okaratzi aamaventainchari, omonthaavakari, jaanakero janta tsika iroimoshirenkaiteri. Jashitaitanakero ashitakorontsi.

¹¹ Okanta opiyavetapaaka jatatsiri amanantzi, okaikaimavetapaaka, okantapaake: ‘jPashitary-eenaro naaka!’

¹² Okematzi jakaitanakero, ikantaitziro: ‘Tetya niyotemi. Omapero.’

¹³ Ontzimatyera paamaventayetaiya eeroka. Tema te piyote tsikapaite impiye Itomi Atziri.”

Jiñaaventaitziri kireeki

(Lc. 19.11-27)

¹⁴ “Tema aririka impinkathariventantai Inkitesatzi, joshiyakotatyaari aparoni atziri kovatsiri iriyaate intaina, irapatotakeri iromperatane, ipanakeri iramaventyaaniri okaratzi jashitari.

¹⁵ Ipoña ipakeri aparopayeeni iromperatane iireekite. Iriima pampithashiretachari kameetha, impanakeri ikaratzi 5 kireeki, pashine amataachari jiyotzi impanakeri ikaratzi apite, iriima pashine ovekaraantapaakarori impanakeri aparoni. Ipoña, jatake intaina.

¹⁶ Ikanta irika ipayeetakeri 5 kireeki, jantavaitakaakeri, joshekyaaakeri jagai ikaratzi eejatzi 5.

¹⁷ Ari ikempitakari ipayeetakeri apite, joshekyaaakeri irirori, jagai ikaratzi eejatzi apite.

¹⁸ Iriima pashine ipayeetakeri aparoni, jaanakeri iireekite, ikitatakeri kipatsiki.

¹⁹ Okanta osamanitake piyaa ashitariri kireeki, ikaimakaantapairi iromperatane iriyote opaita jantantakari iireekite.

²⁰ Ari ipokapaake ipayeetakeri 5 kireeki, joñaakapairi pashine 5 kireeki joshekyaaakeri,

ikantapaake: Pinkatharí, 5 kireeki pipakena pairani, jirika pashine 5 noshekyagairi.

²¹ Ikantzi Pinkathari: ‘Arivé nomperatane, kameethashireri pinake. Kapiche kireeki pikempoyaakena, ari pinkempoyagai pashine osheki. Pimpoke, pintsipatyaana panintagaiya.’

²² Ipoña jareetapaaka ipayeetakeri apite kireeki, ikantapaake: ‘Pinkatharí, apite kireeki pipakena, jirika pashine apite noshekyagairi.’

²³ Ari ikantzi Pinkathari: ‘Arivé nomperatane, kameethashireri pinake. Kapiche kireeki pikempoyaakena, ari pinkempoyagai osheki pashine. Pimpoke, pintsipatyaana panintagaiya.’

²⁴ Ipoña jareetapaaka ipayeetakeri aparoni kireeki, ikantapaake: ‘Pinkatharí, niyotzi naaka mashiryaantzi pini, pampoyetanta pantavaitakaantziri piireekite, ari okanta poshekyaanteriri.’

²⁵ Iro notharovantakari, naakeri piireekite, nokitakeri kipatsiki. Jirika iroñaaka namaimiri.

²⁶ Ari jakanakeri ikantziri: ‘Kaariperoshire pinatzi osheki piperaneta. Piyovetaka ari nonkisakemi eerorika poshekyaanari kireeki,

²⁷ piñaavetaka eero pimatziro eero, pamenemi impaitya antavaitakaimirine, ari iroshekineentakemi iroñaaka, iri pimpavainarimi nopiyaara.’

²⁸ Ipoña ikantayeetakeri ikaratzi saikaintsiri: ‘Paapithateri kireeki, pimpairi pashine oshekyakeriri 10 kireeki.’

²⁹ Tema tsikarika itzimi otzimimotakeri, ari ontzimimotairi osheki. Iriroma kaari otzimimotzi, eekero iriyaatatye iriñeero eero otzimimoperotairi.

30 Paanakeri irika kaariperoshireri, pookeri tsika otsirenikitzi. Ari iriraavaiyaari, iratsikaiki-vaiya inkemaantsivaitaiya.”

Iñaaventaitziro iyakoventaantsi

31 “Aririka impiye Itomi Atziri ñaapinkatha irovayeetairi. Intsipataiyaari maaroni maninkariite, inkempitaiyaari ikantaranki aparoni pinkathari isaikantaro ovaneenkatachari isaikamento.

32 Irapatotairi maaroni atziri tsikarika irisaikai irirori. Irinashiyetaiyaari iromisaikayetairi. Iroshiyakotyaari aparoni atziri nashitariri ipira te inkovakairi inkonovayetya.

33 Iromisaikairi ikovaperotziri irakojanoriki, iriima imanintayetziri irampateki iromisaikairi.*

34 Impoña iriñaavaitake Pinkathari, iriñaanateri jinashitakari irakojanoriki, inkanteri: ‘Pimpoke maaroni, osheki intharomentakagaiyaami Ashitanari, pinampitaiyaaro tsika ipinkathariventantzi irirori, tema ari jovetsikanontakemiri pairani ovakera jovetsikantakarori kipatsi.

35 Tema piñaanaranki aavetana notashe, iro kantacha pipakena novarite. Piñaana ayimatana nomire, pipakena nirakeri. Piñaakena nareeta pinampiki, pineshinonkatakana pipankoki.

36 Piñaana nosaraakovaitzi, pipakena nokithaataru. Piñaana nomantsiyatake, pampitakotakena namataakotantaari.

* 25:33 Iri ikantakoitzi jaka oisha, iriitake piratsi ikovaperoitakeri jomisaikaitakeri akotsijanoriki. Iriima cabra, iri piratsi imanintay-eetakeri jomisaikaitakeri ampatentsiki.

Jominkyaakaantaitakena, pipokashitakena piñaana.'

³⁷ Impoña inkantaiyeni kameethashireri: 'Pinkatharí. ¿Tsikapaite noñiimi pitasheneentzi, nopantamiri povarite? ¿Tsika noñiimi pimireneentzi, nopantamiri pimire?

³⁸ ¿Tsikapaite noñiimi, naakameethatantamiri nopankoki? ¿Tsika noñiimi pisaraakovaitzi, nopantamiri piithaare?

³⁹ ¿Tsikapaite noñiimi pimantsiyatzi, jashitakoitzimi, niyaatashitakemi noñiimi?'

⁴⁰ Ari jakanake Pinkathari, ikantzi: 'Tema pikaminthaakeriranki ikaratzi aventaaayanari noshiyakaantaari iyeki, aña naakatakera pikaminthaake. Omapero.'

⁴¹ Ipoña ipithokashitanakari jinashitakari irampateki, ikantziri: 'Kaariperori, piyaate eeroka pinkemaantsitaiyaari paampari kaari tsivakanetaatsine, ikashiyakaitakariri kamaari intsipataiyaari maaroni imaninkarite irirori.

⁴² Aña piñaavetakana notasheneentzi, te pimpena noyaari. Ayimatakena nomire, te pimpena nomiretyaari.

⁴³ Piñaavetana nareeta pinampiki, te pineshinonkatena pipankoki. Piñaavetana nosaraakovaitzi, te pimpena nonkithaadyaari. Piñaavetana nomantsiyatzi, jominkyaakaantaitakena, te pinkivantena.'

⁴⁴ Impoña jakanake kaariperoshireri, ikantzi: 'Novinkatharite, ¿tsikapaite noñaavetami pitasheneentzi, pimireneentzi, pikivantana, pisaraakovaitzi, pimantsiyatzi, jominkyeeetakemi, temaita nonkaminthaayetemi?'

45 Ari ikantzi Pinkathari: ‘Tera pineshi-nonkayetantaiya, onkantavetakya iryaani irinayeete, naakatakera pantzimotake. Omapero.’

46 Irootake iratsipetantayeetyaarori kantaitaachaneri ashinonkaantsi. Iriima inkarate kameethashireyetaintsine, inkantaitaatyero irañaaayetai.”

26

Ikamantavakaita iraakaanteri Jesús

(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ikanta ithonkanakero Jesús okarotzi iñaaventayetakeri, ikantanakeri iriyotaane:

2 “Piyotaiyini eeroka kapatapaaka apite kitaite joimoshirenkapiintaitziro Anankoryaantsi. Arira iraakaantaiteri Itomi Atziri impaikakoiteri.”

3 Ikanta ijevare omperatasorentsitaari itsipatakari iyotzinkariite, ipoña antarikonaite, japatotaiyakani ipankoki Caifás ijevajanorera omperatasorentsitaari.

4 Ari ikamantavakaiyakani, ikantayetake: “Thame amataviteri Jesús ayeri ovakaanteri.

5 Iro kantacha eerora amaimanetziri kitaite joimoshirenkaita, ikisakoventarikari atziripayeeni.”

Isaitantaitari Jesús kasankaari

(Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

6 Ikanta ikenanai Jesús Betania-ki, ipankoki Simón pathaavaivetachari.

7 Ari areetapaaka tsinane amakotake kasankaari, kameetha okantaka onaki jovetsikaitziro mapi paitachari “alabastro,”

osheki ovinaro. Osaitantapaakari iitoinaki Jesús isaikakera jovaiyani.

⁸ Ikisaiyanaka iriyotaane jiñaakero, ikantaiyanake: “¿Opaitama apaavaitantarori?”

⁹ Aririkami ompimantya, iragaitemi osheki kireeki impayeterimi ashinonkainkari.”

¹⁰ Jiyotakotakeri Jesús, ikantziri: “¿Opaitama pikisantarori iroka tsinane? Kameetha okanta noñaakero naaka antakeri.

¹¹ Arira inkantaitatyeeyaani ashinonkainkari piñeeri pintsipatyaari, irooma naaka eero piñiuro onkantaityaani pintsipatyaana.

¹² Tema eevatatzi osaitantanaro kasankaari omotaitaro apaata aririka inkitaitakena.

¹³ Aririka inkamantantayeetairo Kameethari Ñaantsi, inkinkithatakoitairo iroka tsinane, ari onkantya iroshiretantaityaarori antakeri. Omapero.”

Ikinkishirya Judas iraakaanteri Jesús

(Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

¹⁴ Ikanta Judas Iscariote karavetariri 12 iriyotaane Jesús, jiyaatashitakeri ijevare omperatasorentsitaari.

¹⁵ Ikantapaakeri: “¿Ipaitama pimpenari aririka namakemiri?” Ari joñaakaitanakeri ikaratzi 30 ipeviryaaka kireeki.

¹⁶ Aripaitera jamemenatanakero Judas tsikapaite iraakaanteri.

Overaantarori jovakaanaari iriyotaane

(Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

¹⁷ Areetapaaka etarori kitaite jovantapiintaitarori tantaponka, pokaiyapaakeni iriyotaane

Jesús, josampitziri: “¿Tsika onkotsitakaanteka oyaari kitaiteriki Anankoryaantsi?”

18 Ari ikantanakeri: “Piyaate nampitsiki. Ari pomonthaiyaari aparoni shirampari, pinkanteri: ‘Ikantzi iyotaanari: “Monkaratapaaka, nokovi niyaate pipankoki noimoshirenkero kitaite Anankoryaantsi, nontsipatyaari niyotaanepayeeni.” ’”

19 Ari jimatakero iriyotaane okaratzi ikantakeriri Jesús. Jonkotsitakaantake iroyaari kitaiteriki Anankoryaantsiki.

20 Aritake sheetyaanake jareetapaaka Jesús, saikapaake irovaiyaani itsipatapaakari iriyotaane ikarataiyakeni 12.

21 Ikanta jovaiyani, ikantanake Jesús: “Pinkeme nonkante, pikarataiyini eeroka jaka, tzimatsira aparoni pithokashityaanane. Omaperora.”

22 Ovashire ikantaiyanakani. Aparonipayeeni josampitanakeri: “¿Naakama pinkathari?”

23 Ipoña jakanakeri, ikantzi: “Tsikarika itzimi ayootakenari, iriitakera pithokashityaanane.

24 Kyaaryoora impeyakotya irika Itomi Atziri, tema irootake josankinatakoyeetakeriri pairani. ¡Ikantamacheetziri pithokashityaarine! Eeromi itz-imaajatzi irirori.”

25 Ari iñaavaitanake Judas pithokashityaarine, ikantzi: “¿Naakama iyotaanari?” Ikantzi Jesús: “Irootake pikantakeri.”

26 Eenirora jovaiyani jaakero Jesús tanta, ipaasoonkeventakero, ipetoryaakero, ipayetakeri iriyotaane, ikantziri: “Jiroka, poyaaro, novatha onatzi.”

27 Ipoña jaakotakero imiretairi, ipaasoonkeventakero, ipakotakeri iriyotaane, ikantziri: “Piraiyeni maaroni,

28 tema niraane onatzi iroka, irootake ooñaarontaperoterone antzimotavakaiyaari, iro shitovaatatsine onkanya irariperoyeetan-taiyaariri kaariperoshireri.

29 Pinkeme nonkante, eerora niritaaro iroka irojatzi apaata aririka impinkathariventantai Ashitanari, ari apiitairori eejatzi.”

*Iñaaventakero Jesús irookaventante Pedro
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)*

30 Ikanta ithonkanakero jamampaakotari Pava, jataiyanake tonkaariki otzishi Olivos.

31 Ipoña Jesús ikantziri iriyotaane: “Irootaintsi pookaventaiyena iroñaaka tsireni. Tema josankinaitake pairani kantatsiri:

Noveri aamaakoventariri oisha, ari inthonkya iroivaraayetanakya ipira.

32 Iro kantacha aririka nañagai, Galilea-kira noy-aapaimi.”

33 Ari jakanake Pedro, ikantzi: “Aritaima irookaventakemi pashinepayeeni, eero nomatziro naaka.”

34 Ikantzi Jesús: “Pinkeme nonkantemi, iroñaaka tsireni tekera iriñeeta tyoopi, mavasatzi pinkantake: “Te noñiiri Jesús.’ Omaperora.”

35 Ari ikantzi Pedro: “Eero nookaventzimi, kempitaka ari ankarate ankame.” Ari ikantaiyakeni eejatzi maaroni iriyotaane.

*Jamani Jesús Getsemaní-ki
(Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)*

³⁶ Ikanta Jesús itsipatakari iriyotaane, aree-taiyakani Getsemaní-ki, ikantapaakeri: “Ari pi-saikavake jaka, niyaaneentavake naaka janta, na-mane.”

³⁷ Intaani jaanakeri Pedro itsipataanakeri apiteranki itomi Zebedeo. Ari jiraashiretako-tapaakari iniroite Jesús.

³⁸ Ikantziri: “Ovamaimatatyana no-vashirenka. Ari pisaikaiyavakeni eeroka jaka, thame anakempite.”

³⁹ Ovaaneentanaka kapicheeni irirori. Oty-eerovapaaka, amanapaake. Ikantzi: “Ashitanarí, pishinetanarika eeroka, pintsiparyaakoventena onkarate nonkemaantsityaari. Iro kantacha eero pimatano okaratzi nokovavetakari naaka, iro pimate okaratzi pikovakaakenari.”

⁴⁰ Ipoña ipiyashitapaakari iriyotaane, iñaapaatziiri imagaiyini. Ikantapaakeri Pedro: “¿Tema pinkisashityaaro pivochoki pintsipatyana anakempite?”

⁴¹ Pinkakite, pamane, otzimikari pike-nakaashitane. Tema te pinkisashivainetya eeroka, osheki inaveta kameethatatsiri pikovavetari panterimi.”

⁴² Eejatzi ipiyanaa Jesús, amanapai, ikantzi: “Ashitanari, eerorika pitsiparyaakoventana onkarate nonkemaantsityaari, pimateroma opaita pikovakaakenari eeroka.”

⁴³ Ikanta ipiyapaa, eejatzi jiñaapairi jimagaiyini, tema iniroite okantaka ivochoki.

⁴⁴ Ipiyapithatanaari, mavatake ipiyaka jamani. Iroatzi japiitapai ikantayetakeri inkaaranki.

⁴⁵ Ipoña ipiyashitapaakari iriyotaane, ikanta-

paakeri: “¿Irojatzima pimagaiyini? Monkarata-paakara irakaantaitantyaariri Itomi Atziri, iragaitanakeri janta kaariperoshireriki atziri.

⁴⁶ Pintzinaye, thame aatai. Okarikitzimata-paake pithokashityaanane.”

Jagaitakeri Jesús

(Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

⁴⁷ Iñaavaiminthaitzi Jesús, areetapaaka Judas ikaravetapiintari. Osheki itsipatapaakari, jamayetake irovathaamento, ipasamento. Irotyaantane inatzi ijevajanore omperatasorentsitaari, ipoña irashi antarikonaite.

⁴⁸ Tema Judas pithokashitaneri, ikantzitakari inkaaranki iramane: “Tsikarika intzime nonintaaporotapaake, iriitake, poirikeri.”

⁴⁹ Ikanta jareetapaakara Judas, jontsitoka-paakari okarikiini Jesús, ikantapaakeri: “Iyotaa-nari.” Inintaaporotapaakeri jovethatapaakari.

⁵⁰ Ipoña josampitantzi Jesús, ikantzi: “Asheninká, ¿Ipaitama pipokashitziri?” Ari joirikaitapaakeri Jesús, iraanaitanakyaariri janta iramenakoiteri.

⁵¹ Ikanta aparoni tsipatakariri okarikiini Jesús, inoshikanakero iyotsirote, itotzitakeri iyempita irotzikatane ijevare omperatasorentsitaari.

⁵² Ari ikantanake Jesús: “Povairo piyotsirote, ipiyeetamikari. Tema ikaratzi ovesantatsiri, jovesaitziri irirori.

⁵³ Tema piyotzi kantatsimi namaneri Ashitanari, aritakemi iromityaantakena osheki maninkariite kisakoventyaanari.*

* **26:53** Iro ikantaitzi jaka “osheki maninkariite,” 12 legion ikaratzi.

54 Iro kantamaitacha ari onkantyaari omonkaraantyaari okaratzi josankinatakoyee-takenari pairani.”

55 Ipoña Jesús ipithokashitanakari ikaratzi pokashitakeriri, ikantziri: “¿Naakama koshintzi pamashitantanari povathaamento, pipasamento? ¿Tema nokantaitatya piñaapiintana niyotaantzi tasorentsipankoki, kaarima paantana?

56 Ari onkantyaari, irootake omonkaratantyaari okaratzi josankinayetak-eri pairani kamantantaneri.” Aripaite ishiyayetanaka iriyotaane, jookaventaitanakeri Jesús apaniro.

Japatoventaitari Jesús

(Mr. 14.53-65; Lc. 22.54, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 Ikanta jagaitanakerira Jesús ipankoki Caifás, ijevajanore omperatasorentsitaari, ari japatotaiyakani maaroni iyotzinkariite itsipatakari antarikonapayeeni.

58 Noshikacha ineetsiini Pedro joyaatakoven-takeri Jesús, irojatzí jareetantapaakari ipankoki ijevajanore omperatasorentsitaari. Iro inkyaan-tapaakyaarimi pankotsiki itsipayetapaakari kem-poyaaventaneri, ikovi Pedro inkemakoventeri tsika inkantaiteri Jesús.

59 Ikanta ijevarepayeeni omperatasorentsitaari itsipatakari ikaratzi apatotainchari, jame-navetaiyaka impaitya thaiyakotyaarine Jesús onantyaari irovakaanteri.

⁶⁰ Te iriñaamaitya, okantavetaka ipokayevetaka osheki kovatsiri inthaiyakotyaaarimi. Ipoña ikatziyanaka apite thaiyakotanakariri,

⁶¹ ikantanake: “Nokemiri naaka chapinki iñaavaitzi ikantzi: ‘Ari nomporokakero tasorentsipanko, iro avisavetakya mava kitaite, nonthonkairo novetsikairo.’”

⁶² Ari ikatziyanaka ijevajanore omperatasorentsitaari, ikantanakeri Jesús: “¿Opaitama kaari pakanta? ¿Tema pinkemeri okaratzi ikantakotakemiri?”

⁶³ Irojatzí jimairetake, te irake. Ari ishintsithatanakeri, ikantziri: “Pimpairyeeri Kañaaneri Pava, onkanya niyoperotantyaari kyaaryoorika onkarate pinkantenari. ¿Eerokama Cristo Itomi Pava?”

⁶⁴ Ari jakanake Jesús, ikantzi: “Irootake pikantakeri. Iroñaaka piñeeri Itomi Atziri intsi-pataiyaari irakojanoriki Pava impinkatharitai. Impoña piñeeri impiye inkenapai menkoriki.”

⁶⁵ Ikanta ikemavakera jevajanori, isaperyaanakero iithaare ikisanakara, ikantanake: “Ñaakero, ipairyaashitakari Pava. Tekatsira pashine ankoveri inkantakoiteri. Pikemaiyakeni eeroka okaratzi ithainkakeri Pava.

⁶⁶ ¿Ipaitama pikantaiyirini eeroka?” Ari jakaiyanakeni, ikantaiyini: “¡Tzimake ikenakaashitane! ¡Ontzimatye inkame!”

⁶⁷ Ipoña ichoontaporovaitaitanakeri. Tzimatsi pashine kaposaporovaitanakeriri. Tzimatsi eejatzí pasaporovaitanakeriri.

⁶⁸ Josampitzimaitaitari ikantaitziri: “Cristo, ¿tema kamantantaneri pinatzi, intsityaa

pinkantena ipaita pasavaitzimiri?”

Ikantzi Pedro: Te noñiiri naaka Jesús

(Mr. 14.66-72; Lc. 22.55-62; Jn. 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Ari isaikake Pedro jakakiroki, iro oñaantapaakariri otzikataaro, okantapaakeri: “¿Tema eeroka itsipataranki Jesús irika Galilea-satzi?”

⁷⁰ Iro kantacha osheki ñaakeriri Pedro jotekanakero, ikantanake: “Tetya, te niyoteri ipaita pikantanari.”

⁷¹ Ari ishitovaneentanake Pedro jakakiroki. Ari oñaapairi pashine otzikataaro, okantapaakeri itsipayetakari: “Irijatzi irika itsipataranki Jesús Nazaret-satzi.”

⁷² Ari japiitanakero Pedro jotekanakero, ikantanake: “Apaniro jiyotzi Pava, te niyoteri naaka irika shirampari pikantanari.”

⁷³ Tekera osamanite, japiitakeri ikaratzi itsipatakari ikantziri: “Eerokatake itsipatapiintari Jesús, tema Galilea-satzi pini, iriivaitake ikantziro jiñaavaitzi.”

⁷⁴ Ikantanakeri: “Tevé, te niyoteri irika shirampari pikantanari. Jiyotzi Pava nothaiyarika, irovasankitainaaata.” Aripaite iñaanake tyoopi.

⁷⁵ Ari ikinkishiretanairo Pedro ikantakeriranki Jesús: “Tekera iriñeeta tyoopi, mavasatzi poteke, pinkante: ‘Te noñeeri Jesús.’” Shitovanake Pedro, iniroite jiraavaitanaka.

27

Jagaitanakeri Jesús Pilato-ki

(Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

¹ Okanta okitaityaamanai, apatotaiyamanaka jevariite itsipayetakari antarikonapayeeni, ikamantavakaiyakani iroveri Jesús.

² Ipoña joosotaitanakeri Jesús, jagaitanakeri isaikira Poncio Pilato, jevariperori inatzi irika.

Ikamantakari Judas

³ Ikanta Judas aakaantaneri, jiyotanake irova-maakaantashityaari Jesús. Iniroite ikinkishiretanaka, jatake iroi piyeeneri 30 kireeki ijevare omperatasorentsitaari, ipoña antarikonaite,

⁴ ikantapairi: “Jirika piireekite. Te onkameethate okaratzi nantakeri. Tekatsi irante Jesús naakaantashitakari.” Ikantaiyanakeni irirori: “Intaanityaami, piyotziro eeroka.”

⁵ Ari japishoonkanakeri kireeki janta tasorentsipankoki, ishiyaperotanakitya ipiyanaka, irojatzi ishirikantapaakari.

⁶ Ikanta ijevare omperatasorentsitaari, jagairi kireeki, ikantaiyini: “Te oshinetaantsite ankempoyagairi kireeki, tema iriitake apinatakeriri irovakaantaitantyaariri.”

⁷ Ari josampitavakaiyani: “¿Tsika ankanterika aaka irika kireeki?” Ipoña ikantaiyini: “Thame amanantantyaaro pitzitharipatha kipatsi, tsika inkitayeeteri aririka inkamayete kaari asheninkata.”

⁸ Irojatzi iroñaaka ipaitayeetziro iroka kipatsi: “Iraantsipatha.”

⁹ Ari okanta omonkaratantakari josankinatak-eri pairani kamantaneri Jeremías, ikantake:

Jagaitakeri 30 ipevirya kireeki,

Okaratzi ikovaiyakeri icharinepayeeni Israel im-
pinateri,

¹⁰ Iri jamanantayeetantakarori pitzitharipatha,
Irootake ikovakaakenari Pinkathari namanan-
tero.

Pilato josampitziri Jesús

(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

¹¹ Aritake areetaka Jesús isaiki jevariperori,
josampitavakeri, ikantziri: “¿Eerokama
ivinkatharite Judío-payeeni?” Ari jakanake Jesús,
ikantzi: “Irootake pikantakeri.”

¹² Ikanta ijevare omperatasorentsitaari itsi-
payetakari antarikonaite, osheki ikantakoveta-
paakariri Jesús. Te jakimaita irirori.

¹³ Ipoña ikantzi Pilato: “¿Tema pinkeme okaratzi
ikantakoyeetzimiri?”

¹⁴ Eeniro jimairetake, te irake. Ipampoy-
aaminthatanakeri Pilato irika Jesús.

Jiyakoventaitziri Jesús

(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

¹⁵ Tzimatsi jametapiintari jevariperori:
Maaroni osarentsi aririka iroimoshirenkaiyaani
judío-payeeni, jomishitovakaantzi aparoni
isheninka jaakaantaitziri tsikarika intzime
inkovaiyakeri.

¹⁶ Tzimatsiya aparoni judío jaakaantaitziri
ipaita Barrabás, ikemakoitane inatzi irika
jantakerora koveenkatatsiri.

¹⁷ Ikanta japatotaiyakani atziriite, josampitan-
take Pilato, ikantzi: “¿Niinkama pikoviri nomishito-
vakaanteri? ¿Iriima Barrabás? ¿Iriima pikovi Jesús
ikantaitziri Cristo?”

18 Jiyotake Pilato ikisaneentashiitari Jesús, irootake jaakaantaitantakariri.

19 Tema inkaaranki, okantakaantakeri iina, okantake: “Eero pimaimanevaitziri eeroka kameethashireri. Osheki jomishimpyaakaan-takena tsireni omintharovashiryaakena.”

20 Iro kantacha ijevarera omperatasorentsi-taari itsipatakari antarikonapayeeni, jotsimaakeri atziriite, inkantaiyeni: “Iro kameethatatsi iromishitovaiteri Barrabás, iriima Jesús irovaiteri.”

21 Ipoña japiitanakero jevariperori josampitantzi: “¿Niinkama pikoviri nomishitovakaantairi?” Ari ikantaiyini maaroni: “¡Iri Barrabás!”

22 Ari ikantzi Pilato: “¿Tsikama nonkanterika Jesús ipaitaitziri Cristo?” Jakaiyini atziri: “¡Pimpaikakotakaanteri!”

23 Ari ikantzi jevariperori: “¿Tzimatsima kaariperori jantakeri?” Eekero ishintsitatziki kaimaiyini atziriite, ikantzi: “¡Pimpaikakotakaanteri!”

24 Ari jiyotanake Pilato jamenaashivaitaka josampitantzi, tema osheki ikatsimashireyetake atziripayeeni. Ikaimakaanake jiña, iñeetakeri maaroni ikivaakotanaka, ikantanake: “Tera naaka kovatsine novakaanteri irika kameethashireri. Pikovaiyakerika, eeroka iyotaiyeroneri.”

25 Ari ikantaiyanakeni iriroriite: “Nokovaiyini, naakatake irookantaitya ompaityaarika avisaintsiri eejatzi novaiyanepayeeni.”

26 Ipoña jomishitovakaantaitakeri Barrabás. Iri-

ima Jesús ipasatakaantaitanakeri, jiyakoventakeri impaikakoiteri.

²⁷ Ikanta ovayiriite, ikyaakaanakeri Jesús ipankoki Pilato ipaitaitziro “Pretorio.” Ari japatoventakariri maaroni ovayiri.

²⁸ Isapokaitakeri Jesús, ikithaataitakeri kithaarentsi jonkeromaitatsiri oshiyarori ikithaayetapiintari pinkathariyetatsiri.

²⁹ Ipoña jamathaitaitakeri kitocheetapo iitoki, joirikakaitakeri irakoperoriki savorokaraki. Ipoña jotypeerovashiitanakari Jesús ithainkimavaitaitziri, ikantaiyini: “¡Paakameethatavakeri ivinkatharite judío-payeeni!”*

³⁰ Osheki ichoontaporovaitakeri, jomposainavaitantari savorokaraki.

³¹ Ikanta jeshitakero ishironzimentavaitakari. Isapokaineri ikithaatakeriri inkaaranki, ikithaataineri iithaare, jaanakeri impaikakoteri.

*Ipaikakoitziri Jesús irojatzi ikamantakari
(Mr. 15.21-41; Lc. 23.26-49; Jn. 19.17-30)*

³² Ikanta jiyaataiyanakeni, jomonthaitakari Simón poñaachari Cirene, ishintsiventaitakeri iranatanakero impaikakotantaityaariri Jesús.

³³ Irojatzi jareetantakari tonkaariki opaita Gólgota (akantziro aaka: Atzirii-toni.)

³⁴ Ari ipakoveetakari Jesús imire ikonovaitakero iyepitentsi, ikanta ithovetavakaro kapiche, temaita irirero.†

* **27:29** Tema irooyetake jameyetapiintari pinkathariite jamathaiyetaro poreryaayetatsiri, joirikayetapiintziro eejatzi irakoperoriki ashirokaraki. † **27:34** Irootakera joitaitziriri atziri eero ikemaantsivaitanta aririka irovasankitagaiteri.

35 Ipoña ipaikakotaitakeri. Ikanta ovayiriite jaakero ikithaayetari Jesús, itsiparyaavakaayetakaro, ikempitakaantakero jiñaaretaita iro iriyotantyaari intzime ayerone. Ari omonkaratakari iñaaventakeri pairani kamantantaneri, ikantake: Iñaareventayeetakaro noithaare, Ipavakaayeetakaro.

36 Ari isaikaventaibirini, jaamaakoventari.

37 Ipoña josankinaitake kantakaantakerori ipaikakoitankariri, okantzi: IRIKA JESÚS, IRIITAKE IVINKATHARITE JUDÍO-PAYEENI. Jontarekakoitakeneri jeñokiini ipatziitoki.

38 Ari itsipataitakeri ipaikakoitziri apite koshintzi, ikatziyakotaka aparoni irakojanoriki, pashine irampateki.

39 Ithainkimayetakeri ikaratzi avisayetatsiri janta, jotekainata,‡

40 ikantaitziri: “Aña eeroka porokirori tasorentsi-panko, iro avisake mava kitaite povetsikairo ee-jatzi. Eerokami Itomi Pava ¿Opaitama kaari payi-itanta ipaikakoitakemi? Povavisaakotaiya.”

41 Irojatzii ikantakeri eejatzi ijevare omper-atasorentsitaari itsipayetakari iyotzinkariite, Fariseo-payeeni, ipoña antarikonaite, ikantaiyini:

42 “Jovavisaakotziri pashine, ¿kaarima imatantaro irovavisaakotya irirori, iriromi ivinkatharite Israel-mirinkaite? ¿Arimi irovavisaakotakya ipaikakoitakeri, aritake ankempisantakerimi?”

‡ 27:39 Iro jametaiyarini judío-payeeni jotekainata aririka inthainkashiretante. Iro oshiyarori ametaiyarini aakapayeeni, aririka ookoteri atziri anthainkashireteri: “¡Piñaakero! ¡Pikemakero!”

⁴³ Javentaavetakari Pava, intsityaa añeeri omaperorika jetakotari ari irovavisaakotairi. Tema ikan-tapiintzi: ‘Naaka Itomi Pava.’ ”

⁴⁴ Jimatzitakaro koshintzipayeeni itsipatakari ipaikakota, ithainkavaitakeri.

⁴⁵ Ikanta itampatzikatapaake ooryaatsiri, omapokashitapaaka otsirenitanake, irojatzi sheeteeni ithaperotanakara ooryaa. §

⁴⁶ Ari ikaimanake Jesús shintsiini, ikantanake: “¡Elí! ¡Elí! ¿Lama sabactani?” (Iro ikantaitziri añaaneki aaka: “¡Pavá! ¡Pavá! ¿Opaitama pookaventantakanari?”)

⁴⁷ Ikanta ikaratzi saikaventakeriri, ikemave-tavakari ikaimanake, ikantaiyini: “Pinkemeri, ikaimatziiri Elías.”

⁴⁸ Ipoña ishiyapainta aparoni, jomitsiyaata-paintzi manthakintsi kepishaariki, jankoviitak-eneri savoropankeki, jovaankakotakeneri irat-simiyaatavakeromi.

⁴⁹ Ikantaiyini pashine: “Añavakeriita ari im-pokake Elías irovayiitairi.”

⁵⁰ Ipoña japiitanakero ikaimanai shintsiini, peyakotanaka.

⁵¹ Okanta janta tasorentsipankoki, saperyaanake niyanki tontamaitatsiri ithatashiitzirori, apikota okantanaka, opoñaanaka jenoki irojatzi osaaviki. Iniroite onikanaka tankayetanake mapi.

⁵² Ithonka iporokakoyetanake kaminkari, osheki kameethashireri kamayetaintsiri,

§ 27:45 Iro ikantayeetziri pairani: joveraanaka ooryaa 6, ari omapokapaakari otsitenitanake irojatzi joveraanaka ooryaa 9.

añaayetana.

⁵³ Tema jañagairanki Jesús, ikaratzi añaayetanaatsiri ishitovanairo omoroki jiyaayetai iriroriite nampitsiki tasorentsitatsiri, joñaakayetantaa.

⁵⁴ Ikanta ijevare ovayiriite itsipayetakari pashine ikaratzi ikatziyaventakari Jesús, jiñaakero onikaro, jiñaakero okaratzi avisayetaintsiri, iniroite itharovanake, ikantanake: “¿Omaperovetyaama Itomintari Pava irika?”

⁵⁵ Tzimatsi eejatzi janta tsinanepayeeni amenakotakeriri, irootake poñeenchari Galilea-ki oyaatziri Jesús, osheki ampitakoyetakeri.

⁵⁶ Jiroka okarataiyini: María Magdalena, María iriniro Jacobo ipoña José, ari osaikake eejatzi iriniro itomipayeeni Zebedeo.

Ikitaitakeri Jesús

(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

⁵⁷ Ikanta osheetyaanake, ari ipokakeri aparoni ashaarantachari poñaachari Arimatea, ipaita José. Irijatzi jiyotaapiintakeri Jesús.

⁵⁸ Jiyaatashitakeri Pilato, ikantapaakeri: “Pishinetenari nonkitatairi Jesús.” Ikanta Pilato ikantakaantake iraanairi inkitatairi.

⁵⁹ Ikanta José iponatantakari Jesús kiteri manthakintsi.

⁶⁰ Jovakotakeri ovakeranatake jimorontashitziri kaminkaripayeeni shirantaaki, joipinaakaantake iniroite mapi, joshepitakotantakari. Piyana José.

⁶¹ Okanta María Magdalena, ipoña pashine María, osaikaventapaintziri tsika ikitaitakeri.

Aamaakoventavetariri tsika ikitaitakeri

⁶² Okanta avisanake jovetsikaventapiintaitaro kitaite jimakoryaantaitari, ari jiyaatake ijevare omperatasorentsitaari itsipatakari Fariseo-payeeni janta ipankoki Pilato,

⁶³ ikantapaakeri: “Pinkatharí, chapinki eeniro jañaaveta amatavitantaneri, nokemiri ikantzi: ‘Aririka nonkamavetakya, iro mavatapaintsine kitaite, aritake nañagai.’

⁶⁴ Nokovi potyaante aamaakoventyaarine irojatzi omonkaratantakyaari mava kitaite. Aamaashitya iriyaatake tsireni iriyotaanepayeeni, iragaateri. Impoña inkantaiya: ‘¡Añagai Jesús!’ Aririka irimatakero, ari ovatsiperotakya iramatavitante.”

⁶⁵ Ari ikantanake Pilato: “Jirika ovayiriite, paanakeri, pinkanteri iramaventyaari tsikarika okanta pikoviri eeroka.”

⁶⁶ Ari jiyaataiyanakeni, jovitsinekakoyetapaakeri omoroki. Ari isaikaventaiyirini.

28

Jañaantaari Jesús

(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

¹ Okanta avisanake kitaite jimakoryaantaitari, aritake kitaitamanake etapiintarori kitaite. Ari iyaatamanai María Magdalena otsipatanakaro pashine María amenairo tsika ikitaitakeri Jesús.

² Ari onikanakari shintsiini kipatsi, tema jayitapaakitzi inkiteveri maninkariite jotanampyapaakero mapi jashitantaveetarori omoro, isaikantapaakaro.

³ Shipakirya ikantapaaka ikempitapaakaro ookatharontsi. Kitamaaniki okantaka iithaare kempivaitaka sharaka.

⁴ Ikanta ovayiriite aamaakoventavetariri, iñaavakerira, antaro itharovaiyanakeni, kempivaitanaka inkamanakityeemi.

⁵ Ipoña irika maninkariite, ikantanakero tsi-nanepayeeni: “Eero pitharovaiyini eeroka. Niy-otake iri pipokashitzi Jesús ipaikakoveetakari.

⁶ Te añeeri jaka, añagai. Tema ari ikantzi-takaranki. Pimpoke, pamenero tsika jovavee-takari Avinkatharite.

⁷ Pimpiyanake, pinkamantayeteri iriy-otaanepayeeni, pinkanteri: ‘Añagai Jesús, piyaatai Galilea-ki, ari piñaayetairiri.’ Aritake nokamantakemi.”

⁸ Okanta opiyanaka pampoyaashire okantayetanaka. Iro kantacha iniroite okimoshiretanake, oshiyashitanakari iriyotaane onkamantayeteri. Oshiyaminthaita iyaate onkamantante,

⁹ ari joñaakakarori Jesús, jovethatavakaro. Iyaatashitanakeri okarikiini, otyeerovashita-paakari, avithanokiitapaakeri.

¹⁰ Ipoña ikantziro Jesús: “Eero pitharovi, piyaate pinkamantayetairi nirentziyetaari, iriyaataita Galilea-ki, ari iriñaayetainari.”

Ikantayetziri ovayiri

¹¹ Okanta opiyeeyanaka tsinane onkamantante, jatanake eejatzi ovayiriite nampitsiki, ikaman-tapaakeri ijevare omperatasorentsitaari okaratzi avisaintsiri.

12 Ari japatoiyanakani antarikonaite, ikantavakaiyani: “¿Tsika ankantyaaka omanakotantyaariri?” Ikaimaitakeri ovayiri, ikantziri: “Jirika osheki nompinatemiri,

13 pinkantayeteri atziriite: ‘Niyankiite tsireni, nomaanake. Aamaa ari ipokaiyakeni iriyotaane, jaanairi.’

14 Aririka inkemake jevari, naakatake kantakomentemine eero jovasankitaantami.”

15 Ari jimatakeri ovayiriite, jaakeri ipinaitakeriri, jantakeri okaratzi ikantaitakeriri. Irootakera jantetaari maaroni judío-payeeni iroka, irojatzi iroñaaka.

Jotyaantziri Jesús iriyotaane

(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Ikanta 11 iriyotaane Jesús, jataiyakeni Galilea-ki osaikira otzishi ikantakeriranki Jesús ari iriñeeriri.

17 Ikanta jiñaavairira, jotyeerovashitavaari. Iro kantacha tzimayetatsi kisoshireventavairiri.

18 Ikanta jokarikitapaakari Jesús, ikantapairi: “Iriñaapinkathaperoyeetaina inkiteki eejatzi kipatsiki.

19 Irootake nonkantantyaamiri: Piyaatero maaroni nampitsi, pinkempisantakaayetairi atziripayeeni, pothotyero maaroni. Aririka inkempisantayetai, poviinkaayetairi, pimpairy-eeri Ashitairi, Itomi, ipoña Tasorentsinkantsi.

20 Piyotaayetairi atziripayeeni irimayetairo okaratzi nokamantayetakemiri. Arira nontsipatapiintatyeeyaami naaka, kiso novemi irojatzi apaata onthonkantaiyaari kipatsi.” Ari nonkantyaari.

**KAMEETHARI ÑAANTSI: Ñaaventaitzirira
Avinkatharite Jesucristo**
**The New Testament in the Pichis Ashéninka language of
Peru**
**El Nuevo Testamento in la Pichis Ashéninka lingua de
Peru**

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ashéninka, Pichis

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-12-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

b72f15e8-2b09-5a3e-bcda-702eafc504d4